

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2002-2003

5 december 2002

ONTWERP VAN DECREET

**houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap
voor het begrotingsjaar 2003**

BELEIDSBRIEF

Binnenlandse Aangelegenheden en Stedenbeleid

Beleidsprioriteiten 2002-2003

BELEIDSBRIEF

Vlaams Woonbeleid

Beleidsprioriteiten 2002-2003

VERSLAG

**namens de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Huisvesting en Stedelijk Beleid
uitgebracht door mevrouw Anne-Marie Baeke
aan de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Jan Penris.

Vaste leden :

de heer Bart De Smet, mevrouw Veerle Heeren, de heren Boudewijn Laloo, Mark Van der Poorten ;

mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht, mevrouw Dominique Guns, de heren Cis Schepens, Francis Vermeiren ;

mevrouw Hilde De Lobel, de heren Jan Penris, Christian Verougstraete ;

mevrouw Anne-Marie Baeke, de heer Marcel Logist ;

de heer Dirk Holemans ;

de heer Dirk De Cock.

Plaatsvervangers :

mevrouw Sonja Becq, de heren Carl Decaluwe, Jan Verfaillie, Johan Weyts ;

de heren Julien Demeulenaere, Peter Gysbrechts, Patrick Lachaert, Stefaan Platteau ;

de heer Filip Dewinter, mevrouw Marijke Dillen, de heer Frans Wymeersch ;

de heren Herman De Loor, Dany Vandenbossche ;

de heer Jo Vermeulen ;

de heer Jan Loones.

Zie :

14 (2002-2003)

– Nr. 1 : Ontwerp van decreet

– Nr. 2 : Amendementen

15 (2002-2003)

– Nr. 1 : Ontwerp van decreet + Bijlagen

– Nrs. 2 tot 7 : Amendementen

Zie ook :

12-A (2002-2003)

– Nr. 1 : Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

13 (2002-2003)

– Nr. 1-A : Algemene toelichting

– Nr. 1-B : Toelichting per programma

16 (2002-2003)

– Nr. 1 : Verslag van het Rekenhof

1398 (2002-2003)

– Nr. 1 : Beleidsbrief

1411 (2002-2003)

– Nr. 1 : Beleidsbrief

INHOUD

Blz.

DEEL 1 : BINNENLANDSE AANGELEGENHEDEN EN STEDENBELEID

I. Inleidende uiteenzetting door de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken	5
1. Inleiding	5
2. Meer autonomie voor de lokale besturen	5
2.1. Inwerkingtreding van een nieuwe toezichtregeling voor gemeenten en provincies ..	5
2.2. Specifiek toezicht	6
2.3. Het nieuwe Gemeentefonds : meer middelen en meer beleidsruimte	6
2.4. Kerntakendebat : het afsluiten en implementeren van een bestuursakkoord	6
3. Zorg voor sterke gemeenten en leefbare steden	7
3.1. Stedenbeleid	7
3.2. Gemeente- en provinciedecreet : versterken van de lokale democratie en bestuurskracht	9
3.3. Specifiek statuut voor provinciegouverneurs, arrondissementscommissarissen en gewestelijke ontvangers	9
3.4. Vormingscentrum voor lokale besturen	9
4. Verfijning van de democratie en zorg voor de betrokkenheid van de burger bij het beleid	10
4.1. Voorbereiding decreet volksraadplegingen	10
4.2. Moderne kiesdecreten voor gemeenten en provincies	10
5. Conclusie	10
II. Algemene bespreking	10
1. Algemene bemerkingen	10
2. Binnenlandse Aangelegenheden	11
3. Stedenbeleid	20
III. Indicatieve stemmingen	22

DEEL 2 : HUISVESTING

I. Inleidende uiteenzetting door de heer Jaak Gabriels, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Buitenlandse Handel en Huisvesting	22
1. Verhoging van het aanbod aan sociale woningen	23
2. Kwaliteit van de sociale huisvesting	23
3. Eigendomsverwerving	25
4. Fiscale stimuli in plaats van premies	25
5. Sociaal huurbesluit – responsabilisering van de socialehuisvestingssector	25
6. Evolutie van sociale huisvesting naar een algemeen woonbeleid	25
7. Vlaamse Rand en Vlabinvest	27
8. Internationale samenwerking	28
9. Onderzoek	28
10. Problematiek van de socialehuisvestingsmaatschappijen	28

II. Algemene bespreking	29
III. Indicatieve stemmingen	50

BIJLAGEN :

1. Stand van uitvoering van 15.000 extra sociale huurwoningen	53
2. Overzicht van de aanvragen, toekenningen en weigeringen van de renovatie- en nieuwbouwpremie (2002)	57

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Huisvesting en Stedelijk Beleid besprak op 12, 13, 19 en 28 november 2002 het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2003. Het ontwerp van decreet werd besproken samen met de beleidsbrief Binnenlandse Aangelegenheden en Stedenbeleid – Beleidsprioriteiten 2002-2003 (*Parl. St. VI. Parl. 2002-2003, nr. 1398/1*) en de beleidsbrief Vlaams Woonbeleid – Beleidsprioriteiten 2002-2003 (*Parl. St. VI. Parl. 2002-2003, nr. 1411/1*). De bespreking had betrekking op de bevoegdheden van de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken en de heer Jaak Gabriels, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Buitenlandse Handel en Huisvesting.

DEEL 1 : BINNENLANDSE AANGELEGENHEDEN EN STEDENBELEID

I. Inleidende uiteenzetting door de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken

1. Inleiding

De minister merkt op dat de voorliggende beleidsbrief de voorlaatste is van de legislatuur en dat de begroting 2003 die tegelijkertijd ter bespreking ligt, de laatste volledige begroting is die deze Vlaamse regering aan het Vlaams Parlement voorlegt.

De minister presenteert een korte terugblik op het geleverde werk in het beleidsveld Binnenlandse Aangelegenheden. Op het wetgevend vlak verwijst hij naar het decreet op de intergemeentelijke samenwerking in Vlaanderen, de hervorming van de financiering van de gemeenten via het Vlaams Gemeentefonds, het decreet tot ondersteuning van stadsvernieuwingsprojecten, en de verdere vereenvoudiging van het administratief toezicht op de gemeenten en de provincies. Tegelijkertijd startte de Vlaamse regering het kerntakendebat op, waarmee zij een belangrijke stap wil zetten op het vlak van goede bestuurlijke verhoudingen tussen Vlaanderen, de gemeenten en de provincies. Dat debat loopt samen met de hervorming van de Vlaamse overheid via het project Beter Bestuurlijk Beleid.

Er blijven ook voor de laatste twee jaar van de legislatuur belangrijke uitdagingen. Het decreet inzake het Stedenfonds betekent het sluitstuk van de financiering van de lokale besturen. De grootste uitdaging volgt echter uit de nieuwe mogelijkheden die ontstaan door de goedkeuring van het Lambermontakkoord, waardoor de organieke wetgeving op de gemeenten en de provincies een Vlaamse bevoegdheid is geworden. Voor de organisatie van het Vlaams binnenlands bestuur is het Lambermontakkoord een echte mijlpaal.

Sinds 1 januari 2002 is de regionalisering van de organieke wetgeving op de gemeenten en de provincies een feit. Voortaan is Vlaanderen bevoegd om het bestuur van de Vlaamse gemeenten en provincies op een samenhangende wijze in te passen in de Vlaamse bestuurlijke organisatie. De bevoegdheidsoverdracht biedt de mogelijkheid om duidelijke resultaten te bereiken op het vlak van de bestuurlijke vernieuwing en een modern overheidsmanagement. Met een Vlaams gemeentedecreet en een Vlaams provinciedecreet moeten de lokale overheden worden uitgebouwd tot moderne besturen voor de 21ste eeuw.

Die initiatieven, die kaderen in het luik 'bestuurlijk beleid en bestuurlijke organisatie' van het Vlaams regeerakkoord, zijn stuk voor stuk opgebouwd rond drie belangrijke uitgangspunten : meer autonomie voor de lokale besturen ; zorg voor sterke gemeenten en leefbare steden en een verfijning van de democratie en zorg voor de betrokkenheid van de burger bij het beleid.

De minister stelt de beleidsprioriteiten op het vlak van binnenlandse aangelegenheden en stedenbeleid voor 2003 voor aan de hand van die drie uitgangspunten.

2. Meer autonomie voor de lokale besturen

2.1. Inwerkingtreding van een nieuwe toezichtregeling voor gemeenten en provincies

Vanaf het najaar 2002 werd het administratief toezicht op de gemeenten en de provincies substantieel verlicht door de inwerkingtreding van de decreten van 15 juli 2002. Het algemeen toezicht is de courante toezichtprocedure. Het is een vorm van facultatief toezicht dat in de praktijk in hoofdzaak pas wordt uitgeoefend wanneer er klachten of bezwaren worden geuit. Een nieuwe procedure werd in het decreet ingevoegd om eventuele indieners van klachten correct te informeren over de behandeling van hun bezwaar. De Vlaamse randgemeenten en de gemeente Voeren vallen inzake het admi-

nistratief toezicht onder dezelfde regelgeving als alle overige Vlaamse gemeenten, behalve wat de uitzonderingen betreft, die bepaald zijn in de pacificatiewet. De procedures inzake de uitoefening van het Vlaamse toezicht op de lokale politie werden ingepast in het decreet.

2.2. Specifiek toezicht

In tegenstelling tot het gedereguleerde gewone toezicht, blijft het specifiek toezicht, dat in de verschillende beleidsdomeinen uitgeoefend wordt op basis van specifieke wetten en decreten, te complex en te ondoorzichtig. De Vlaamse regering is zich daarvan bewust. In het kader van het kerntakendebat heeft zij het initiatief genomen om ook dit specifiek toezicht te ordenen op basis van dezelfde principes als deze die gelden in het gewone toezicht.

2.3. Het nieuwe Gemeentefonds : meer middelen en meer beleidsruimte

Een tweede instrument om de lokale autonomie te versterken is het verstevigen van de financiële basis van de gemeenten. Op 5 juli 2002 bekrachtigde de Vlaamse regering het decreet inzake het Vlaams Gemeentefonds. In het nieuwe Gemeentefonds, dat in werking treedt op 1 januari 2003, worden de middelen van het huidige Gemeentefonds, het Investeringsfonds en het waarborggedeelte van het Sociaal Impulsfonds samengevoegd.

De bundeling van fondsen gaat gepaard met een afbouw van de procedures en een grotere autonome beleidsruimte. De middelen worden ook drastisch verhoogd. De gemeenten ontvangen vanaf het begrotingsjaar 2003 meer middelen uit het vernieuwde Gemeentefonds en krijgen meer eigen beleidsruimte om die te besteden volgens de eigen behoeften.

De minister is zich bewust van de moeilijke financiële toestand van de gemeenten ten gevolge van een aantal externe factoren : de politiehervorming, de liberalisering van de energiemarkten, de federale belastinghervorming. Met het nieuwe Vlaams Gemeentefonds wil de Vlaamse regering de bestuurskracht van de gemeenten versterken door onder meer een aanzienlijke verhoging van de dotatie. De startdotatie bedraagt 1.542.979.000 euro. De Vlaamse regering doet daarmee een grote inspanning. Ten opzichte van 2002 neemt het Gemeentefonds toe met 4,5%. Op 4 jaar tijd (begin legislatuur 1999 ten opzichte van 2003) groeit het Gemeentefonds met meer dan 232 miljoen euro of 21,45 %.

De integratie van het Investeringsfonds in het Gemeentefonds plaatst de Vlaamse regering wel voor een bijkomende last op de begroting, wat de betalingskredieten betreft. De ordonnanceringskredieten 2003 bevatten gedurende de overgangsperiode tot aan de volledige afwikkeling van de tot en met 2002 aangegane verbintenissen uit het Investeringsfonds, zowel de bedragen nodig voor de uitbetaling van die verbintenissen als het krediet voor de nieuwe machtigingen tot het opnemen van trekingsrechten, thans opgenomen in het Gemeentefonds.

In die omstandigheden heeft de Vlaamse regering beslist tot een zekere spreiding van de betalingskredieten via de volgende techniek. Het vastlegingskrediet blijft behouden op het bedrag bepaald in het decreet op het Gemeentefonds. De gemeenten kunnen bijgevolg in hun begrotingen voor 2003 hun volledige aandeel inschrijven, zoals hun reeds bij afzonderlijk schrijven werd meegedeeld. Het ordonnanceringskrediet wordt beperkt tot 131.000.000 euro. Dat saldo wordt aan de gemeenten uitbetaald in januari 2004, samen met het eerste kwartaalvoorschot op het Gemeentefonds 2004. Die werkwijze beperkt het totale bedrag van de ordonnanceringskredieten op de Vlaamse begroting, terwijl het de gemeentebegrotingen niet beïnvloedt.

2.4. Kerntakendebat : het afsluiten en implementeren van een bestuursakkoord

Naast de middelen moeten de lokale besturen de mogelijkheid hebben om kwaliteitsvolle diensten aan de burger te verlenen. Zo komt men terecht in het kerntakendebat dat een antwoord wil geven op de vraag welke diensten door de overheid moeten verleend worden en welke overheid die diensten moet verlenen. Men is daarbij steeds uitgegaan van het principe van de subsidiariteit : de dienstverlening naar de burger moet zo veel mogelijk in handen zijn van het meest burgernabije bestuur, namelijk de gemeenten.

De Vlaamse regering wil het kerntakendebat tussen de overheidsniveaus, gevoerd in 9 thematische werkgroepen en in een werkgroep bestuurszaken, laten uitmonden in een bestuursakkoord, te ondertekenen door de drie overheidsniveaus. Momenteel hebben, met uitzondering van enkele werkgroepen (met name onderwijs, milieu en economie) alle beleidsdomeinen bepaald welke taken best worden toegewezen aan welk van de drie politiek verkozen bestuursniveaus (Vlaams, gemeentelijk en provinciaal).

In het bestuursakkoord worden de resultaten van de debatten uit de thematische werkgroep opgenomen, alsook een onderdeel dat handelt over de vraag hoe de interbestuurlijke relaties tussen de overheidsniveaus best worden vorm gegeven.

De minister wil dat bestuursakkoord voor het einde van 2002 voorleggen aan het Vlaams Parlement. Het parlement heeft dan de mogelijkheid om er een grondige discussie aan te wijden, alsook om richting te geven aan de implementatie van dat bestuursakkoord. De implementatie van de principiële overeengekomen resultaten van het kerntaakendebat zal in de loop van 2003 gebeuren. Hiervoor is de constructieve medewerking van alle overheidsniveaus vereist.

3. Zorg voor sterke gemeenten en leefbare steden

3.1. Stedenbeleid

De zorg voor de steden is één van de prioriteiten uit het regeerakkoord. Het Stedenfonds is het instrument bij uitstek om die zorg te concretiseren.

De bespreking van het decreet inzake het Stedenfonds werd nog maar pas afgerond in de commissie. De implementatie van het fonds zal de komende maanden veel energie vergen. Vooreerst moet binnen de Vlaamse regering het uitvoeringsbesluit nog worden goedgekeurd. Daarna moeten de onderhandelingen met de betrokken steden worden gevoerd. Hoe dan ook moeten alle beleidsovereenkomsten voor het zomerreces afgerond zijn.

Het Stedenfonds is een belangrijk maar niet het enige instrument van de Vlaamse regering om het stedenbeleid gestalte te geven. De minister benadrukt hier bewust de rol van de ganse regering. Stedenbeleid heeft men namelijk van bij de aanvang van de legislatuur integraal opgevat. Alle ministers moesten mee in het bad. Ook wanneer er morgen rond het Stedenfonds wordt onderhandeld, kunnen alle ministers in beeld komen. Vrijwel alle ministers hebben in hun beleidsdomeinen immers raakvlakken met het Stedenbeleid. Een en ander werd trouwens vertaald in een actieprogramma dat tot op de dag van vandaag wordt opgevolgd en dat ook als uitgangsbasis dient voor de mediacampagne 'Thuis in de stad'.

De integraliteit van het stedenbeleid blijkt ook uit andere instrumenten. De minister verwijst daarvoor naar initiatieven in het kader van stadsvernieuwing en -monitoring.

Stedenbeleid is voor de Vlaamse regering een zaak van partnerschap. Een stedenbeleid kan niet worden uitgewerkt zonder nauwe betrokkenheid van de steden zelf. Bij het doornemen van de beleidsbrief zal men merken dat alle instrumenten die de voorbije jaren werden ontwikkeld, in nauw overleg met de steden tot stand zijn gekomen en ook samen met hen verder worden uitgebouwd. De minister overloopt vervolgens die instrumenten :

- Stedenfonds : hiervoor verwijst de minister naar de pas afgeronde commissiebesprekingen. In de begroting is voor het Stedenfonds 102,5 miljoen euro voorzien. Dat is meer dan de startbasis van het Stedenfonds omdat men in de overgangsmaatregelen van het decreet heeft voorzien dat steden hun niet-vastgelegde trekkingsrechten 2002 mogen doorschuiven naar het Stedenfonds. De in het decreet voorziene voorafname voor vorming en communicatie werd, zoals in de SIF-periode, bij een andere basisallocatie ondergebracht.

Het vastleggingskrediet voor het Stedenfonds is als volgt samengesteld :

Basisbedrag SIFplus-gedeelte 2002	96.117.485,00
Groeipad 4,67% (2,67% inflatie + 2% BNI)	4.488.685,70
Totaal (afgerond)	100.607.000,00
Overdracht trekkingsrechten SIF 2002	2.593.000,00
Totaal :	103.200.000,00
Voorafname vorming en communicatie	– 700.000,00
Bedrag begroting Stedenfonds 2003	102.500.000,00

- Sociaal Impulsfonds : een laatste stand van zaken over het Sociaal Impulsfonds is terug te vinden in de beleidsbrief. Vermits dit fonds op 1 januari 2003 ophoudt te bestaan, staat de minister hier niet langer bij stil. Gezien de overgangsmaatregelen in het Gemeentefonds moest men ook hier nog de nodige betalingskredieten voorzien om nog op te nemen rechten van de gemeenten te kunnen betalen. In de begroting 2003 werd daarvoor ongeveer 91,6 miljoen euro

voorzien. Omdat gemeenten tot in 2004 de tijd hebben om afrekeningen met betrekking tot investeringen in het kader van het Sociaal Impulsfonds binnen te brengen, zal in de begroting 2004 ook nog ongeveer 44,7 miljoen euro als betalingskrediet moeten worden voorzien. Zoals reeds aangegeven bij het Gemeentefonds zijn het deze overgangsmaatregelen die de Vlaamse begroting op het vlak van betalingskredieten extra zwaar belasten.

- Communicatiecampagnes : de communicatie die gevoerd wordt rond het stedenbeleid heeft als doel de globale beeldvorming over de steden ten goede te keren. Daarvoor werd de communicatiecampagne ‘Thuis in de stad’ opgezet. Het ‘Thuis in de stad’-merk wil een positieve beeldvorming rond steden creëren met nadruk op de potentialiteiten van die steden. Deze campagne loopt reeds twee jaar. Voor volgend jaar wordt gezocht naar een gemeenschappelijke campagne met geïnteresseerde steden. Daarvoor zal deels geput worden uit de voorafname op het Stedenfonds van 700.000 euro.
- Thuis in de stad-prijs : vorig jaar werd de ‘Thuis in de stad’-prijs voor de eerste maal uitgereikt aan de stad Leuven. Begin december worden de nieuwe laureaten bekendgemaakt. Waar vorig jaar infrastructuurprojecten moesten concurreren met bijvoorbeeld sociale projecten, voorziet men vanaf dit jaar twee categorieën. Een eerste categorie heeft betrekking op infrastructurele projecten, waarbij de stad zowel ruimtelijk als fysiek verandert (prijs : 125.000 euro), en een tweede categorie op niet-infrastructurele projecten, waarbij specifieke aspecten van stedelijkheid, zoals bijvoorbeeld welzijn, onderwijs, werkgelegenheid of milieu, aan bod komen (prijs : 25.000 euro).
- Stadsvernieuwingsprojecten : het decreet houdende de ondersteuning van de stadsvernieuwingsprojecten werd in maart 2002 door het Vlaams parlement goedgekeurd. Bedoeling is steden financieel te ondersteunen in de realisatie van goed onderbouwde en doordachte stadsvernieuwingsprojecten met multifunctioneel karakter. De projecten dienen in een publiek-private samenwerking gerealiseerd te worden. 31 steden dienden samen 43 projecten in. In december wordt het verslag van de jury met een voorstel van shortlist verwacht. Die zal aan de Vlaamse regering worden voorgelegd om de geselecteerde steden daarna de kans te geven hun dossier verder uit te werken. Volgend jaar kunnen de definitieve toezeggingen gebeuren. De

middelen voor dit decreet zijn voorzien in het Financieringsfonds voor Schuldafbouw en Eenmalige Investeringsuitgaven en komen bijgevolg niet voor in het programma Stedenbeleid.

- Stedelijke monografieën : in 2002 zijn monografieën over de steden Brugge, Hasselt en Mechelen gepubliceerd. De stedelijke monografie is een krachtig instrument geworden dat zowel voor de beleidsvoorbereiding als voor de beleidsopvolging kan gebruikt worden, en dit door steden en Vlaamse overheid. Een stad die beschikt over een monografie heeft een statistische leidraad en kan zich situeren ten opzichte van Vlaanderen in zijn geheel, de groep van dertien Vlaamse centrumsteden en ten opzichte van een stad met een gelijkaardig profiel. In de loop van 2003 worden de monografieën van de 10 resterende centrumsteden gepresenteerd. Naast de gedrukte documenten wordt via de website van de administratie Planning en Statistiek ook een digitaal instrument ter beschikking gesteld waar steeds de meest recente cijfers kunnen geconsulteerd worden.
- Stadsmonitor : waar de stedelijke monografie eerder een bundeling is van interessante stedelijke statistieken, beoogt men met de stadsmonitor een beleidsinstrument te kunnen aanbieden. De stadsmonitor is een instrument dat bestaat uit indicatoren die weergeven of de stad evolueert in een leefbare en duurzame richting. In 2004 zou de nulmeting moeten plaatsvinden. Die monitor bestaat uit een set van indicatoren, gebaseerd op een in overleg ontworpen visie. Die visie bestaat uit doelen en intenties die duidelijk aangeven waar men met de stad naar toe wil. Alle relevante stedelijke activiteiten komen hierin aan bod : cultuur, leren en onderwijs, natuurontwikkeling en milieuzorg, ondernemen en werken, overheidsdienstverlening, recreatie, sport, toerisme en evenementen, veiligheidszorg, wonen, mobiliteit, zorg en opvang.

De stadsmonitor wordt ontwikkeld in overleg met allerlei een 200-tal experts. Zowel experts uit de 13 centrumsteden als experts uit de Vlaamse administratie, de middenveldorganisaties en de academische wereld, worden geconsulteerd. Ook wordt in vijf steden onderzocht of de stadsmonitor voldoende is aangepast aan de eigenheid van de stad en hoe de stadsmonitor bestuurlijk en organisatorisch best kan worden ingebed. Bedoeling is dat iedereen die bij de ontwikkeling van de stad betrokken is (stadsbestuur, Vlaamse overheid, bedrijven, middenveldorganisaties, stadsinwoners en stadsgebruikers)

de stadsmonitor gaat gebruiken om te leren en om discussies en keuzes te onderbouwen. In het bijzonder wil dit instrument voeding geven aan strategische plannen en beleidsprogramma's van het stadsbestuur. Dit project wordt gefinancierd door het Programma Beleidsgericht Onderzoek van de Vlaamse Gemeenschap en wordt uitgevoerd door onderzoekers van het Centrum voor Duurzame Ontwikkeling (Universiteit Gent) en het Departement Handelswetenschappen en Bestuurskunde (Hogeschool Gent).

- Task force stedenbeleid : sinds begin vorig jaar is een task force aan het werk die in de eerste helft van 2001 samen met academici, ervaringsdeskundigen en bevoegde ambtenaren, werkt teksten heeft uitgeschreven. In het najaar van 2001 vonden veertien workshops plaats die telkens georganiseerd werden in samenwerking met één van de veertien steden. De deelnemers werden gerecruteerd via een gerichte mailing enerzijds en via advertenties in zeven dagbladen anderzijds. Ongeveer 1.000 mensen namen deel aan de workshops. Ondertussen is de task force al die inbrengen aan het verwerken in een Witboek Stedenbeleid. Tegen de zomer van 2003 zou het Witboek af moeten zijn. In het najaar volgt dan een internationaal congres.

3.2. *Gemeente- en provinciedecreet : versterken van de lokale democratie en bestuurskracht*

De Vlaamse regering is niet enkel bekommerd om de steden. De Vlaamse regering wil het eerstelijnsbestuur in Vlaanderen bij uitstek, de gemeenten, versterken. De hervorming van het Gemeentefonds, dat bijdraagt tot de financiering van de gemeentelijke opdrachten, past in die doelstelling. Anderzijds is het de bedoeling een nieuw en aan de tijd aangepast organiek kader voor de lokale besturen te creëren, dat de bestuurskracht van de lokale besturen kan versterken.

De Vlaamse regering hoopt in het voorjaar van 2003 een ontwerp van Gemeentedeceet en een ontwerp van Provinciedecreet aan het Vlaams Parlement te kunnen voorleggen. De belangrijkste inhoudelijke opties van het ontwerp van gemeentedeceet zijn :

- deregulering en enkel sturen op hoofdlijnen, meer differentiatie en maatwerk mogelijk maken ;

- het primaat van de politiek versterken door de rechtstreeks verkozen mandatarissen te versterken ;
- het ambtelijk apparaat responsabiliseren ;
- een soepeler interne organisatie mogelijk maken, met de nadruk op een modern en doorzichtiger financieel beheer en een hedendaags personeelsbeleid dat meer kwaliteit oplevert ;
- de burger als partner van het lokaal bestuur bij het beleid betrekken.

3.3. *Specifiek statuut voor provinciegouverneurs, arrondissementscommissarissen en gewestelijke ontvangers*

Ten gevolge van het Lambermontakkoord zijn de gouverneurs, de arrondissementscommissarissen en de gewestelijke ontvangers sinds begin 2002 van rechtswege overgedragen naar de Vlaamse overheid. De Vlaamse regering werkt momenteel de noodzakelijke besluiten uit tot vaststelling van hun statuut. Hun rechtspositieregeling moet aansluiten bij hun overdracht naar de Vlaamse overheid, maar evenzeer rekening houden met hun specifieke plaats en taakstelling in de binnenlandse bestuurlijke organisatie. De minister wenst dit statuut nog dit jaar aan de Vlaamse regering voor te leggen, zodat duidelijkheid ontstaat over hun positie, rechten en plichten.

3.4. *Vormingscentrum voor lokale besturen*

Begin 2002 heeft de Vlaamse regering een Vormingscentrum voor de Lokale Besturen opgericht. Het centrum wil een knooppunt zijn van waaruit een geïntegreerd vormingsaanbod kan aangestuurd worden op basis van de behoeften die leven bij de gebruikers zelf, met name de grote groep lokale ambtenaren, topambtenaren en mandatarissen van lokale besturen.

Om een gefundeerd inzicht te bekomen in de vormingsbehoeften en tevens het bestaande aanbod te kunnen evalueren, laat de minister een onafhankelijk onderzoek uitvoeren. Concreet wordt een instrument voor behoeftedetectie ontwikkeld om te peilen naar noden en behoeften aan vorming bij de lokale besturen. Het ontwikkelen van het instrument en het afnemen ervan moet klaar zijn tegen april 2003. Daarna kan voor het opstellen van de vormingsprogramma's voor de lokale ambtenaren rekening gehouden worden met de resultaten van het onderzoek.

4. Verfijning van de democratie en een zorg voor de betrokkenheid van de burger bij het beleid

4.1. Voorbereiding decreet volksraadplegingen

Samen met het Vlaams Parlement wil de minister in 2003 het decreet afronden om deelstatelijke volksraadplegingen mogelijk te maken. De hoofdlijnen bij de voorbereiding van dit decreet zijn :

- een oriënterende volksraadpleging ingeschreven in het recht van onderzoek ;
- de raadpleging kan zowel gewest- als gemeenschapsbevoegdheden tot voorwerp hebben ;
- het initiatiefrecht komt zowel toe aan het Vlaams Parlement als aan de burgers. Dubbele voorwaarde is in het tweede geval dat er enerzijds een voldoende draagvlak is voor dergelijk ‘burgerinitiatief’ en dat anderzijds de bevoegdheidsvraag eerst door het Vlaams Parlement wordt beantwoord alvorens tot het inzamelen van de vereiste handtekeningen kan worden overgegaan ;
- een deelnamerecht voor alle inwoners vanaf 16 jaar die regelmatig in het bevolkingsregister zijn ingeschreven ;
- stemopneming ongeacht het aantal deelnemers ;
- een sperperiode van drie maanden voorafgaand aan de verkiezingen.

4.2. Moderne kiesdecreten voor gemeenten en provincies

Via het Lambermontakkoord zijn ook de gemeentekieswet en de provinciekieswet overgedragen naar de gewesten. Vlaanderen is bijgevolg sinds 1 januari 2002 bevoegd voor de verkiezingen van de provinciale, gemeentelijke en binnengemeentelijke organen. Ook de controle op de verkiezingsuitgaven valt onder die verantwoordelijkheid.

In de loop van 2003 zal de minister aan de Vlaamse regering een voorontwerp van gemeente- en provinciekiesdecreet voorleggen. Dat decreet zal in de lijn liggen van het toekomstige gemeente- en provinciedecreet. Het is de bedoeling om één samenhangend kiesdecreet te ontwerpen voor de gemeenten en de provincies, dat de verschillende bepalingen voor de verkiezingen verenigt. In uitvoering daarvan wil de minister daarna één uitvoeringsbesluit treffen. Dat moet de doorzichtigheid van de regelgeving ten goede komen.

5. Conclusie

De minister besluit dat er voor het volgende jaar nog heel wat initiatieven op stapel staan. Meest in het oog springend hierbij is de implementatie van het Lambermontakkoord om in Vlaanderen te komen tot bestuurlijke vernieuwing en een modern overheidsmanagement. Het gemeente- en provinciedecreet zal hiertoe een belangrijk instrument zijn. Er zal dan ook prioritair aandacht aan worden geschonken in het najaar 2002 en in 2003.

II. Algemene bespreking

1. Algemene bemerkingen

De heer *Bart De Smet* merkt op dat de cijfergegevens die in de begrotingsdocumenten worden weergegeven, verwarring scheppen. Dat feit wordt nog verzaamd door de derde begrotingswijziging 2002 die vlak voor de behandeling van de begroting 2003 werd behandeld. Een en ander maakt het bijzonder moeilijk om de voorliggende begroting te lezen en te interpreteren. De spreker illustreert zijn stelling met een voorbeeld, verwijzend naar basisallocatie 12.20 “Studiekosten betreffende de regionale en lokale openbare besturen”. Voor het jaar 2003 wordt een vastleggingskrediet voorzien van 780.000 euro en een ordonnanceringskrediet van 525.000 euro. Als men kijkt naar de kredieten die daar het voorbije jaar voor werden uitgetrokken en naar de toelichting daarover, vindt men voor 2002 een vastleggingskrediet van 483.000 euro en een ordonnanceringskrediet van 300.000 euro. Maar de derde begrotingswijziging voor 2002 heeft de cijfers voor 2002 gewijzigd in een vastleggingskrediet van 408.000 euro en een ordonnanceringskrediet van 525.000 euro. Kan de minister klaar en duidelijk zeggen welke cijfers de basis vormen voor het debat ? Zijn het de cijfers die vermeld zijn in de stukken omtrent de begroting 2003, of zijn het de cijfers zoals aangepast bij de derde begrotingswijziging voor 2002 ? In het kader van het stedenbeleid is er eenzelfde verwarring. Volgens de documenten bij de begroting 2003 gaat het in basisallocatie 43.11 “Subsidies in het kader van het Sociaal Impulsfonds” om een ordonnanceringskrediet van 189.593.000 euro ; volgens de derde aanpassing bij de begroting 2002 gaat het om een ordonnanceringskrediet van 201.863.000 euro. De spreker merkt op dat het gaat om grote verschillen en dat men daardoor verkeerde conclusies zou kunnen treffen.

De *minister* doet opmerken dat de derde aanpassing van de begroting 2002 precies werd behandeld en goedgekeurd om over de juiste cijfergegevens te beschikken. Indien men de derde aanpassing van de begroting 2002 niet eerst had goedgekeurd zou men wellicht het verwijt van een voorafname hebben kunnen geven.

De heer *Bart De Smet* begrijpt de gevolgde werkwijze maar hij blijft erbij dat men een begrotingsdebat op basis van de juiste cijfers moet kunnen voeren. Ter voorbereiding van het debat heeft men nu toch een extra inspanning moeten leveren, terwijl de voorbereidingstijd al zeer beperkt was. De begrotingsstukken zijn immers slechts mondjesmaat en in sommige gevallen te laat verspreid.

De heer *Marcel Logist* feliciteert de minister met de beleidsbrief. Die geeft een uitstekend overzicht van wat recent gebeurd is en wat het komende jaar te gebeuren staat. Er blijkt ook uit dat het afgelopen jaar heel wat werk werd verzet.

Mevrouw *Hilde De Lobel* vindt de beleidsbrief een interessant document waarin wel veel ruimte is voorzien voor datgene wat al gerealiseerd is. Er blijft niettemin voldoende stof over om een debat over te voeren.

De heer *Mark Van der Poorten* vindt dat men het te voeren beleid met een grotere doordachtheid moet benaderen. Het uitgangspunt voor deze sector moet zijn om een beter bestuur te realiseren. De regering getuigt onmiskenbaar van een vernieuwingsdrang, maar daaronder gaan volgens de spreker een aantal simplismen schuil. Men moet met name voorzichtig zijn dat men geen valse verwachtingen creëert. De politiek creëert nu te veel verwachtingen die men niet tijdig kan inlossen of die zelfs aan de reikwijdte van de politiek ontsnappen. Men ziet vandaag de dag te veel over het hoofd dat de politiek niet alle problemen kan oplossen. Intussen vraagt de burger in de huidige tijdsgeest naar concrete oplossingen voor zijn problemen. De man in de straat is niet mee met het beleid.

De *minister* apprecieert de opmerkingen vanuit de verschillende fracties. Hij ziet in de bekommernissen, vragen en opmerkingen van de commissieleden een goede samenvatting van wat aan verzoeken leeft in Vlaanderen met betrekking tot een goed binnenlands bestuur. Hij sluit zich aan bij de opmerking dat het doel van het binnenlands beleid een beter bestuur moet zijn. Het doelbewust creëren van een vals verwachtingspatroon is inderdaad een slechte politieke boodschap.

2. Binnenlandse Aangelegenheden

– Implementatie van recente decreetgeving

De heer *Cis Schepens* verwijst naar de beleidsbrief waarin staat dat men in 2003 de implementatie van wat reeds is goedgekeurd, in goede banen zal leiden. Hiermee zal het beleid de handen al vol hebben. Een aantal dossiers, zoals de intergemeentelijke samenwerking, zal immers nauwgezet moeten worden opgevolgd.

De heer *Bart De Smet* vindt de implementatie van het decreet op de intergemeentelijke samenwerking een belangrijk item. CD&V heeft dit altijd een slecht decreet gevonden en die mening is tot op heden niet veranderd. De berichten uit de gemeenten sterken CD&V in de overtuiging dat het decreet fundamentele mankementen vertoont. Het zou positief zijn als de minister een opening laat voor bijsturingen, maar eigenlijk zou het decreet beter fundamenteel worden heroverwogen.

De heer *Marcel Logist* merkt op dat er recent heel wat wetgevend werk werd verricht ten aanzien van de steden en gemeenten, bijvoorbeeld inzake de intergemeentelijke samenwerking, het nieuwe Gemeentefonds, het administratief toezicht. Er staan nog een aantal zaken op stapel, waarvan het gemeentedecreet het belangrijkste is. Men moet de gemeenten nu de kans geven om die belangrijke en soms ook noodzakelijke ingrepen in praktijk te brengen. De laatste tijd worden de gemeenten immers met zoveel nieuwigheden geconfronteerd dat het voor hen moeilijk wordt om alles te verwerken. De spreker meent deze bezorgdheid ook in de beleidsbrief te kunnen waarnemen.

De heer *Mark Van der Poorten* merkt op dat het inzake intergemeentelijke samenwerking de bedoeling was het democratisch gehalte te verhogen. In de praktijk moet men echter vaststellen dat intergemeentelijke samenwerking nauwelijks belangstelling opwekt in de gemeenteraden ; over intergemeentelijke samenwerking worden nauwelijks vragen gesteld.

– Vlaams gemeente- en provinciedecreet

De heer *Cis Schepens* stelt vast dat het ontwerp van Vlaams gemeentedecreet en het ontwerp van Vlaams provinciedecreet tegelijk zullen kunnen worden behandeld. De spreker is van oordeel dat een aantal krachtlijnen die er daaromtrent in de beleidsbrief staan, prematuur zijn. Die ontwerpen zouden immers nog in bespreking zijn in de regering en in interkabinettengroepen. Ook het parle-

ment moet zijn inbreng nog hebben. De spreker voelt zich alvast niet gebonden door alle inhoudelijke opties die in de beleidsbrief worden vermeld.

De heer *Marcel Logist* meent dat het debat over het gemeente- en over het provinciedecreet heel belangrijk wordt. Hij hoopt dat het parlement een grondige discussie over die decreten zal kunnen hebben. De gemeentewet dateert al van 1836 en ondanks de aanpassingen die er geweest zijn, is een deel van de tekst meer dan 160 jaar oud. Dat geeft al aan dat men met het gemeentedecreet geen tekst zal bespreken die maar 5 jaar moet meegaan. Daar moet dan ook een grondig debat over mogelijk zijn.

Ook de heer *Jo Vermeulen* vindt een uitgebreide bespreking van het gemeente- en provinciedecreet noodzakelijk. De organieke wetgeving op gemeenten en provincies moet langer dan enkele jaren meegaan. Er moet met zorg worden omgesprongen met de adviezen van adviesorganen, die elk vanuit hun achtergrond en competentie hun licht over de ingediende ontwerpen moeten kunnen laten schijnen. Zonder zich al in detail uit te willen spreken, kan de spreker wel de in de beleidsbrief opgesomde basisprincipes onderschrijven. Hij staat dus achter de versterking van de politieke verantwoordelijkheid van de gemeenteraad, de delegatie en bevoegdheidsverdeling tussen gemeenteraad, schepencollege en administratie, de responsabilisering van de administratie en het verruimen van de mogelijkheden om de burger bij het beleid te betrekken. Ook de ruimte voor verzelfstandiging, bijvoorbeeld in de vorm van een autonoom gemeentebedrijf, een gemeentelijke VZW of vennootschap, vindt de spreker belangrijk, al moet er wel steeds een evenwicht zijn tussen politieke verantwoordelijkheid en het efficiënt uitvoeren van beslissingen.

De heer *Bart De Smet* merkt op dat de organieke wetgeving op de gemeenten en provincies sedert 1 januari 2002 een Vlaamse bevoegdheid is geworden. Vlaanderen heeft nu de mogelijkheid om de organisatie van het lokaal bestuur op een moderne leest te schoeien. De regering die momenteel het gemeente- en provinciedecreet aan het uitwerken is, moet de gelegenheid aangrijpen om de werking van de lokale besturen te optimaliseren en te verbeteren. CD&V zal de voorstellen toetsen aan de vraag of de gemeente- en provinciebesturen er al dan niet beter van worden en of de burger er al dan niet beter door bediend wordt. Er is nu een goede gelegenheid om op het vlak van de bestuurlijke vernieuwing stappen vooruit te zetten en te komen tot een modern overheidsmanagement. Een en ander moet wel op een verstandige en door-

dachte manier gebeuren. Of dat ook het geval zal zijn, valt nog af te wachten. De teksten in verband met het nieuwe gemeentedecreet beloven niet al te veel goeds. Er was ook al kritiek van bijvoorbeeld de VVSG.

Mevrouw *Hilde De Lobel* verwijst naar twee grote krachtlijnen in verband met het aangekondigde gemeentedecreet. Enerzijds is er de verregaande versterking van de gemeentelijke autonomie. Er wordt ruimte geschapen voor lokale flexibiliteit, voor interne en externe delegatie van bevoegdheden en voor deregulering. De spreker toont zich hier verheugd over. Anderzijds vindt zij de versterking van de politieke verantwoordelijkheid van de gemeenteraad in zijn beleidsbepalende rol en zijn controle van de uitvoerende mandatarissen, uitermate positief. Vraag is echter of die krachtlijnen niet tegenstrijdig zijn. Is er geen tegenstrijdigheid tussen de bevoegdheid om te delegeren en de controlerende rol van de gemeenteraad? In de praktijk is de controlerende rol van de gemeenteraad vooral een zaak van de oppositie. Het delegeren van bevoegdheden is een gevolg van afspraken binnen de meerderheid.

Een ander voorbeeld van die tegenstrijdigheid ziet mevrouw De Lobel in de externe delegatie. In de beleidsbrief is er sprake van de mogelijkheid tot verzelfstandiging via gemeentelijke privaatrechtelijke VZW's en stichtingen of gemeentelijke privaatrechtelijke vennootschappen. Op een andere plaats in de beleidsbrief (bladzijde 29) wordt dan weer gesteld dat de democratische controle van de gekozen gemeentelijke organen gevrijwaard moet blijven. De spreker vindt dat overigens terecht. Maar naar aanleiding van een recente interpellatie over gemeentelijke VZW's antwoordde de minister dat hij geen enkele juridische mogelijkheid heeft om controle uit te oefenen op privaatrechtelijke verenigingen. Sommige gemeentelijke VZW's leveren vandaag ongetwijfeld goed werk. Maar anderen worden opgericht om het beheer van gemeenschapsgelden en andere praktijken te onttrekken aan een democratische controle. In die zin verwondert het de spreker dat die gemeentelijke VZW's een prominente plaats krijgen in de beleidsbrief.

De *minister* vindt dat de gemeenteraad haar controlerecht steeds moet kunnen uitoefenen. Het mag niet uitgehold worden door het oprichten van VZW's waar men bepaalde taken aan overdraagt. Het ontwerp van decreet zal in die zin worden uitgewerkt.

De implementatie van de Lambermontakkoorden lijkt de heer *Dirk De Cock* de grootste uitdaging

met betrekking tot de institutionele hervorming van de lokale besturen. Het Vlaams gemeente- en het provinciedecreet moeten ervoor zorgen dat de lokale besturen klaar staan voor nieuwe uitdagingen. Vanuit het subsidiariteitsprincipe kan de spreker het enkel toejuichen dat er meer autonomie komt voor de lokale besturen, zonder dat de hogere overheid voortdurend mee over de schouder kijkt. Men moet vertrouwen hebben in de competentie die er op lokaal niveau aanwezig is.

De heer *Dirk Holemans* verwijst naar de krachtlijnen van het nieuwe gemeentedecreet. Daarin is er sprake van een nieuw systeem van gemeentelijke boekhouding. De spreker heeft daarover vanuit verschillende milieus, waaronder de academische wereld, al kritiek gehoord die tot nadenken stemt. Het benieuwt de spreker hoe men met die kritiek zal omgaan. Hij stelt verder vast dat het de bedoeling is om de gemeenteraad te versterken. Over het statuut van de gemeenteraadsleden wordt echter niet gesproken. Nochtans is dat statuut essentieel voor mensen die hun mandaat in de gemeenteraad zo goed mogelijk willen vervullen in combinatie met hun job en gezin. Zeker in grote steden waar er heel wat commissies en andere vergaderingen plaatsvinden, stelt dat een probleem. Men moet structurele oplossingen vinden voor het kunnen combineren van een gemeentelijk mandaat met een job en een gezin. Het aanmoedigen van mensen om zich te engageren in de lokale politiek moet gepaard gaan met een discussie over het statuut van gemeenteraadsleden.

De heer *Holemans* betreurt nog dat de krachtlijnen van het aangekondigde provinciedecreet niet in de beleidsbrief zijn opgenomen.

De heer *Mark Van der Poorten* merkt op dat de gemeenteraad in de toekomst zijn eigen voorzitter zal kiezen. De gemeenteraad is het hoogste orgaan in de gemeente. De burger die zich verongelijkt voelt zal zich rechtstreeks wenden tot de verkozen burgemeester of tot de voorzitter van de gemeenteraad. Het valt te vrezen dat die voorzitter dan ook een eigen bestaafing moet hebben die opdrachten gaat uitdelen aan de gemeentelijke administratie.

De *minister* stelt dat de Vlaamse regering recent haar goedkeuring heeft gehecht aan het voorontwerp van gemeentedecreet. In vergelijking met eerdere teksten zijn er nog enkele wijzigingen ingebracht. Eén van de belangrijke wijzigingen heeft betrekking op het aantal schepenen, waar uiteindelijk een status quo zal worden voorgesteld. Persoonlijk had de minister liever een vermindering van het aantal bestuursmandaten als ideaal voor-

opgesteld. Een andere afweging was echter de aanwezigheid van Vlamingen in het bestuur in de randgemeenten. De minister is daarvoor bijzonder gevoelig. Het is echter juridisch onmogelijk om aparte decreten te maken voor de bestuursinvulling in de rand enerzijds en in de rest van Vlaanderen anderzijds. Het vrijwaren van de bestuursaanwezigheid van Vlamingen in het bestuur van de faciliteitengemeenten is voor de minister een soort gewetenskeuze. Dat werd overigens ook zo aangevoeld door collega's in de Vlaamse regering en een aantal politieke groepen.

De heer *Dirk Holemans* vraagt of het juridisch echt niet mogelijk is om specifieke regelingen uit te werken voor die faciliteitengemeenten. Er zijn in ons land nog andere bijzondere regelingen voor bepaalde gemeenten voorzien.

De *minister* antwoordt dat de bijzondere wet, die slechts met een twee derde meerderheid van de stemmen kan worden gewijzigd, dit niet toelaat. Nu Vlaanderen zelf de organieke regeling voor de gemeenten kan uitwerken, wil de minister over die problematiek niet opnieuw de discussie voeren op federaal niveau. De minister geeft er dan de voorkeur aan voor de mindere kwaal te kiezen, met name de status quo van het aantal bestuursmandaten in de schepencolleges.

De minister hoopt dat er een hoogstaande en intense politieke discussie kan worden gewijd aan het gemeentedecreet, het provinciedecreet en de kiesdecreten. De minister zal wel zijn verantwoordelijkheid nemen en 100% gaan voor de artikelen zoals ze aan het parlement zullen worden voorgelegd. Hij wil echter niet wegen op de echte politieke discussie tussen en binnen de verschillende fracties. Iedere fractie, zowel uit meerderheid als oppositie, moet kunnen zeggen wat zij meent te moeten zeggen. De minister hoopt wel dat de fracties een totale inschatting zullen maken van het geheel van het ontwerp van decreet dat zal worden voorgelegd. Uiteraard kan men van mening verschillen over details en die moeten ook aanpasbaar zijn. De minister besluit dat hij hoopt op een volwaardige parlementaire discussie.

De minister brengt nog eens de uitgangspunten van het gemeentedecreet in herinnering. Die uitgangspunten staan ook in het regeerakkoord geformuleerd en kunnen in 5 punten worden samengevat : ten eerste, deregulering en enkel sturen op hoofdlijnen, meer differentiatie en maatwerk mogelijk maken ; ten tweede, het primaat van de politiek versterken door de rechtstreeks verkozen mandatarissen te versterken ; ten derde, het ambte-

lijk apparaat responsabiliseren ; ten vierde, een soepeler interne organisatie mogelijk maken, met de nadruk op een modern en doorzichtiger financieel beheer en een hedendaags personeelsbeleid dat meer kwaliteit oplevert ; ten vijfde, de burger als partner van het lokaal bestuur bij het beleid betrekken.

Wat de responsabilisering van het ambtelijk apparaat betreft, stelt de minister dat de mate van responsabilisering in een gemeente een beslissing moet zijn van het schepencollege en de gemeenteraad. Als er een delegatie wordt verleend aan het ambtelijk apparaat en men merkt na verloop van tijd dat dit niet werkt, is er steeds de mogelijkheid om de delegatiebeslissing terug te schroeven. De bedoeling moet echter zijn om op gemeentelijk vlak de secretaris en de auditor, die over kennis beschikken en een element van stabiliteit zijn, samen met het andere personeel de kans te geven zich te ontplooiën en hun verantwoordelijkheid op te nemen.

– Vlaams Gemeentefonds

De heer *Cis Schepens* vindt het een goede zaak dat het Investeringsfonds en het waarborggedeelte van het Sociaal Impulsfonds in het nieuwe Gemeentefonds werden geïntegreerd. Dat betekent voor de gemeenten een grote verlichting van de administratieve procedures. De spreker verwijst naar uitspraken die de minister zou hebben gedaan bij de bespreking van het ontwerp van decreet betreffende het Gemeentefonds. Er zou specifieke aandacht worden besteed aan gemeenten met rust- en verzorgingstehuizen en OCMW-ziekenhuizen op hun grondgebied. De spreker vindt hierover niets terug in de beleidsbrief en vraagt vandaar of er hieromtrent nog iets mag verwacht worden.

De heer *Jo Vermeulen* vindt de bundeling van de middelen en de verhoging ervan, een zegen voor de steden en gemeenten. Op die manier is er minder rompslomp en meer beleidsruimte.

De heer *Bart De Smet* stelt dat het decreet op het nieuwe Gemeentefonds tot belangrijke wijzigingen heeft geleid. De samenvoeging van verschillende fondsen vergroot de transparantie en vergemakkelijkt het de lokale besturen om te beschikken over de hun toekomende middelen. Positief is ook dat de middelen die via de grote fondsen (Gemeentefonds, Investeringsfonds, Sociaal Impulsfonds) naar de steden en de gemeenten gaan, verhoogd werden. Anderzijds is de aldus doorgevoerde verhoging verre van voldoende om de financiële uitdagingen waarmee de lokale besturen worden gecon-

fronteerd, op een degelijke manier aan te pakken. De belastingverhogingen die in zowat alle gemeenten worden doorgevoerd, illustreren dat in meer dan voldoende mate.

Met het nieuwe Gemeentefonds werden er volgens de heer *Dirk De Cock* grote stappen in de goede richting gezet. Ondanks aanzienlijke Vlaamse inspanningen – ook financieel – blijft er toch de vaststelling dat de financiële druk op de gemeenten groot blijft.

– Toestand van de gemeentelijke financiën

De toestand van de gemeentelijke financiën blijft voor de heer *Bart De Smet* heel wat vragen oproepen. Hij vraagt zich af of de politieke wil ontbreekt om er een oplossing aan te geven. Naar aanleiding van een grootschalig onderzoek door de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten inzake de gemeentelijke tarieven van de aanvullende personenbelasting (APB) en onroerende voorheffing (OOV) werden 3 belangrijke conclusies gemaakt : ten eerste is er een sterke toename van de gemiddelde aanslagvoeten ; ten tweede vonden de verhogingen plaats in uitzonderlijk veel Vlaamse gemeenten ; ten derde was die beweging een stuk sterker dan in 1989 en 1995, de twee vorige postverkiezingsjaren. Uit onderzoek blijkt dat de APB gemiddeld gestegen is van 6,60% in 2000, naar 6,80% in 2001 en naar 7,00% in 2002. Wat de OOV betreft, gaat het van 1077 in 2000, naar 1170 in 2001 en naar 1242 in 2002. Die verhoging van de aanslagvoeten van de algemene gemeentebelastingen is eigenlijk niet verwonderlijk als men alle financiële meerkosten voor de Vlaamse steden en gemeenten in kaart brengt. De spreker besluit dat het jaar 2002 voor de gemeenten enkele verbeteringen en vereenvoudigingen heeft gebracht (nieuw Gemeentefonds), maar de gemeenten kampen nog steeds met onvoldoende middelen.

De *minister* stelt dat de globale fiscale last die op de burgers rust vanuit de federale, de Vlaamse, de provinciale en gemeentelijke overheid, ongeveer 50% bedraagt. Dat is hoog maar men moet er ook bijzeggen dat dit land aan zijn burgers heel veel teruggeeft voor die 50%. Men moet het ene durven koppelen aan het andere. Die 50% blijft wel hoog en men kan niet zeggen dat die altijd in de meest optimale omstandigheden werd of wordt gebruikt. Als men nu stelt dat men aan de gemeenten meer moet geven, dan betekent dit dat er middelen moeten worden afgenomen van een ander niveau. Hiervoor is er echter geen ruimte.

De minister legt de link met het kerntakendebat. Dat debat heeft immers niet enkel tot doel de verantwoordelijkheden per beleidsniveau vast te leggen. Als men het daarover eens kan worden, begint de moeilijkste oefening. Men moet dan uitmaken welke fiscaliteit en financiële verantwoordelijkheid er op de verschillende niveaus moet worden gelegd. De minister heeft gemerkt dat bepaalde beleidsniveaus wel meer bevoegdheden willen maar liever niet de bijhorende financiële verantwoordelijkheid. Hij stelt hieromtrent dat fiscaliteit en democratie aan elkaar moeten gekoppeld zijn.

– *Gemeentelijke effectenrapportering*

De heer *Cis Schepens* merkt op dat de regering beslist heeft om bij het nemen van maatregelen telkens de financiële gevolgen voor de gemeenten in te schatten. Die gemeentelijke effectenrapportering is echter niet bij elk dossier toegepast. De spreker rekent erop dat dit in de toekomst wel zal gebeuren.

De *minister* vindt die bekommernis terecht. Hij vindt het nog steeds een goede beslissing van de regering om bij elk nieuw initiatief of plan de financiële repercussies ervan op de gemeenten te onderzoeken. De minister merkt op dat dit instrument mogelijk nog niet ten volle functioneert ; soms wordt er nog wat onachtzaam mee omgegaan. Vandaar zal hij bij de andere ministers erop aandringen hier zakelijker en efficiënter mee om te springen.

Uit een onderzoek door de Inspectie van Financiën is gebleken dat de administraties de interne richtlijn inzake het lokale effectenrapport kennen, maar ook dat er op het vlak van de kwaliteit van de lokale effectenrapporten verbetering mogelijk is. De Inspectie van Financiën doet een aantal suggesties, bijvoorbeeld om de administratie Binnenlandse Aangelegenheden meer te betrekken bij de voorbereiding van dossiers die gevolgen voor de lokale besturen kunnen hebben of het volgen van een checklist met punten die zeker moeten onderzocht worden. De minister zal aan de Vlaamse regering voorstellen die suggesties op te nemen in de interne richtlijn en aan de Inspectie van Financiën vragen de richtlijn beter op te volgen.

– *Bestuurlijke organisatie van de OCMW's*

Het verheugt mevrouw *Hilde De Lobel* dat de bestuurlijke organisatie van de OCMW's mee zal worden ondergebracht in het Vlaams ministerie van Bestuurszaken. De huidige toestand is immers niet ideaal. Dat blijkt bijvoorbeeld als parlementai-

ren hun controlerecht willen uitoefenen, waarbij ze zich telkens moeten afvragen of hun vraag of interpellatie over een OCMW-aangelegenheid aan de minister van Binnenlandse Aangelegenheden of aan de minister van Welzijn moet worden voorgelegd.

– *Administratief toezicht*

De heer *Cis Schepens* verwijst naar de decreten van 15 juli 2002 waardoor het administratief toezicht op de gemeenten en de provincies opnieuw aanzienlijk werd verlicht. Het algemeen toezicht is intussen de courante procedure geworden. Niettemin meent de spreker dat een aantal administraties zich weinig soepel opstellen en proberen beslissingen die door de gemeenten genomen zijn, terug te schroeven. Het is daarom nodig dat de verlichting van het toezicht goed geïmplementeerd wordt.

De heer *Bart De Smet* vindt het zonder meer een positieve evolutie dat het toezicht het voorbije jaar verder werd vereenvoudigd. Het toezicht moet volgens hem opgebouwd worden vanuit een positieve kijk op de lokale besturen. Het mag niet gebaseerd zijn op argwaan. De evolutie van het toezicht sedert de goedkeuring van het decreet in 1993, is dan ook een goede zaak. Er moet volgens CD&V wel nog meer werk worden gemaakt van het afbouwen van het specifiek toezicht, dus van de gewoonte om in aparte decreten toezichtsbepalingen in te bouwen. Uit de beleidsbrief blijkt wel dat men inspanningen zal doen om het specifiek toezicht verder te stroomlijnen, maar dat is een intentie die men elk jaar herhaalt terwijl er op het terrein niets verandert. Blijkbaar hebben de individuele ministers het heel moeilijk om te weerstaan aan de verleiding om telkens weer specifieke toezichtsbepalingen in hun decreten op te nemen. Er blijft daar een grote taak weggelegd voor de minister bevoegd voor Binnenlandse Aangelegenheden. Hij moet er bij zijn collega-ministers op aandringen om die drang te onderdrukken.

De heer *Dirk De Cock* vindt dat de toezichtregeling onlangs enorm verbeterd is.

– *Organisatorische aanpassingen ingevolge Lambermont*

De heer *Bart De Smet* merkt op dat de Vlaamse regering er ingevolge het Lambermontakkoord een aantal belangrijke personeelsleden bij heeft gekregen. Sedert Lambermont mogen immers ook de provinciegouverneurs, arrondissementscommissarissen en gewestelijke ontvangers als Vlaamse personeelsleden beschouwd worden. De regering kon-

digd aan een specifiek statuut voor die functionarissen te zullen uitwerken. Heeft de regering reeds een klare kijk op de taakstelling die ze aan die mensen wil toebedelen ? Hoe ziet de regering bijvoorbeeld het functioneren van arrondissementscommissarissen in de toekomst ?

Mevrouw *Hilde De Lobel* vraagt dat er duidelijkheid wordt geschapen over de rechten en plichten van de gouverneurs, arrondissementscommissarissen en gewestelijke ontvangers. Zij hoopt dat de besluitvorming hieromtrent steeds het gemeenschapsbelang voor ogen zal houden. Hiermee wordt bedoeld dat men moet durven afschaffen wat de dag van vandaag nergens meer voor dient.

De heer *Dirk Holemans* is benieuwd naar de toekomstige rol van de gouverneur. Hij stelt vast dat de arrondissementscommissarissen Vlaamse ambtenaren worden. Hij vraagt welke taken die mensen hadden en eventueel zullen hebben. Zal er een soort audit gebeuren wat hun takenpakket betreft ? Zijn al die functies nog essentieel ? Zal men van de gelegenheid gebruikmaken om een en ander te vernieuwen en te dynamiseren ?

– Kerntakendebat

De heer *Cis Schepens* merkt op dat de zomer van 2002 was vooropgesteld als ogenblik waarop de voorbereidende werkzaamheden van het kerntakendebat zouden zijn afgerond. De spreker hoopt dat de teksten zo snel mogelijk aan het parlement kunnen worden voorgelegd, zodat men tot een eindconclusie kan komen.

De heer *Marcel Logist* vindt dat het kerntakendebat te weinig in de openbaarheid wordt gevoerd. Het werken in technische werkgroepen mag dan soms wel nuttig zijn, maar vanuit democratisch standpunt mag men daar niet mee overdrijven.

De heer *Bart De Smet* vindt het lopende kerntakendebat uiterst belangrijk ; het moet uitmonden in een interne staatshervorming van Vlaanderen. Het vastleggen van de bevoegdheden van elk bestuursniveau moet in de eerste plaats de dienstverlening naar de burger vergroten. De spreker betreurt dat het parlement in de kerntakendebat afwezig is. Zal het parlement op een bepaald moment geconfronteerd worden met de eindconclusies van het debat met de vraag om die zonder veel commentaar goed te keuren ? Hoe zullen de conclusies van dit debat aan het parlement voorgelegd worden ?

De *minister* geeft toe dat het kerntakendebat niet uitsluitend technisch en intern mag gevoerd worden. Soms worden er wel verklaringen aan de buitenwereld afgelegd, meestal door drukkingsgroepen die mee aan tafel zitten. Het VVSG en de VVP zitten bij het overleg, enerzijds als drukkingsgroep en anderzijds als vertegenwoordigers van mandatarissen met bestuursverantwoordelijkheid. De enige die uitsluitend vanuit een bestuursverantwoordelijkheid aan tafel zit, is de Vlaamse regering.

De minister erkent dat het kerntakendebat tot dusver voornamelijk een intern gevoerd debat is geweest. Hij stelt wel dat het parlement het laatste woord zal hebben. Verder herinnert hij eraan dat op een bepaald moment aan het Bureau van het parlement de vraag werd gesteld of het parlement reeds een inbreng wilde hebben in de voorbereidende discussies inzake de kerntaken van de bestuursniveaus. Daarop is toen geantwoord dat het de taak is van het parlement zich te buigen over de stukken op het ogenblik dat die getekend zijn door de regering of de verantwoordelijke minister. De minister vindt dat men die kwestie nogal principiële heeft benaderd ; de stelling was dat het parlement geen deel is van de uitvoerende macht.

Het parlement zal dus het laatste woord kunnen hebben. Er ontstaat dan wel een schizofrene situatie voor die parlementsleden die tegelijk ook een gemeentelijk mandaat bekleden of die een provinciaal politiek verleden hebben.

– Vorming

De heer *Cis Schepens* vindt het een goede zaak dat er veel aandacht gaat naar vorming, zowel voor ambtenaren als voor lokale mandatarissen.

Mevrouw *Hilde De Lobel* verwijst naar het overzicht van vormingsinitiatieven voor de lokale besturen in de beleidsbrief (bladzijde 30 en volgende). Zij denkt dat er inzake vorming van lokale mandatarissen nog veel werk te doen is. Zij verwijst naar omzendbrieven met betrekking tot een verbetering van het statuut van de lokale mandataris. Er werd steeds gezegd dat er tegenover dat verbeterd statuut een goede wil moest zijn vanwege de mandataris om zich te scholen. Het vormingsaanbod voor lokale mandatarissen valt echter nogal mager uit ; het beperkt zich tot vorming betreffende de intergemeentelijke samenwerking voor en vanuit kleine gemeenten. Het gevolg is dat de nieuwe mandatarissen sinds de verkiezingen van 2000 op hun honger blijven zitten. Bovendien is er geen enkel vormingsbudget voor de districts-

raden, terwijl dat toch een volledig nieuw orgaan is en het niet altijd duidelijk is wat er kan en mag.

De andere kant van de medaille is volgens mevrouw De Lobel dat de mandataris, die intussen een hogere vergoeding en meer logistieke steun heeft gekregen, ook de wil moet tonen om een beter mandataris te worden. Eigenlijk zouden het verbeterd statuut en de verhoogde inhoudelijke kwaliteit van de mandataris hand in hand moeten gaan. Hoe dwingt men dat echter af? Men kan mandatarissen moeilijk dwingen een aantal uren vorming te volgen en er zijn geen juridische mogelijkheden om daaromtrent financiële stimuli uit te werken. De spreker heeft hier zelf geen pasklare oplossing voor, maar zij vraagt wel een stimulerend beleid met betrekking tot het volgen van vorming door lokale mandatarissen. Dat moet beletten dat men op vormingsinitiatieven steeds hetzelfde kleine groepje mandatarissen tegenkomt.

De heer *Dirk De Cock* vindt het vormingscentrum voor de lokale besturen erg innovatief en goed. Het beantwoordt aan een enorme behoefte aan vorming en scholing. Soms is het wel wat moeilijk het bos doorheen te bomen nog te zien wat het gevarieerde aanbod aan cursussen betreft. De behoefte aan naschoolse vorming situeert zich vooral op het vlak van e-government. De uitdaging bestaat erin diegenen die in staat zijn om elektronische databestanden te verwerken, ook zoveel mogelijk digitaal te bedienen. Dat biedt een aantal belangrijke voordelen. Maar om goed te functioneren moeten er voldoende opleidingsmogelijkheden zijn. Veel gemeenten zijn op dit vlak op de goede weg. Men moet er zich wel van bewust zijn dat een bepaald segment van de bevolking de stap naar e-government niet zal zetten. Die mensen zal men, zoals vandaag het geval is, aan het loket moeten blijven bedienen.

De *minister* beaamt dat het e-government enorme mogelijkheden biedt. Het is een instrument dat naar kennis, inzicht en voorbereiding onuitputtelijk is. Veel gemeenten doen er al grote inspanningen voor.

De vorming van lokale mandatarissen en ambtenaren gebeurt volgens de heer *Dirk De Cock* het best door de administratie Binnenlandse Aangelegenheden. De politieke partijen en de fracties hebben meestal ook wel een vormingsaanbod, maar het is toch aangewezen om een overkoepelend aanbod vanuit de administratie Binnenlandse Aangelegenheden te organiseren. Gelet op de toenemende complexiteit van het lokaal mandaat en de veronderstelde kennis, wordt de vorming van in het

begin best op een wetenschappelijk verantwoorde manier gegeven.

De heer *Mark Van der Poorten* vraagt zich af welk soort mandataris men wil. Is het een mandataris die de dossiers grondig kent en die grote beleids-opties mooi kan formuleren? Hoeveel mandatarissen zijn er die het gemeentelijk mobiliteitsplan of gemeentelijk structuurplan gelezen hebben, er de gevolgen van kunnen inschatten en er de financiële beleidsruimte voor kunnen creëren? Het moet zeker een bekommernis zijn om de kwaliteit van de mandataris te verbeteren. Een aangepaste vorming kan daarbij helpen. Het huidige vormingsaanbod is wel sterk verscheiden en zou beter moeten worden gecoördineerd.

De *minister* is bereid verantwoordelijkheid op te nemen wat de nood aan vorming betreft. Dat gebeurt trouwens al voor een stuk. Hij is wel van oordeel dat, vermits het over gemeentelijke en provinciale mandatarissen gaat, elk niveau een deel van zijn verantwoordelijkheid moet opnemen. Wanneer er na gemeenteraadsverkiezingen een nieuwe lichter gemeentemandatarissen aantreedt, lijkt het de minister normaal dat de gemeenteraad zich bezint over de vraag hoe die zich het beste schoolt. Dat moet niet volledig vanuit het Vlaamse niveau geregeld worden.

De mate waarin mandatarissen vormingsmogelijkheden willen aangrijpen behoort tot de vrije keuze. Het aanbod moet aantrekkelijk zijn en de vorming moet op een goed ogenblik worden georganiseerd. Het initiatief daarvoor moet volgens de minister komen van het niveau waarop de mandataris is verkozen. Vanuit de Vlaamse overheid kan er wel een basis worden gegeven en kunnen er documenten ter beschikking worden gesteld.

Mevrouw *Hilde De Lobel* merkt op dat de gemeentelijke financiën onder druk staan. In die omstandigheden dreigt de vorming van mandatarissen op initiatief van de gemeenten zelf tussen de plooiën te vallen. Er zou minstens ondersteuning vanuit de VVSG moeten zijn.

De *minister* verduidelijkt dat hij wel bereid is kennis, inzichten, ambtenaren en dergelijke ter beschikking te stellen. Het engagement en de bezieling om aan vorming deel te nemen moet echter vanuit het gemeentelijke of provinciale niveau zelf vertrekken. Het is dus niet de bedoeling algemene studiedagen vanuit het Vlaamse niveau te organiseren, waarop dan steeds dezelfde gezichten te zien zijn. De motivatie en de organisatiestructuur moet

komen van het niveau waarvan de mandataris deel uitmaakt.

De heer *Dirk De Cock* kan de minister bijtreden. Hij vraagt dat de nieuw verkozen mandatarissen niet zouden verstoken blijven van de specialistische kennis die aanwezig is in de administratie Binnenlandse Aangelegenheden. Die kennis moet met kracht kunnen doorstromen naar de lokale mandataris, uiteraard op vraag van de lokale besturen zelf.

Mevrouw *Dominique Guns* vraagt zich af hoeveel gemeenteraadsleden van de vorming georganiseerd door de Vlaamse Gemeenschap gebruikmaken.

De heer *Guido Decoster*, directeur-generaal van de administratie Binnenlandse Aangelegenheden, antwoordt dat men op de eerste sessie 2.000 mandatarissen heeft bereikt op een totaal van 7.000. De vervolgsessies zijn meer gespecialiseerd. De laatste sessie had betrekking op het decreet intergemeentelijke samenwerking maar de belangstelling hiervoor was eerder ontgoochelend. De vormingssessies worden regionaal gespreid en georganiseerd in samenwerking met de VVSG.

Mevrouw *Dominique Guns* kan zich voorstellen dat er onmiddellijk na de verkiezingen heel veel gegadigden zijn. Dan zou men de vorming dicht bij de mandatarissen moeten organiseren. Na verloop van tijd moet men dan overschakelen naar vorming op provinciaal niveau, anders kan het gebeuren dat de belangstelling te gering wordt.

De heer *Cis Schepens* merkt op dat de 7.000 raadsleden alle raadsleden zijn terwijl de 2.000 deelnemers mogelijk vooral nieuwe raadsleden waren.

– Wetenschappelijke ondersteuning van het beleid

De heer *Marcel Logist* stelt vast dat er heel wat studies besteld worden. Hij vindt het positief dat beslissingen wetenschappelijk onderbouwd worden, maar men moet toch oppassen dat het democratisch debat daardoor niet in de verdrukking raakt. Het gaat dan niet alleen over het debat in het parlement, maar ook over de participatie van inwoners en van het rijk geschakeerd middenveld dat heel wat mensen vertegenwoordigt. Men moet dus het juiste evenwicht bewaren : wetenschappelijke ondersteuning is goed, maar men mag niet te technocratisch en daardoor te weinig democratisch worden.

De heer *Jo Vermeulen* vindt dat men bij het vele studiewerk steeds het operationele voor ogen moet houden. Het studiewerk moet een vertaling vinden naar het beleid. De spreker zegt een dubbel gevoel te hebben over omvangrijk en zwaar studiewerk, precies omdat het vaak te weinig gebruikt wordt.

De minister gaat ermee akkoord dat de wetenschappelijke onderbouw van het beleid functioneel moet zijn en niet in functie mag staan van louter academische verzuchtingen. Het is niet de bedoeling om met het oog op de wetenschappelijke onderbouw van het beleid bepaalde onderdelen van de universiteiten te subsidiëren ; de wetenschappelijke onderbouw moet gericht zijn op het beleid zelf. Er moet een evenwicht zijn tussen de wetenschappelijke onderbouw van het beleid en het democratisch draagvlak. Studies moeten dus aandacht hebben voor het operationele en niet voor louter theoretische bespiegelingen. De minister voegt hier aan toe dat theoretische bespiegelingen wel nuttig zijn om een theoretisch kader te creëren en om vervolgens tot operationalisering over te gaan.

– Informatie en communicatie

De heer *Marcel Logist* vindt de website van de administratie Binnenlandse Aangelegenheden, waarop heel wat informatie is terug te vinden, van uitstekende kwaliteit.

De heer *Jo Vermeulen* feliciteert de administratie Binnenlandse Aangelegenheden met het tijdschrift Binnenband, waarmee het werkveld op een gebundelde en gestroomlijnde wijze op de hoogte wordt gehouden van wat er beleidsmatig verandert en te veranderen staat.

De heer *Dirk De Cock* vindt het een pluspunt dat de administratie Binnenlandse Aangelegenheden goed vertegenwoordigd is op het internet. De lokale besturen waarvan de ambtenaren hun weg op het internet vinden, kunnen enorm veel tijd en moeite uitsparen om aan informatie te geraken.

– Volksraadplegingen

Het verheugt de heer *Cis Schepens* dat er een decretale basis in het vooruitzicht wordt gesteld voor de deelstatelijke volksraadplegingen. Dat was al voorzien in het regeerakkoord. De VLD-fractie vindt dit een belangrijk programmapunt.

De heer *Bart De Smet* heeft bedenkingen bij het voornemen in verband met de deelstatelijke volksraadplegingen. De ervaring die met dergelijke

volksraadplegingen in bepaalde gemeenten reeds is opgebouwd, is volgens hem niet echt positief. Vaak creëren volksraadplegingen meer problemen dan ze oplossen. Bij verkiezingen worden mensen aangeduid die van de bevolking gedurende een bepaalde periode een mandaat krijgen om beslissingen te nemen. Met een veralgemening van het systeem van volksraadplegingen bestaat het gevaar dat, wanneer een moeilijk en delicaat probleem opduikt, de verkozenen hun verantwoordelijkheid niet meer opnemen, maar verwijzen naar het resultaat van de volksraadpleging.

Mevrouw *Hilde De Lobel* verklaart voorstander te zijn van gemeentelijke volksraadplegingen. Zij stelt vast dat het de bedoeling is dat het gemeentedecreet de huidige bepalingen inzake de gemeentelijke volksraadplegingen herneemt. De spreker vindt dit eerder mager. Men heeft intussen al wat ervaringen kunnen opdoen met gemeentelijke volksraadplegingen en men had daar lessen uit kunnen trekken om de reglementering aan te passen.

Wat de deelstatelijke volksraadplegingen betreft, verklaart mevrouw De Lobel dat haar fractie daar voorstander van is. Zij heeft wel een opmerking in verband met het deelnamerecht vanaf 16 jaar. Als men dat in het decreet op de volksraadplegingen inschrijft, is dat een eerste stap om ook de kiesleeftijd – zeker op lokaal vlak – tot 16 jaar te verlagen. De spreker heeft daar op zich geen problemen mee, maar ze vraagt zich toch af in hoeverre er hiervoor een draagvlak bestaat. Wat is het standpunt hierover van de verkozen raden? In hoeverre leeft de vraag om te kunnen deelnemen aan een volksraadpleging bij jongeren van 16 jaar? Zijn er voldoende argumenten om a priori voor te zijn?

De *minister* wenst over die leeftijdsgrens van 16 jaar nog geen discussie ten gronde te voeren. Hij vindt het alleszins geen populistisch voorstel. Het betrekken van jongeren vanaf 16 jaar biedt volgens hem de mogelijkheid het negatieve politieke verhaal in positieve zin om te buigen voor die jongeren. Voorwaarde is wel dat een en ander in een opvoedingsproject wordt gekaderd en dat zowel ouders, leerkrachten als jeugdbewegingen dit mee willen dragen. In het algemeen is er volgens de minister op 16-jarige leeftijd voldoende wijsheid voorhanden om te participeren aan een volksraadpleging.

De heer *Dirk Holemans* steunt het pleidooi om jongeren vanaf 16 jaar bij het democratische proces te betrekken. Dat moet zich niet beperken tot het geven van kansen aan jongeren om in het stembokje een bolletje te kleuren. Essentieel is de omvor-

ming van het beleid naar een meer participatieve wijze van besturen. Onderzoek wijst uit dat de lokale besturen nog steeds het meeste vertrouwen genieten van en het dichtst bij de burger staan. In die zin is het gemeentedecreet een grote kans om die participatieve vorm van besturen te verankeren in alle gemeenten.

De heer Holemans vindt het logisch dat men de wetgeving op de gemeentelijke volksraadplegingen overneemt. Hij betwist dat die regelgeving achterhaald zou zijn. De wetgeving stamt uit 1995 en is op basis van ervaringen in 1997 en 1998 verfijnd in 1999.

Wat de deelstatelijke volksraadplegingen betreft, verheugt het de heer Holemans dat de regering steun wil verlenen aan het voorliggende voorstel van decreet.

De *minister* bevestigt dat de discussie in het parlement over de deelstatelijke volksraadplegingen zal worden gevoerd op basis van een voorstel van decreet. Bij de voorbereiding ervan zal er wel overleg zijn met de administratie en het kabinet, die hun ervaring en juridische kennis zullen kunnen inbrengen.

Voor de heer *Dirk De Cock* vormen de deelstatelijke volksraadplegingen een mogelijkheid tot meer basisdemocratie. De geformuleerde voorwaarden zijn volgens hem van die aard dat misbruik door manipulatie uitgesloten wordt.

De heer *Mark Van der Poorten* merkt op dat aan de volksraadplegingen vaak enkel de contra's deelnemen. Vele anderen hebben wel een mening maar voelen zich niet geroepen om aan een volksraadpleging te participeren.

De *minister* antwoordt hierop dat men tegenover de contra's, die overal kritiek op hebben en de overheid voor alles verantwoordelijk willen stellen, de kracht van de mandataris moet plaatsen die tegen die stroom durft in te gaan en durft te wijzen op individuele verantwoordelijkheden. Soms heeft men de indruk dat enkel de kracht van het populisme bestaat, maar gelukkig zijn er ook talloze mandatarissen die al eens neen durven zeggen.

– *Aandacht voor de Vlaamse Rand en Voeren*

Mevrouw *Hilde De Lobel* stelt vast dat de Vlaamse regering zal toezien op het correct gebruik van de talen in bestuurszaken. Dat lijkt haar een evidentie, evenals de stelling dat de omzendbrief Peeters van toepassing blijft. Het verheugt de spreker ook dat

de regering nogmaals bevestigt dat in België slechts sprake kan zijn van een Duitstalige minderheid. Dit zijn reeds bekende standpunten van de regering. De spreker mist in dit onderdeel meer gedurfde stellingen. Had men niet, zoals onlangs de minister-president, een stapje verder kunnen gaan door bijvoorbeeld te stellen dat het wezen van de faciliteiten is dat ze uitdovend zijn ?

3. Stedenbeleid

– Algemene bemerkingen

De heer *Marcel Logist* vindt het terecht dat leefbare en bruisende steden voor de Vlaamse regering prioriteit zijn. Men mag echter de provinciesteden niet vergeten. Dat is ook voor plattelandsgemeenten heel belangrijk. Vaak wordt de indruk gewekt dat opkomen voor de steden gelijk staat aan het aan hun lot overlaten van de kleine plattelandsgemeenten. Dat is niet zo ; steden leveren een grote bijdrage aan de economie en dat is ook goed voor wie op het platteland woont. Bruisende steden verminderen bovendien de druk op de open ruimte.

De heer *Jo Vermeulen* stelt dat het uitwerken van een stedelijk beleid door de Vlaamse regering aarzelend van start is gegaan. Er werd veel gewikt en gewogen en er moesten politieke keuzes worden gemaakt over de vraag welke steden in aanmerking komen voor extra ondersteuning. Nu die keuzes gemaakt zijn kan het stedenbeleid op kruissnelheid komen en kan men werken aan zichtbare realisaties op het terrein.

De *minister* meent vrij veel appreciatie te onderkennen voor het gevoerde stedenbeleid. Dat mag echter niet voor gevolg hebben dat de aandacht voor kleinere steden en gemeenten mag verzwakken.

– Keren van de stadsvlucht

De heer *Jo Vermeulen* waardeert de nuchterheid waarmee de minister de cijfers over de stadsvlucht interpreteert. In de inleiding omtrent stedenbeleid wordt gesteld dat het keren van de stadsvlucht wel eens tot meer in plaats van minder problemen kan aanleiding geven. Een verhoging van het bevolkingsaantal is op zich geen reden tot juichen want er kan een heel andere dynamiek onder schuil gaan. De spreker vindt het dan ook terecht dat de minister daar aandacht voor heeft. Hij verwijst naar recente bevolkingsbewegingen in Antwerpen waar er een instroom zou zijn van enerzijds zeer rijke bewoners en van anderzijds zeer arme bewoners. De problemen zouden zich daar situeren in de

tussencategorie van bewoners. Een inzicht in de precieze betekenis van de cijfers is van belang om er de juiste conclusies uit te trekken en de gevolgen van in te schatten op economisch, financieel en sociaal vlak.

De heer *Dirk Holemans* vindt dat de beleidsbrief een genuanceerde kijk biedt op de stadsvlucht. Achter de afremming van de stadsvlucht zit inderdaad een dubbele beweging, namelijk een positieve buitenlandse instroom en een negatieve binnenlandse instroom. De problemen inzake stadsvlucht zijn dus niet gestopt. Een en ander leidt ook tot andere problemen, bijvoorbeeld de voortgaande suburbanisatie en dit in tegenstelling tot het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen.

De heer *Jan Penris* meent dat de onveiligheid in de onmiddellijke omgeving de belangrijkste reden is waarom de mensen de stad verlaten. Een stedenbeleid moet dan ook een veiligheidsbeleid inhouden. Een tweede reden waarom mensen niet in de stad komen wonen of de stad verlaten is de gebrekkige bereikbaarheid ervan. Bereikbaarheid heeft niet alleen met toegankelijkheid te maken maar bijvoorbeeld ook met parkeerbeleid. Het aantrekkelijk karakter van een stad heeft verder te maken met het zich thuis voelen in de wijk. Heel wat stedelingen verlaten de stad omdat ze zich niet meer thuis voelen in hun eigen straat. Ze voelen zich een vreemdeling in de eigen wijk, wat alles te maken heeft met het straatbeeld en de heersende cultuur in bepaalde wijken. Als men het stedenbeleid ernstig neemt, moet men hier iets aan doen. De leefbaarheid van de stad heeft verder te maken met de aanwezigheid van een netwerk van middenstand en horeca. Men moet vaststellen dat daar waar de middenstand en horeca verdwijnen, ook de mensen wegtrekken en er zich geen nieuwkomers aanmelden. Ten slotte heeft de aantrekkelijkheid van de stad te maken met de aanwezigheid van open ruimten, van groenvoorzieningen en andere kindvriendelijke voorzieningen. Gezinnen vestigen zich in die stadsdelen waar er voldoende groen, open ruimte en speelpleinen aanwezig zijn.

De heer *Penris* is van oordeel dat de beleidsbrief gedeeltelijk inspeelt op de bovengenoemde bekommernissen. Met het Stadsvernieuwingsfonds, het Stedenfonds en de campagne 'Thuis in de stad' zit men alvast in de goede richting. De spreker wijst erop dat zijn fractie het Stadsvernieuwingsfonds mee heeft goedgekeurd en dat zij zich om een aantal redenen heeft onthouden bij de stemming over het Stedenfonds.

De *minister* merkt op dat het veiligheidsgegeven, wat het politionele betreft, geen Vlaamse bevoegdheid is. Veiligheid heeft echter niet enkel betrekking op het politionele maar op vele andere factoren. Veiligheid kan bijvoorbeeld te maken hebben met een jeugdbeleid dat ervoor zorgt dat de jeugd niet doel- en nutteloos rondzwerft ; het kan evenzeer te maken hebben met een cultureel beleid dat de gemeenschapszin in plaats van destructiviteit aanmoedigt. In die brede zin is het veiligheidsgegeven zeker een opdracht voor de minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Jeugd en Cultuur, maar het is ook een zaak van Ruimtelijke Ordening, van het aanleggen van speelpleintjes, van inrichting van het openbaar domein.

Volgens de heer *Dirk De Cock* heeft niemand baat bij een vlucht van stadsbewoners naar het platteland. Door de stadsvlucht wordt de druk op de groene ruimten in de niet-verstedelijkte gebieden verhoogd ; de mobiliteit raakt in het slop en in de steden ontstaat verkrotting in de verlaten wijken. Met het Stedenfonds werd er een goede stap gezet om die stadsvlucht tegen te gaan.

– *Stedenfonds*

Mevrouw *Dominique Guns* verwijst naar de recente bespreking van het ontwerp van decreet inzake het Stedenfonds. Zij is verheugd over het feit dat de regelgeving en de administratieve verplichtingen in vergelijking met het Sociaal Impulsfonds sterk vereenvoudigd werden.

De heer *Bart De Smet* vindt de goedkeuring van het Stedenfonds een belangrijke stap in de ondersteuning van de Vlaamse steden. CD&V heeft de oprichting van het fonds dan ook gesteund. Het Stedenfonds moet het nu mogelijk maken om op het terrein concrete maatregelen te nemen.

Het benieuwt de heer *Dirk Holemans* hoe de afspraken tussen de Vlaamse overheid en de steden in het kader van het Stedenfonds tot stand zullen komen. Men zal sluitende afspraken met de steden moeten maken. Een vaststelling die men daarbij niet uit het oog mag verliezen, is dat ondanks de reeds geleverde SIF-inspanningen de evolutie van de armoedecijfers geen kentering weergeven.

– *Afbouw van de Antwerpse schuld*

De heer *Bart De Smet* vraagt zich af of de kwijtschelding van de Antwerpse schuld geen eenvoudigere en goedkopere oplossing zou zijn voor Antwerpen dan het ter beschikking stellen van extra middelen via Gemeente- en Stedenfonds. Was men

in het verleden niet beter overgegaan tot overname van de schuld van de grote steden ?

De *minister* laat het antwoord hierop in het midden. Alleszins heeft men die keuze niet gemaakt in het verleden. Hij herinnert aan recente inspanningen om Antwerpen meer financiële ademruimte te geven ; het Gemeentefonds en Stedenfonds, de stadsvernieuwingsprojecten en alles wat met openbare werken te maken heeft, hebben veel extra middelen naar Antwerpen gekanaliseerd. Ook Brugge heeft in de voorbije periode extra middelen ontvangen boven op het normale volume, bijvoorbeeld in het kader van Brugge 2002. Voor Gent werden inspanningen gedaan in het kader van de monumentenzorg. Alles bij elkaar genomen meent de minister dat de steden de laatste jaren zeker niet in een dalende trend zijn terechtgekomen wat hun middelen betreft.

De minister merkt nog op dat Antwerpen de toelating heeft gekregen om gedurende 4 jaar jaarlijks 25 miljoen euro extra te lenen om investeringen te doen. Op die manier kan ook vanuit de stad een positief signaal worden gegeven naar een nieuw beleid. De minister meent dat men de schulden van Antwerpen niet zomaar kan overnemen : Vlaanderen heeft daarvoor geen financiële marge en het zou een belangrijk precedent zijn.

– *Publiek-private samenwerking (PPS) bij stadsvernieuwingsprojecten*

Mevrouw *Dominique Guns* vraagt naar de financiële ondersteuning van PPS voor multifunctionele stadsvernieuwingsprojecten. Volgens de beleidsbrief gaat het over 25 miljoen euro terwijl er in de uitgavenbegroting sprake is van 2,5 miljoen euro. Welk bedrag is het juiste ? Verder vraagt de spreker of men in het kader van PPS onder private partners de private partners naar privaat recht dient te verstaan. Of kan het ook om andere partners gaan ?

De *minister* antwoordt dat het gaat over 25 miljoen euro.

– *Stedelijke monografieën – stadmonitor*

De heer *Jan Penris* kan de minister bijtreden waar die stelt dat stedelijke monografieën een ernstig beleidsinstrument kunnen zijn voor het uitstippelen van een stedelijk beleid. Ook de stadsmontor kan een belangrijk instrument zijn, maar het is jammer dat de tekstgedeelten daarover in de beleidsbrief nagenoeg onleesbaar zijn. Het lijkt wel of dat onderdeel geschreven is in een geheimtaal bestemd

voor ingewijden. Ter illustratie vraagt de spreker wat er op bladzijde 49 van de beleidsbrief bedoeld wordt met de ‘Delphi-aanpak’.

De heer *Bart De Smet* vindt de stedelijke monografieën en de stadmonitor twee belangrijke instrumenten om de leefbaarheid in de steden te meten en op te volgen.

– *Inclusief beleid*

De heer *Jan Penris* vindt dat de minister heel terecht stelt dat het stedenbeleid niet louter een zaak is van de minister bevoegd voor Stedenbeleid. De minister is misschien wel eindverantwoordelijke, maar alle ministers en departementen moeten in deze hun verantwoordelijkheid opnemen. Sommige ministers doen dat maar andere niet. Wat Antwerpen bijvoorbeeld betreft, heeft de minister bevoegd voor Toerisme een inspanning gedaan voor de Zoo, heeft de minister bevoegd voor Cultuur zijn steun verleend aan het project Museum aan de Stroom, en heeft de minister bevoegd voor Economie initiatieven getroffen ten gunste van stedelijke industrieën. Het is bijzonder lovenswaardig dat die ministers hun verantwoordelijkheid niet ontlopen en aanzienlijke geldstromen richting Antwerpen organiseren. Sommige andere ministers en departementen echter laten het ronduit afweten. Inzake ruimtelijke ordening bijvoorbeeld wordt er niets gedaan aan de behoefte aan industrieterreinen; de minister bevoegd voor Mobiliteit voert een beleid dat de bereikbaarheid van de steden tegenwerkt; de minister bevoegd voor Financiën laat het afweten als het gaat om een belangrijk dossier als de schuldherschikking van de stad Antwerpen.

Ten slotte wijst de heer Penris nog op het gebrek aan maatregelen inzake veiligheid in de beleidsbrief. Het Vlaams beleid verschuilt zich volgens hem te vaak achter het feit dat het hier om een federale bevoegdheid gaat. Men kan geen stedenbeleid voeren zonder dat men ook een veiligheidsbeleid voert. De spreker stelt vast dat de steden – en zeker de grootsteden – naar aanleiding van de politiehervorming ook zelf aanzienlijke financiële inspanningen moeten leveren. Die inspanningen moeten gehonoreerd worden. Het Vlaams stedenbeleid staat blijkbaar erg huiverig tegenover verwijzingen naar het veiligheidsprobleem. Ook wanneer er sprake is van een overleg met de federale overheid wordt het veiligheidsaspect achterwege gelaten. De spreker betreurt dit ten zeerste.

– *Afstemming van het Vlaams stedenbeleid met het federale en Europese beleidsniveau*

De heer *Jo Vermeulen* merkt op dat de Europese programma's een belangrijke rol spelen in het stedenbeleid. De minister heeft hieromtrent wel geen coördinerende taak – die is voor de minister bevoegd voor het Buitenlands Beleid – maar de spreker vraagt toch dat de minister bevoegd voor Stedenbeleid mee zou waken over een geïntegreerd stedenbeleid.

Mevrouw *Dominique Guns* stelt vast dat Vlaanderen het Europees structuurprogramma URBAN II cofinanciert. Zijn er voor dat programma in 2003 concrete uitgaven voorzien?

De heer *Bart De Smet* vindt dat er een absolute nood is aan afstemming en coördinatie van het stedenbeleid dat door verschillende overheden gevoerd wordt. Dat blijkt evenwel een moeilijke aan gelegenheid te zijn. Het is voor een minister blijkbaar veel interessanter om zelf middelen rond te strooien, zonder veel om te kijken naar de inspanningen van een andere overheid. Het stedenbeleid kan echter pas echt resultaat boeken wanneer er een stroomlijning is van de initiatieven. De federale overheid zou haar inspanningen naar de steden – die zeker gewaardeerd worden – moeten afstemmen op het beleid van de gewesten.

III. Indicatieve stemmingen

Het aan de commissie toegewezen gedeelte van het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2003 (bevoegdheden van minister Van Grembergen – Binnenlandse Aangelegenheden en Stedenbeleid) wordt bij indicatieve stemming aangenomen met 8 stemmen tegen 1 bij 3 onthoudingen.

DEEL 2 : HUISVESTING

1. Inleidende uiteenzetting door de heer Jaak Gabriels, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Buitenlandse Handel en Huisvesting

De minister verwijst naar de beleidsnota 2000-2004 waarin 6 uitdagingen werden geformuleerd. De

voorliggende beleidsbrief 2002-2003 bouwt hierop voort. De 6 uitdagingen zijn : de betaalbaarheid van de huisvesting en de verhoging van het sociaal aanbod, de verbetering van de kwaliteit van woningen en de woonomgeving, het ondersteunen van particulieren, het inschakelen van de private huurmarkt, selectieve maatregelen voor specifieke doelgroepen, en maatregelen voor de Vlaamse rand.

1. *Verhoging van het aanbod aan sociale woningen*

Boven op de bestaande subsidiemechanismen worden met het instrument van de publiek-private samenwerking (PPS) op korte termijn 1.000 nieuwe woningen in de steigers gezet of bestaande woningen gerenoveerd. De beleidsintentie in het Vlaams regeerakkoord om 15.000 sociale woningen te realiseren in deze legislatuur, wordt hiermee onverkort bekrachtigd en verder uitgevoerd.

De minister verklaart dat er in 2002 werd overgeschakeld van het individueel goedkeuren van projecten en bijkomende middelen, naar één gezamenlijke programmatie sociale huisvesting waarin alle deelprogramma's en bijkomende investeringsmiddelen zijn verwerkt, getoetst en geprioriteerd volgens de doelstellingen van het Vlaams woonbeleid.

De subsidiëring vanuit het Vlaamse Gewest bedraagt nu reeds enkele jaren onder constant beleid ongeveer 250.000.000 euro. Elk jaar wordt dat krediet nagenoeg voor 100% benut. Sinds 2001 kunnen de investeringsmiddelen meer georiënteerd worden naar het verwerven van reeds bestaande, kwaliteitsvolle woongelegenheden, die dan eventueel met beperkte aanpassingen en beperkte kosten snel als sociale huurwoning in het patrimonium kunnen opgenomen worden.

Momenteel zijn ongeveer 7.600 woongelegenheden hetzij in aanbestedingsfase, gegund, in uitvoering of uitgevoerd. Bovendien zijn er 4.500 woongelegenheden in een voorbereidende fase naar aanbesteding.

Bovenop de aangehaalde subsidiëring is in de begroting 2003 een bedrag opgenomen van 25 miljoen euro voor PPS als bijkomende injectie. De overheid staat in voor het garantiefonds, de spil van de PPS-formule, waardoor een normale marktconforme huuropbrengst verzekerd wordt, ook bij leegstand. De bouwheer-uitbater van de PPS staat in voor de financiering, de realisatie en exploitatie van de respectievelijke projecten. Om sociale woningen in de praktijk via PPS te realiseren, werd recent een studieopdracht toegewezen aan Ernst & Young. Op basis daarvan zullen in het voorjaar van

2003 de eerste woningen kunnen worden aanbesteed. In het kader van die studie zijn in een aantal steden met grote sociale woonbehoeftes, potentiële projecten geïdentificeerd.

2. *Kwaliteit van de sociale huisvesting*

Naast het hogervermeld kwantitatief gegeven, wil de minister ook een kwalitatieve uitdaging aangaan. De kwaliteitsbewaking moet naast sanctionering ook via stimulering gebeuren.

De grote vraag naar betaalbare huurwoningen, de schaarste op de woonmarkt, de veroudering en de ontwaarding van de huurwoningmarkt, vragen een minimaal corrigerend optreden van de Vlaamse overheid. De procedures die zijn uitgetekend binnen het woonkwaliteitsbeleid beogen niet te sanctioneren, maar wel de verbetering van de kwaliteit van de woningen en de verbetering van de leefomstandigheden van de bewoners. De finaliteit is sociaal en maatschappelijk van karakter. Ook de lokale besturen worden op verschillende manieren ondersteund in de realisatie van het lokaal woonbeleid, onder meer door het sociaal beheersrecht en het recht van voorkoop.

De Vlaamse overheid wil de gemeenten stimuleren om mee te werken aan de uitbouw van een lokaal woonbeleid. Om het lokale woonbeleid mee helpen vorm te geven wordt in de begroting 2003 een startbudget ingeschreven van 300.000 euro voor de subsidiëring van experimentele projecten in het kader van het voeren van een lokaal woonbeleid.

– *Antwerpse socialehuisvestingssector*

Specifiek voor de Antwerpse socialehuisvestingssector zijn er concrete toepassingen en oplossingen mogelijk en/of gepland. In nauwe samenwerking met de huisvestingsactoren en het Vlaamse Gewest dient er door de stad een woonplan te worden ontwikkeld waarin zowel stedelijke als gewestelijke beleidsopties vertaald zijn. Binnen dit woonplan moeten als concrete doelstelling worden opgenomen : 4.000 bijkomende sociale woningen, de inbreidingsgerichte en kernversterkende aanpak van de prioritaire buurten (het is aan de stad om die binnen haar stedelijk beleid aan te wijzen), aandacht voor komende stadsprojecten en –ontwikkelingen (dikwijls in een PPS-formule) zoals het Eilandje, Nieuw Zuid, met inbegrip van de voorziening van betaalbare huisvesting aldaar. Gezien de aanwezige kennis binnen de stad Antwerpen en de bereidheid tot aanpak, kan dit woonplan op korte termijn heel concrete vormen aannemen.

In het kader van de ontwikkeling van het stadsdeel Nieuw Zuid stelt de minister dat het project Van der Sweepstraat concrete vormen aanneemt. Hier groeit het plan om de bestaande 14 verdiepingen tellende toren met 106 sociale appartementen (bouwjaar 1979) na afbraak te vervangen door 4 kleinschalige projecten van telkens ongeveer 25 woningen, en dit op de site van het te ontwikkelen stadsdeel Nieuw Zuid.

Een bouwtechnische renovatie van de 3 gebouwen van het Silvertopcomplex is volgens de minister haalbaar, maar onder voorbehoud, dat wil zeggen mits aan een aantal randvoorwaarden is voldaan. Dat mocht reeds blijken uit de doctoraatsstudie van de heer Nicolas Declerck.

De minister schetst die randvoorwaarden. Wat de globale aanpak betreft, dient er bijzondere aandacht besteed te worden aan het open maken van het gebied voor anderen dan enkel de sociale huurders, zodat de sociale veiligheid verhoogt. Er dienen inspanningen gedaan te worden om de algemene leefbaarheid te verbeteren zodat het Silvertopcomplex en de onmiddellijke omgeving weer een aangename buurt worden. De inplanting van de kantoren van de socialehuisvestingsmaatschappij De Goede Woning op het terrein zijn een minimum minimorum, samen met de inrichting van een ontspanningslokaal, een warenhuis, een ADL-cluster op de gelijkvloerse verdieping en een Eco-droom (lokaal voor gescheiden afvalverzameling). Het aantal woningen moet worden verminderd van 608 tot ongeveer 500 woningen, waarvan ongeveer 80 koopwoningen en 420 huurwoningen. Er moet een verhoogde inspanning worden geleverd inzake onderhoud van gemeenschappelijke delen en gemeenschappelijk groen, teneinde na oplevering het ambitieus plan leefbaar te houden.

Om de leefbaarheid en het samenleven onder de bewoners te stimuleren en aanvaardbaar te houden na de oplevering van de werken, dienen naast de technische ingrepen een aantal andere maatregelen dringend genomen te worden. In een eerste fase gaat het om de noodzakelijke aanwerving van een conciërge, de inrichting van portiersloges, de aanstelling van een overlastmanager (hiertoe werden door de stad, net zoals voor enkele andere zones de nodige beslissingen reeds genomen). In een tweede fase moeten werkbare oplossingen geformuleerd worden voor de vragen naar de menging koop-huur en de menging lage I_c -hoge I_c (inkomenscoëfficiënt).

Met het oog op de opvolging van deze voorwaarden voor het Silvertopcomplex zal er een opvol-

gingscommissie samengesteld worden, geleid door de socialehuisvestingsmaatschappij De Goede Woning, met deelname van de stad, de politie, de overlastmanager en andere belanghebbende partijen.

Wat de vermindering van 608 tot ongeveer 500 woningen van het Silvertopcomplex betreft, vraagt de minister dat de plannings- en coördinatieraad een aantal concrete projecten op stapel zet. Voor de realisatie van nieuwe projecten, krijgt inbreiding wel degelijk vorm.

Omdat dit project prioritair wordt gesteld door de stad Antwerpen, is het koppelen van een resultaatverbintenis aan de financiële middelen gerechtvaardigd. De concrete fasering van dit groot-schalige project dient te kaderen binnen het globale Antwerpse Woonplan. Naast een financiële fasering dient er voldoende aandacht te zijn voor compenserende huisvesting en voor het gefaseerd voorzien van herhuisvesting van de zittende huurder.

De minister stelt dat hij in die context zijn goedkeuring geeft over het renovatiedossier van het Silvertopcomplex.

– Handhaving

Sinds november 2001 is het strafrechtelijk luik van de kwaliteitsbewaking in voege getreden. De handhaving wil het openbaar belang en het fundamentele recht op wonen beschermen. Specifieke aandacht gaat uit naar de kamerbewoning omdat kamerbewoners meestal de meest kwetsbare bewoners zijn. Een andere prioriteit binnen het handhavingsluik wordt gelegd in de steden omdat de problematiek van een slechte huisvesting vooral in de steden en de grotere gemeenten een grote omvang kent.

– Voorbeeldprojecten

In de tweede helft van 2002 is gestart met de uitvoering van het eerste demonstratieproject “Ecologische en Duurzame Sociale Woningbouw” (EDSW), een gemengd project van 16 koop- en huurwoningen te Lillo-Houthalen. Twee andere projecten zullen eind 2002 en in het voorjaar van 2003 in uitvoering gaan. Het gaat om de bouw van 13 EDSW-huurwoningen in Zoerle-Parwijs en de EDSW-renovatie van een gebouw in Wezembeek-Oppem.

Een 60-tal sociale woonwijken is ondertussen uitgerust met zonneboilers.

In functie van de ecologische uitdagingen wil de minister zijn bevoegdheden van economie en huisvesting verenigen teneinde met een zonneproject in de sociale huisvesting in beide domeinen een win-winsituatie te realiseren. Het project bestaat erin om na het uitwerken van een haalbaarheidsstudie en het realiseren van proefprojecten, op relatief grote schaal sociale woningen uit te rusten met een installatie fotovoltaïsche zonnepanelen voor omzetting van licht in elektriciteit (Kyoto).

3. Eigendomsverwerving

In de begroting is ruimte voorzien voor extra impulsen voor sociale koopwoningen in de centra van steden en gemeenten. Hierdoor wordt ingespeeld op de behoefte aan betaalbare en kwaliteitsvolle koopwoningen en op het vernieuwen en opwaarderen van de stads- en dorpskernen.

Met de aanpassing van het sociaal huurbesluit, het overdrachtenbesluit en de Vlaamse Wooncode zal de weg geëffend worden voor sociale huurders om hun huurwoning te kopen. De inkomsten die door verkoop gegenereerd worden, kunnen voor een deel in een soort rollend fonds gebracht worden, waarmee nieuwe investeringen in sociale huurwoningen mogelijk worden.

Het belang van die maatregelen ligt zowel in het verhoogd plichtsbewustzijn en de grotere betrokkenheid bij de eigen woning en de eigen woonomgeving, waartoe eigendomsverwerving kan leiden, als in het gunstige effect dat het creëren van een sociale mix van huurders en eigenaars op de leefbaarheid en levendigheid van een woonwijk kan uitoefenen. Meer nog, het bezitten van een eigen woning geeft de burger meer zeggenschap, maakt hem weerbaarder, en is één van de beste investeringen naar de toekomst.

4. Fiscale stimuli in plaats van premies

Het impulsprogramma met betrekking tot de nieuwbouw- en renovatiepremie was eenmalig en liep eind september 2002 af. De idee van de renovatiepremie wordt definitief verlaten. In de plaats komen er fiscale stimuli.

Vlaanderen is bevoegd voor de registratierechten en de onroerende voorheffing. De verlaging van de registratierechten eerder dit jaar heeft aangetoond dat de aanpassing van die instrumenten positieve effecten teweegbrengt op de woningmarkt. De Vlaamse regering kiest voor het meest transparante en geïntegreerde instrument van de fiscaliteit in

plaats van voor de premies die vaak hun doel niet bereiken.

5. Sociaal huurbesluit – responsabilisering van de socialehuisvestingssector

De krachtlijnen van het nieuw sociaal huurbesluit zijn de uniformiteit van het sociaal huurstelsel en een wijziging van de toewijzingsregels. Titel VII van de Vlaamse Wooncode wenste een einde te maken aan de verschillende stelsels van sociale verhuring.

De minister wenst nadrukkelijk een duidelijke responsabilisering van de sector en de socialehuisvestingsmaatschappijen (SHM's). De afdeling Woonbeleid heeft naar aanleiding van de goedkeuring van de interne toewijzingsreglementen een evaluatie gemaakt van de toewijzingsregels in het sociaal huurbesluit. De zorg voor de leefbaarheid van woonwijken en –complexen is belangrijk voor het beleid. Men kan echter moeilijk spreken van een responsabilisering van de SHM's indien die voor elke maatregel in het kader van een optimale leefbaarheid de voorafgaande toestemming van de hogere overheid nodig hebben.

De plaats (en inhoud) van het toezicht en de controle in de socialehuisvestingssector is belangrijk. Hierbij is het ook van belang een responsabilisering van de sector door te voeren op alle vlakken, zowel naar de directeurs, de voorzitters, de raden van bestuur, de regeringscommissarissen als naar de commissarissen-revisoren. Controlemaatregelen moeten de garantie bieden dat bij de uitvoering van een door de Raad van Bestuur van de VHM gegeven opdracht, niet wordt afgeweken van de initiële beslissing.

6. Evolutie van sociale huisvesting naar een algemeen woonbeleid

De huisvesting in Vlaanderen moet in de toekomst totstandkomen binnen een algemeen woonbeleid dat het kader vormt voor alle partners die invulling geven aan het grondwettelijk verankerd woonrecht. De bevoegdheid sociale huisvesting moet evolueren naar een volwaardig departement woonbeleid.

– Hervorming van de sector huisvesting

In 2001 werd gestart met het uittekenen van de grote krachtlijnen voor de hervorming van de sector. Met de goedkeuring door de Vlaamse regering van de sectorale invulling van het beleidsdomein RWO (19 juli 2002) is een belangrijke stap gezet in

de reorganisatie van het Vlaamse overheidsapparaat.

Het meest essentiële is de centralisatie van de beleidsvoorbereiding en –opvolging in één centrale entiteit, namelijk het departement, en de decentralisatie van de beleidsuitvoering in intern en extern verzelfstandigde agentschappen.

Van groot belang in de reorganisatie van het Vlaams overheidsapparaat is de plaats (en inhoud) van het toezicht en de controle in de socialehuisvestingssector. Het toezicht op de SHM's zal niet langer tot de opdrachten van de VHM behoren. Voor het in goede banen leiden van de bancaire verrichtingen is beslist om een aparte entiteit op te richten wiens taken en opdrachten zullen ingevuld worden door middel van beheersovereenkomsten, die het sluitstuk zullen vormen van de reorganisatie.

In het komende jaar ligt de uitdaging erin om een nieuwe taakverdeling in het beleidsdomein RWO (ruimte-wonen-onroerend erfgoed) uit te werken, en dit op basis van de hoger genoemde krachtlijnen en binnen het kader van de beslissingen van de Vlaamse regering van 19 juli 2002. In de nieuwe tekening van de sector huisvesting moet eind 2003 duidelijk zijn wie wat doet en waarom.

Het verduidelijken van ieders rol en positie, en van de onderlinge relaties tussen de verschillende entiteiten, is in de eerste plaats een taak van de veranderingsmanager en zijn team, maar ook van de gehele sector.

– *Evaluatie en optimalisatie van een aantal financieringsstromen*

De aanpak van de structurele problemen in de financieringsstromen moet eerder op lange termijn gesitueerd worden. De meeste structurele problemen moeten gekoppeld worden aan het beantwoorden van een aantal kernvragen, zoals de kerntaak van de overheid binnen de huisvestingssector en de optimale rol voor de huidige huisvestingsactoren. De structurele aanpak van de financieringsstromen zal op het forum Beter Bestuurlijk Beleid uitgemaakt worden.

Wat de remediëring betreft, werd bij de begrotingscontrole 2002 en de begrotingsopmaak 2003 reeds een aantal initiatieven genomen. Het gaat om het verlenen van de gewestwaarborg voor 100% voor de leningen van de VHM (waar de gewestwaarborg vroeger beperkt was tot 90 %), en het aanpassen

van de subsidieberekening voor de gewone investeringsprogramma's van de VHM.

– *Grondvoorraad*

De overheid moet op middellange termijn een zicht krijgen op de beschikbare grondvoorraden binnen de huisvestingssector. Een groter aanbod kan een van de middelen zijn om de prijsevaluatie van de bewoonbare gronden op een sociaal rechtvaardige manier te laten verlopen, daarbij oog hebbend voor de toekomst van de sociaal woonbehoefte en van de sector. Van belang is de beslissing van de Vlaamse regering om onder voorwaarden het aansnijden van woonuitbreidingsgebied te versoepelen.

– *Vernieuwd grond- en pandenbeleid*

Als gevolg van de stijgende grondprijzen en het groeiend aantal aanvragen dient de efficiënte inzet van de beperkte middelen verder onderzocht te worden en zal de subsidieregeling in het kader van het grond- en pandenbeleid bijgestuurd worden.

– *Sociale huisvesting en de kwaliteit van het wonen*

Binnen het algemene kader van kwaliteit van woningen en woonomgeving mag de sociale huisvesting geen uitzondering zijn. Op de Vlaamse Huisvestingsmaatschappij loopt momenteel een omstandig veldonderzoek naar de onderhoudstoestand en woonkwaliteit van het globale woningpatrimonium en van de stedelijke complexen in het bijzonder.

Het ligt niet in de bedoeling van de VHM op basis van de verzamelde gegevens een plaatsvervangende renovatie- en onderhoudsplanning op te stellen; wel zullen de SHM's in deze worden geresponsabiliseerd.

De gebundelde informatie zal het mogelijk maken tot een globale langetermijnplanning te komen voor onderhoud en renovatie (beheerskosten en thesaurie).

– *Ondersteunen van particulieren – inschakelen private huurmarkt*

Voornamelijk in het kader van de sociale huisvesting zijn de erkende huurdiensten – socialeverhuurkantoren en huurdersbonden – organisaties die specifiek actief zijn op de private huurwoningmarkt, met het oog op de verbetering van de woon situatie van de private huurders.

Mede vanuit de ervaring opgedaan bij de verdere uitwerking en implementatie van de PPS, moet de private huurwoningenmarkt verder betrokken worden bij de sociale huisvesting en moeten hier toe de nodige stimulerende instrumenten ontwikkeld worden.

– *Socialeverhuurkantoren en renovatieprogramma*

Met het oog op het uitbreiden van de werking van de socialeverhuurkantoren en de vereenvoudiging en verduidelijking van de regelgeving, wordt een ontwerp tot wijziging van het besluit van de Vlaamse regering van 21 oktober 1997 met betrekking tot de socialeverhuurkantoren voorbereid. Belangrijke aandachtspunten zijn onder andere het stimuleren van de uitbreiding van het beheerde patrimonium via een koppeling tussen het aantal woningen en de middelen, alsook de effectieve betrokkenheid van lokale huisvestings- en welzijnsactoren.

– *Huurdersbonden*

Een vlotte toegankelijkheid en bereikbaarheid van de dienstverlening van de huurdersbonden is nog niet voor alle huurders een feit. In nauw overleg met de sector wordt momenteel gewerkt aan een ontwerp tot wijziging van het besluit van de Vlaamse regering van 30 november 1994 houdende de voorwaarden inzake erkenning en subsidiëring van huurdersbonden en een overleg- en ondersteuningscentrum.

– *Selectieve maatregelen*

Het is niet de bedoeling dat het algemeen woonbeleid via financiële steun voor wonen algemene bestedingsproblemen van lage inkomensgroepen gaat oplossen. Dat dient te gebeuren via een algemeen inkomens- en tewerkstellingsbeleid.

Toch zijn er bepaalde mensen die bijzondere aandacht vragen vanuit hun specifieke behoeften. Discriminatoire factoren moeten worden weggewerkt, zodat die mensen zoveel mogelijk kunnen aansluiten bij het algemene beleid en het risico op de armoedeval verdwijnt. Het zwaar subsidiëren van lage inkomensgroepen kan ertoe leiden dat voor deze gezinnen de stimulans ontbreekt om via de arbeidsmarkt het inkomen te verhogen. Met de zware subsidiëring krijgen mensen ook het signaal dat de overheid wel voor hen zal instaan, welke beslissing zij ook nemen. Zij zullen zich daarbij vaak niet bewust zijn van de solidariteit die zij op die manier ontvangen van medeburgers.

De samenwerking tussen welzijn en wonen zal vanuit de werkgroep VHM-denktank gestructureerd worden.

Wat ouderen betreft, dient op Vlaams niveau een eenduidig ondersteunend kader te worden uitgewerkt om lokale samenwerking mogelijk te maken en te stimuleren. Een voorbeeld van geïntegreerd beleid is de zogenaamde 'woonzorgzone', waardoor mensen die op een bepaald moment zorgbehoevend worden, niet worden verplicht om te verhuizen naar een specifieke en vaak kostelijke zorginstelling.

De permanente bewoning op campings is in vergelijking met eind 2000 verder afgenomen, al is er wel sprake van een vertraging in de dalende tendens. Begin 2002 waren er nog ruim 1.100 gezinnen gedomicilieerd op een camping in Vlaanderen.

Wat woonwagenbewoners betreft, wil de minister het uitgangspunt niet ter discussie stellen, maar het blijkt dat de opname van de woonwagenbewoners in de Vlaamse Wooncode een aantal implicaties heeft naar die specifieke woonvorm. In het subsidiebesluit voor woonwagenterreinen is opgenomen dat naast de lokale overheden ook de socialehuisvestingsmaatschappijen initiatieven kunnen ontwikkelen. De socialehuisvestingsmaatschappijen zullen gesensibiliseerd worden om hun rol in deze problematiek optimaal te vervullen.

7. *Vlaamse rand en Vlabinvest*

Er zijn een vijftal instrumenten voor het huisvestingsbeleid in de Vlaamse rand in zijn geheel. Het gaat om de activiteiten van de Vlaamse Huisvestingsmaatschappij (investeringsprogramma's via lokale SHM's alsook de bijzondere sociale leningen aan particulieren), de activiteiten in het kader van de projectsubsiëring, de activiteiten van Vlabinvest, de activiteiten van het Vlaams Woningfonds, de tegemoetkomingen aan particulieren.

Die instrumenten werden eerder in de Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand door de minister toegelicht. Gelet op de schaarste aan beschikbare grond en de zeer hoge prijs, werd in de commissie het voorstel geopperd om aan de woningen in de dorpskernen in de Vlaamse rand rond Brussel een extra bouwlaag toe te voegen.

Op 1 januari 2002 bedroeg het beschikbare saldo van Vlabinvest 10.225.076,07 euro. Het voorbije jaar stelde de projectbeheerder concrete beleidsopties voor om de slagkracht van het fonds te optimaliseren en te vergroten, in het bijzonder met het

oog op de verwerving van gronden en panden en de daaruit voortvloeiende mogelijkheden tot realisatie van koop- en huurwoningen en erfpachtprojecten.

De projectbeheerder formuleerde ook een voorstel tot uitbreiding van het werkgebied. Een voorafgaande studie betreffende de Vlaamse rand werd samen met de Administratie Planning & Statistiek van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap uitgewerkt.

Op voorstel van de minister heeft de Vlaamse regering beslist om een externe doorlichting van de werking van Vlabinvest te laten doorvoeren.

8. Internationale samenwerking

In het kader van de directe samenwerking tussen Vlaanderen en Zuid-Afrika werd begin 2002 vanuit huisvesting deelgenomen aan een identificatiezending voor nieuwe projectvoorstellen. Er werden twee interessante projectvoorstellen geïdentificeerd: de realisatie van ongeveer 500 sociale woningen voor lage inkomensgroepen in de regio Durban, Kwazulu Natal en het uitbouwen op gemeentelijk niveau van een huisvestingscomponent.

Naast de projecten in Zuid-Afrika en in de Autonome Palestijnse Gebieden wordt vanuit huisvesting de realisatie van twee gezinswoningen en speelinfrastructuur in het zuiden van Marokko gefinancierd.

9. Onderzoek

In de loop van 2002 werden 4 beleidsgerichte kortlopende onderzoeksprojecten uitbesteed. Het gaat om:

- voorwaarden voor een geïntegreerd woonbeleid: inventaris van de regelgeving en knelpunten inzake huisvesting en welzijn;
- ondersteuning van particulieren: uitwerking van een concreet voorstel voor een eenvoudig Vlaams stelsel ter ondersteuning van verwerving en behoud;
- actoren op de socialehuisvestingsmarkt: voorwaarden voor responsabilisering van de lokale initiatiefnemers inzake sociale huisvesting;
- actoren op de socialehuisvestingsmarkt: analyse van de werking van kredietvennootschappen.

Recent werd een onderzoeksopdracht gegund met het oog op het in kaart brengen van de onbebouwde ruimte gelegen in het woongebied in Vlaanderen.

Tenslotte is de procedure gestart voor de aanbesteding van een grootschalige onderzoeksopdracht in verband met “Wonen in Vlaanderen”.

10. Problematiek van de socialehuisvestingsmaatschappijen

De minister verwijst hiervoor naar recente interpellaties van mevrouw De Martelaer en de heer Holemans, alsook naar de actuele vraag van de heer Tobback over de financiële problemen van socialehuisvestingsmaatschappijen.

Het is de bedoeling om met het in de begroting 2003 opgenomen budget van 6.150.000 euro een verhuursubsidie toe te kennen aan de maatschappijen. Op die manier wil men in een overgangsfase naar structurele maatregelen tegemoetkomen aan financiële problemen van SHM's ingevolge het verhuren van hun woningen aan mensen met lage inkomens. Het gaat hier over een initiatief voor een periode van één jaar, eventueel met een jaar verlengbaar. Het reeds aangekondigde initiatief, dat in deze commissie positief onthaald werd, werd inmiddels verder uitgewerkt. De aandacht werd speciaal gevestigd op eenvoud en transparantie.

Het toekennen van de tegemoetkoming zal gebaseerd zijn op volgende parameters:

- het aantal huurwoningen verhuurd door de socialehuisvestingsmaatschappij (het moet gaan om SHM's met 500 of meer huurwoningen);
- de inkomenscoëfficiënt (Ic) van de huisvestingsmaatschappij (in de eerste plaats wordt gedacht aan maatschappijen met een Ic lager of gelijk aan 0,9 of een gemiddeld inkomen van 13.077 euro).

Momenteel wordt een tegemoetkoming van orde-grootte 100 euro per jaar en per verhuurde woning vooropgesteld, al behoort een getrappt systeem in functie van de inkomenscoëfficiënt ook tot de mogelijkheden. De tegemoetkoming zal voor 100% toegekend en uitbetaald worden, tenzij bij evaluatie door de VHM een ongunstig advies gegeven wordt aan het beheer van de betrokken huisvestingsmaatschappij. In dat geval wordt de subsidie beperkt tot 50%. Voor het jaar 2003 zullen de berekende parameters 2002 in rekening gebracht worden voor de bepaling van de subsidie.

II. Algemene bespreking

– *Algemene bemerkingen en appreciatie*

Mevrouw *Veerle Heeren* merkt op dat de commissie vandaag een primeur beleeft. Voor de eerste maal deze legislatuur is de minister die de begroting voor het komende jaar voorstelt dezelfde als diegene die dat het jaar voordien deed. De stoelendans binnen de regering, waarbij het woonbeleid van de ene minister naar de andere werd doorgespeeld, is blijkbaar tot enige stabilisering gekomen. Dat zou er moeten toe leiden dat het woonbeleid eindelijk de aandacht krijgt die het verdient. Die verhoogde aandacht zou moeten leiden tot een beter beleid, tot een grotere bekommernis voor de bewoners en hun woonomgeving. De werkelijkheid toont volgens mevrouw Heeren evenwel aan dat dit helemaal niet het geval is. De doelstelling die de regering zichzelf heeft vooropgesteld in verband met de realisatie van bijkomende woningen wordt niet gehaald, een aangepast sociaal huurbesluit blijft achterwege, een degelijk premiestelsel voor wie een woning wenst te verwerven is er niet, enzovoort. Het woonbeleid – of beter het gebrek eraan – blijft voor de spreker een toonbeeld van het improvisatorisch karakter van deze regering. Er is een duidelijk gebrek aan visie. De afschaffing van de VHM lijkt het enige en ultieme wapen om een beter huisvestingsbeleid te realiseren. Tot op heden heeft het werkveld niet meer gezien dan enkele partijpolitiek geïnspireerde benoemingen en afrekeningen. Een en ander heeft vooralsnog niet in een grotere transparantie geresulteerd.

Mevrouw *Ann De Martelaer* vergelijkt een beleidsbrief met een nieuwjaarsbrief. Er worden elk jaar mooie intenties in verwoord die wel in het verlengde liggen van wat in het regeerakkoord is opgenomen.

De heer *Mark Van der Poorten* betreurt dat de beleidsbrief voor een stuk blijft steken in intenties. Voor het uitwerken daarvan wordt nogal wat nieuw studiewerk aangekondigd. Dat lijkt de spreker niet verantwoord na drie jaar beleid van deze regering.

De *minister* betwist het gebrek aan concrete maatregelen in de voorliggende begroting en beleidsbrief. Hij verwijst naar nieuwe maatregelen als PPS, het lokaal woonbeleid, de verhuursubsidies aan noodlijdende SHM's.

De heer *Dirk De Cock* stelt vast dat het totstandbrengen van huisvesting in Vlaanderen binnen een algemeen woonbeleid één van de prioritaire

krachtlijnen is van de beleidsbrief. Woonbeleid is inderdaad meer dan sociale huisvesting alleen. Hiermee treedt de minister in het spoor van zijn voorgangers, wat de continuïteit van het beleid tijdens deze legislatuur ten goede komt. Dat niet alleen wordt stilgestaan bij de sociale component van het beleid wordt duidelijk bij het bekijken van de andere prioritaire krachtlijnen : PPS om op korte termijn te komen tot 1.000 nieuwe woningen, verwervingsbeleid voor zittende huurders van een sociale huurwoning, het vervangen van renovatiepremies door fiscale stimuli. De minister vult hiermee de krachtlijnen in van het regeerakkoord en zet stappen in de richting van positieve resultaten tegen het einde van de legislatuur.

De *minister* dankt alle sprekers voor hun tussenkomsten. Die waren soms kritisch, maar dat moet zeker kunnen want niemand heeft het monopolie over de zaligmakende oplossing voor de problemen inzake woonbeleid. De minister is blij dat de continuïteit in het beleid werd opgemerkt en hij hoopt dat die zal leiden tot betere resultaten. Hij doet nog opmerken dat, voor het aantreden van deze regering, er jaarlijks 5 miljard frank aan investeringskredieten werden voorzien. Sinds deze regering van start ging, is dat opgelopen tot 12 miljard frank. Het gaat dus om meer dan een verdubbeling van de investeringskredieten. Dat geeft aan dat de Vlaamse regering de huisvestingsproblematiek ernstig neemt.

– *Silvertop*

De heer *Robert Voorhamme* toont zich uitermate verheugd over de oplossing voor de Silvertopgebouwen in Antwerpen. Over die problematiek werd meermaals gedebatteerd in de commissie en de plenaire vergadering en er werd ook een met redenen omklede motie over goedgekeurd (stuk 1285 (2001-2002) – nr. 1). Er werd daarin gevraagd om uiterlijk tegen de begrotingsbesprekingen tot een oplossing te komen. Die oplossing is er nu en ze is heel belangrijk voor Antwerpen. Ruim duizend gezinnen worden door de beslissing van de minister uit de onzekerheid gehaald.

De heer Voorhamme vindt het positief dat de genomen beslissing wordt gekoppeld aan een vernieuwende aanpak inzake sociale huisvesting. Op die manier zal men in Antwerpen het uitgestippelde woonbeleid ten volle kunnen uitvoeren. Men zal over de ruimte beschikken om onder meer de doelstelling van 4.000 extra sociale woningen te realiseren. In de beslissing van de minister wordt een aanzet gegeven met betrekking tot de manier waarop men die 4.000 bijkomende woningen wil creëren.

De spreker denkt hierbij aan de publiek-private samenwerking, de schaalgrootte van de woningen, het inpasbeleid.

De heer Voorhamme stelt dat er bij de renovatie van de Silvertopgebouwen een flankerend beleid moet worden gevoerd. Een aantal inspanningen worden daarvoor al geleverd. Het volstaat niet om de gebouwen bouwtechnisch te verbeteren. De spreker is het er verder mee eens dat een aantal van de nieuwe woningen voor verkoop in aanmerking kunnen komen. Dat zal overigens een goede test zijn om na te gaan of de weg die nu wordt ingeslagen in het huisvestingsbeleid, met succes kan worden bewandeld.

Ook de heer *Jo Vermeulen* is blij met de aankondiging door de minister van de oplossing voor het Silvertopcomplex. Het wachten op die beslissing heeft lang geduurd maar uiteindelijk ook geloond. De spreker is blij met de invulling die door de minister werd gegeven aan de met redenen omklede motie die op 10 juli 2002 unaniem door het Vlaams Parlement werd goedgekeurd. Zowel het beschikkend gedeelte van de motie als de erin aangehaalde overwegingen zijn goed ingevuld.

In de overwegingen stond dat in een stedelijke omgeving zowel grootschalige als kleinschalige projecten hun plaats hebben. Het Silvertopcomplex is een mooi voorbeeld van een grootschalig project, dat mits renovatie bijdraagt tot de leefbaarheid. Bij de overwegingen stond ook dat een renovatie financieel en technisch te verantwoorden is. De minister heeft hierbij nog enkele bedenkingen geformuleerd en die kunnen worden opgenomen in de verdere ontwikkeling van de renovatie. Uit de overwegingen bleek ook dat het de wens van de bewoners was om in hun omgeving te blijven wonen. Aan die wens kan nu voldaan worden ; ze zullen bovendien ruimer kunnen wonen in een betere omgeving. In de motie werd verwezen naar de onzekerheid die extra financiële problemen voor de maatschappij teweegbrengt. De betrokken SHM kan nu opnieuw gaan plannen. Er is ook het belang van de kwaliteit. In de overwegingen van de motie is er sprake van een architectuuropdracht die de kwaliteit moet vormgeven. Dat is intussen gebeurd. Op basis van de nieuwe elementen die door de minister werden aangedragen, kan dat nu verder worden uitgewerkt.

De heer *Dirk De Cock* vindt de krijtlijnen waarbinnen renovatie voor de Silvertopgebouwen mogelijk wordt, op het eerste gezicht bevredigend. Het zijn voorstellen die in deze commissie en dit parlement zeker verdedigbaar zijn.

Mevrouw *Dominique Guns* is heel tevreden over de oplossing voor het Silvertopcomplex. Het gaat niet om een louter technische aanpassing ; het technische is ingebed in een hele reeks maatregelen die de leefbaarheid voor de bewoners ten goede moeten komen.

De heer *Jan Penris* merkt op dat de stad Antwerpen een prominente plaats inneemt in de beleidsbrief en in de inleiding van de minister. De minister geeft trouwens zelf aan dat er van de 15.000 nieuwe te bouwen woningen er 4.000 in Antwerpen moeten worden gerealiseerd. De spreker stelt dat de minister vandaag nieuws gemaakt heeft met zijn mededeling dat er eindelijk een oplossing is voor het Silvertopdossier. Daarmee heeft hij niet alleen de Silvertopbewoners, maar ook de Antwerpse politieke gemeenschap, en zelfs het Vlaams Parlement dat unaniem een motie heeft aangenomen, gelukkig gemaakt. Als Antwerpenaar verheugt het de spreker ook dat de minister de stad zo goed heeft leren kennen.

De *minister* dankt de heren Voorhamme en Vermeulen voor hun inbreng wat het Antwerpse gegeven betreft, en heel specifiek ook voor hun inbreng in de oplossing voor het Silvertopdossier. Het was belangrijk in dat dossier te komen tot een leefbare oplossing. Dat was ook de zorg van deze commissie. De minister wil nu zo spoedig mogelijk aan de betrokken bewoners laten weten hoe de verdere fasering en timing van de werkzaamheden eruit ziet.

De minister wil zich niet laten vastpinnen op een concrete belofte voor Antwerpen. Er is wel een objectieve behoefte vastgesteld aan 4.000 extra sociale woningen. De minister waarschuwt ervoor dat men door overhaasting de leefbaarheidsvereisten over het hoofd zou kunnen zien. Elk project moet ook vanuit de leefbaarheid worden beoordeeld, anders zal men meer problemen creëren dan dat men er oplost.

– *Financiële problemen van de huisvestingsmaatschappijen*

De heer *Jo Vermeulen* verwijst naar de motie van 10 juli 2002 waarin tevens een oplossing wordt gevraagd voor de financiële problemen van de sociale huisvestingsmaatschappijen in een stedelijke context. Ook hier wordt volgens de spreker door de Vlaamse regering een correcte invulling gegeven aan de motie. In basisallocatie 33.66 van programma 62.4 worden er immers middelen toegekend aan SHM's met meer dan 500 woningen en met een inkomenscoëfficiënt van minder dan 0,9. De

SHM's die in aanmerking komen worden niet territoriaal afgebakend, maar door de opgelegde voorwaarden gaan de middelen naar daar waar de nood het hoogst is.

Een degelijk uitgewerkt sociaal huurbesluit kan volgens mevrouw *Veerle Heeren* een oplossing bieden voor de financiële situatie van de SHM's. Men moet de maatschappijen toelaten een evenwichtige sociale vermenging na te streven zodat de huren betaald door de betere verdieners de huren betaald door huurders met een laag inkomen, kunnen compenseren. Dan bereikt men zowel een sociale vermenging als een beter financieel evenwicht voor de betrokken maatschappijen. Op een werkbaar sociaal huurbesluit is het evenwel nog altijd wachten. Net zoals in de beleidsbrief van vorig jaar wordt het enkel aangekondigd. Ondertussen gaat de situatie op het terrein er evenwel op achteruit. Kan de minister een duidelijke timing vooropstellen voor het nieuwe huurbesluit ?

Mevrouw Heeren stelt vast dat de minister een financiële injectie wil geven aan noodlijdende SHM's. Aanvankelijk werd gedacht aan SHM's in Antwerpen en Gent maar nu zou men dat, op basis van een aantal criteria, opentrekken naar alle SHM's. Kan de minister dat bevestigen ? Of is de injectie uitsluitend gericht op SHM's die in een stedelijke context werken ? In dat laatste geval zal Leuven allicht bij de gegadigden zijn. De spreker is van oordeel dat goed werkende maatschappijen buiten een stedelijke context zich toch in een slechte financiële toestand kunnen bevinden, omdat hun inkomenscoëfficiënt minder dan één bedraagt. Aan de andere kant zijn er stedelijke SHM's die geen financiële moeilijkheden hebben. Die kunnen wel verlieslatende projecten hebben maar dankzij andere projecten kunnen ze de balans in evenwicht houden.

Mevrouw *Anne-Marie Baeke* verklaart dat sp.a volledig achter het nieuwe initiatief staat van de rechtstreekse verhuursubsidies aan de SHM's die aan de voorwaarden voldoen. De financiële problemen van SHM's doen zich niet enkel voor in Antwerpen en Gent, maar ook kleinere steden als Leuven en Mechelen en bijvoorbeeld het landelijk gebied in Limburg worden ermee geconfronteerd. Het is belangrijk dat de subsidies worden toegekend op basis van objectieve criteria zoals de omvang van het patrimonium en de inkomenscoëfficiënt. De spreker pleit voor een gemoduleerd en trapsgewijs systeem waarbij echt rekening wordt gehouden met de inkomenscoëfficiënt.

Mevrouw *Ann De Martelaer* toont zich tevreden over de bijkomende intenties van de minister met betrekking tot de financiële problematiek van vooral de grootstedelijke SHM's. Enkele maanden geleden heeft Agalev hierover nog een persconferentie georganiseerd en voorstellen gedaan. De minister heeft een aantal van die voorstellen gevolgd. Aldus wordt voorgesteld de SHM's gedurende 1 à 2 jaar te subsidiëren op basis van enkele transparante parameters. Agalev heeft dat principe nog verder uitgewerkt. In de toekomst zou men bijvoorbeeld met een vorm van individuele huursubsidies kunnen werken.

Mevrouw *Dominique Guns* is verheugd over de maatregel om een financiële injectie te geven aan noodlijdende SHM's. Aanvankelijk was zij eerder sceptisch omdat die maatregel werd toegespitst op Antwerpen en Gent, zodat het leek dat er enkel in die steden problemen waren. Ook op andere plaatsen komt er echter kansarmoede voor. Het is belangrijk dat het krediet van ruim 6 miljoen euro kan verdeeld worden onder alle SHM's die het nodig hebben.

Mevrouw Guns verwijst naar de voorwaarden die door de minister gekoppeld worden aan het verkrijgen van steun. Het gaat om afspraken inzake inspanningen voor de leefbaarheid in de woonwijken, het opstarten van nieuwe sociale woonprojecten, afspraken inzake een planmatige renovatie van het patrimonium en samenwerking tussen verschillende SHM's. De spreker steunt die voorwaarden en vindt dat die eigenlijk ook zouden moeten gelden voor de algemene werkingsmiddelen, dus los van de extra financiële injectie.

De *minister* verklaart dat er aanvankelijk werd gedacht aan verhuursubsidies voor SHM's uit Antwerpen en Gent. Gezien de bestaande noden werden er objectief meetbare parameters – inkomenscoëfficiënt en grootte van de SHM – uitgewerkt, zodat ook noodlijdende SHM's buiten die twee steden er een beroep op kunnen doen. Door voorwaarden te stellen inzake de grootte van de SHM worden de te kleine maatschappijen aangezet tot samenwerking. De minister wil geen institutioneel debat over fusies, maar hij hoopt dat via de verhuursubsidiemaatregel er spontane samenwerkingsverbanden totstandkomen.

De minister stelt nog dat de verhuursubsidies voor het eerst in 10 jaar worden toegekend. De verhuursubsidies dienen om de tekorten bij de maatschappijen op te vangen. De liquiditeitsproblemen van de SHM's waren zo groot dat maatregelen zich opdrongen. De maatregel geldt voor één jaar en is

met nog een jaar verlengbaar. Dat kan de maatschappijen ertoe aanzetten de aan de verhuursubsidie gekoppelde randvoorwaarden na te streven. De minister wil immers niet dweilen met de kraan open. Het is de bedoeling dat een en ander op termijn leidt tot een grotere responsabilisering van de SHM's. Die mogelijkheid zal hen ook gegeven worden via een aanpassing van de Vlaamse Wooncode, die in het voorjaar van 2003 mag worden verwacht.

De minister verklaart nog niet langer te spreken van stedelijke SHM's in het kader van de verhuursubsidie. Hij wenst zich liever uit te drukken in functie van de schaalgrootte van de SHM's. Terecht hebben een aantal commissieleden hier gesteld dat niet alleen de Antwerpse en Gentse SHM's in slechte financiële papieren zitten. Vandaar dat men zich voortaan zal baseren op de inkomenscoëfficiënt en op de schaalgrootte.

De heer *Mark Van der Poorten* verklaart er geen problemen mee te hebben dat men de schaalgrootte laat meetellen bij het berekenen van de subsidies voor de SHM's. Hij wenst echter ook te verwijzen naar het concrete beheer van de maatschappijen als het gaat om subsidiëring. De spreker vreest dat een aantal SHM's nu beloond wordt voor een slecht beheer de afgelopen jaren. Ter illustratie wordt verwezen naar de problematiek van de huurachterstallen. Op dat gebied zijn er maatschappijen die een zeer goed beleid voeren en kort op de bal spelen; anderzijds zijn er maatschappijen die daaromtrent een laks beleid hebben gevoerd. Het zou al te gemakkelijk zijn om maatschappijen met een slecht beheer nu te belonen.

De minister vindt dit een terechte opmerking. Verhuursubsidies worden niet zo maar toegekend; ook het goed beheer moet meespelen. Vandaar dat er in eerste instantie 50% wordt uitgekeerd en de andere 50% pas na een evaluatie door de VHM. Op die manier kan men zicht houden op het beheer. Het kan niet de bedoeling zijn om slecht beheer – voorzover er dat zou zijn – te belonen.

– Verhoging van het aanbod aan sociale woningen

De heer *Christian Verougstraete* stelt vast dat de doelstelling om tegen het einde van de legislatuur 15.000 extra sociale huurwoningen te realiseren, onverkort gehandhaafd blijft. Volgens de ramingen zouden er momenteel bijna 8.000 sociale huurwoningen zijn gerealiseerd. Kan de minister dat aantal bevestigen? Verder verwijst de spreker naar de mededeling dat bij de SHM's bijna 4.500 huurwoningen zich in een goedgekeurde ontwerpfase bevinden. Hoe zal de minister dan zijn ambitie kun-

nen waarmaken om tot de realisatie van het overblijvend saldo van 2.500 sociale woningen te komen?

De heer *Verougstraete* vindt het, gezien de schaarste en de hoge prijs van bouwgronden, positief dat verder de ingeslagen weg wordt gevolgd om reeds bestaande, kwaliteitsvolle woningen aan te kopen die na renovatie in het huurpatrimonium kunnen opgenomen worden. Op die wijze kunnen reeds bestaande woonkernen nieuw leven worden ingeblazen en komt men tot een noodzakelijke sociale mix.

Ook de heer *Dirk De Cock* is tevreden dat de piste van het verwerven van bestaande kwaliteitsvolle woongelegenheden zal worden voortgezet in 2003.

Mevrouw *Veerle Heeren* verwijst naar het voornemen uit het regeerakkoord om 15.000 extra woningen te realiseren. Eerder dit jaar, tijdens het actualiteitsdebat over het woonbeleid, was het voor haar reeds duidelijk dat het hier een utopie betreft. Wat zijn nu de precieze cijfers over de reeds gerealiseerde woningen? Volgens de beleidsbrief zouden er 8.000 woningen gerealiseerd zijn, terwijl er nog 4.500 woningen in de ontwerpfase zouden zitten. Zij wijst erop dat het hier een cijfer betreft waar de woningen die middels het gewone investeringsprogramma werden gerealiseerd, inbegrepen zijn. Kan de minister een overzicht geven van het aantal woningen dat gerealiseerd werd via het gewone investeringsprogramma, en daarnaast een overzicht van de extra sociale huurwoningen die deze regering gerealiseerd heeft? Kan ook een vergelijking worden gemaakt met de realisaties van de jaren voordien?

Mevrouw *Heeren* verklaart dat het Rekenhof in het voorjaar heel duidelijk was over deze kwestie. Het stoort haar dat men met cijfers goochelt. Achter ieder cijfer staat immers een budget dat geïnvesteerd zou moeten worden in een sociale woning. De cijfers die de minister in zijn beleidsbrief vooropstelt zijn volgens haar een capitulatie van de regering tegenover de eigen doelstellingen. Zij vraagt zich af wat de regeringspartijen, die bij de regeringsonderhandelingen het belang van het woonbeleid naar voren hebben geschoven, hiervan vinden.

Mevrouw *Anne-Marie Baeke* is verheugd dat de ambitie om 15.000 extra sociale huurwoningen te realiseren, gehandhaafd blijft. Zoals andere commissieleden informeert zij naar de precieze gegevens over de huidige stand van zaken. Zij vraagt die gegevens aan het verslag toe te voegen. Zij wenst cijfers te bekomen van de VHM en van de

administratie omdat het over verschillende financieringsbronnen gaat. De gegevens zouden moeten worden opgesplitst naargelang het gaat om nieuwbouw of renovatie. Ook wenst zij te weten welke projecten nu al concreet vastgelegd zijn. Verder suggereert zij dat de commissie op geregelde tijdstippen een overzicht zou krijgen van de stand van zaken.

De *minister* geeft alvast het cijfer van de reeds opgeleverde projecten. Het gaat om 5.685 woningen. De andere cijfergegevens zullen aan het verslag worden toegevoegd. De minister belooft een maandelijks update van de stand van zaken aan de commissie te bezorgen.

Mevrouw *Anne-Marie Baeke* heeft vernomen dat het ritme van de vastgelegde projecten zou vertragen ten opzichte van 2001. Is dat zo, en wat zijn daar dan de oorzaken van? De spreker heeft bovendien opgevangen dat SHM's met financiële moeilijkheden nagenoeg geen projecten meer zouden indienen. Het is voor haar duidelijk dat dit met die financiële situatie te maken heeft. De verhuursubsidie is wel een goede zaak op korte termijn, maar het is nog maar de vraag of die de SHM's voldoende zuurstof kan leveren om nieuwe projecten te starten. Er zou dringend werk moeten worden gemaakt van een meer structurele oplossing.

De *minister* ontkent dat er een aarzeling zou zijn in het woonbeleid. Hij doet opmerken dat het laatste jaar de kredieten voor 100% werden opgebruikt. Er zitten zelfs meer projecten in de pijplijn dan dat er kredieten zijn op het budget van het lopende jaar. Er is dus zeker geen sprake van aarzeling of stilstand in het woonbeleid. Het vorige jaar heeft de minister voor ongeveer 10% kredieten moeten verschuiven. Momenteel worden de kredieten echter optimaal gebruikt.

Mevrouw *Anne-Marie Baeke* vindt dat er zich ook een probleem stelt met betrekking tot de financieringsvoorwaarden voor de SHM's. Zij vraagt hiervoor extra aandacht, want om de 15.000 woningen te realiseren zal er echt werk moeten worden gemaakt van een adequate financiering van projecten. Het probleem zit volgens de spreker bij de zogenaamde SBR-subsidies. In dat kader worden de kosten van een bouwproject voor 60% rechtstreeks gesubsidieerd door de Vlaamse begroting. Initiatiefnemers moeten dan zelf op zoek gaan naar een aanvullende financiering van 40%. In het verleden voorzag de VHM met eigen middelen in een goedkope lening (4% op 20 jaar) maar de thesaurie van de VHM laat dat momenteel niet meer toe zodat men moet terugvallen op marktconforme financie-

ring. Voor veel SHM's is dat een mogelijkheid die te duur is.

Mevrouw Baeke stelt dat de huuropbrengsten te laag zijn zodat elk nieuw project in een verliespost uitmondt. De SHM's dringen aan op een aangepaste financiering. Het gaat om de keuze tussen meer subsidies of geen nieuwe projecten meer. De spreker dringt er op aan dat dit probleem wordt aangepakt. Volgens haar kan de aanvullende financiering op korte termijn opnieuw haalbaar worden gemaakt voor de SHM's. Op iets langere termijn zouden de beide financieringsprogramma's moeten worden samengevoegd tot één enkel coherent financieringssysteem dat rekening houdt met de financiële draagkracht van de maatschappijen.

Mevrouw *Veerle Heeren* merkt op dat er bij de SHM's een grote bereidheid bestaat om mee te werken aan de realisatie van 15.000 extra sociale huurwoningen, zoals in het regeerakkoord werd vooropgesteld. De sector geeft ook toe dat de subsidies voor de investeringsprogramma's voorhanden zijn. Tegelijk zijn er echter heel wat klachten over de willekeur waarmee SBR-subsidies worden toegekend, over het uitblijven van subsidies voor infrastructuur, en over achterstanden in de afhandeling van subsidiedossiers. Het beleid wil de sector betrekken bij de realisatie van de 15.000 extra woningen, maar tegelijk schept men geen duidelijkheid in verband met de financieringsmechanismen. Uiteraard zullen de SHM's dat mechanisme uitkiezen waarmee men de meeste subsidies kan bekomen. Het omgekeerde zou getuigen van slecht beheer. In die zin betreurt de spreker het dat de evaluatie van de financieringsmechanismen pas op langere termijn zal worden uitgewerkt. In het regeerakkoord van 1999 was nochtans aangekondigd dat men dat onmiddellijk zou aanpakken. De spreker betreurt dit en waarschuwt voor een vicieuze cirkel waarbij de SHM's zagezegd niet willen werken en waarbij de overheid er niet in slaagt klaarheid te scheppen.

De *minister* antwoordt dat het inzake de SBR-subsidies de administratie is die op basis van de opportuniteiten en geplogenheden onderzoekt en oordeelt, terwijl de minister enkel de beslissing tekent. De minister komt dus niet tussen bij de administratie. Die moet haar werk doen en als die oordeelt dat een bepaald project gunstig is, tekent de minister voor goedkeuring als daar voldoende budgetten voor zijn.

Mevrouw *Veerle Heeren* beweert niet dat er sprake is van willekeur. Er zijn wel twee verschillende systemen, waarbij het ene aanleiding geeft tot meer

subsidies dan het andere. Het is logisch dat SHM's kiezen voor het systeem waar ze het meest subsidie van ontvangen. De spreker vraagt naar de planning om te komen tot meer transparantie en tot één financieringssysteem.

Mevrouw *Ann De Martelaer* verwijst naar de passage in de beleidsbrief dat er bijna 8.000 sociale huurwoningen zijn gerealiseerd en dat de SHM's nog voor bijna 4.500 huurwoningen in goedgekeurd (voor)ontwerp in voorbereiding hebben. De spreker meent dat die cijfers moeten gecorrigeerd worden. De minister sprak immers zelf van 5.685 opgeleverde woningen. Dat is correcter dan te spreken van bijna 8.000 gerealiseerde woningen.

Mevrouw *De Martelaer* verklaart zelf pogingen te hebben gedaan om het aantal gerealiseerde woningen te tellen. Die telling is echter heel moeilijk, onder meer omdat de VHM en de administratie Woonbeleid een andere manier van registreren toepassen. De VHM registreert ook woningen die in aanbesteding zijn terwijl de woonadministratie projecten registreert, waarvan men niet bij voorbaat weet of die allemaal zullen worden gerealiseerd. De spreker vraagt de minister vandaar een precieze stand van zaken, en een toelichting van wat hij verstaat onder realisaties?

Het behoud van de ambitie om 15.000 nieuwe woningen te realiseren, stemt mevrouw *Dominique Guns* tevreden. Zij steunt de initiatieven die de minister wil nemen om die ambitie waar te maken.

De *minister* antwoordt dat hij gegevens heeft over de op dit ogenblik opgeleverde, de goedgekeurde en de nog in voorbereiding zijnde projecten. Hij zal die gegevens bezorgen en bovendien maandelijks een inventaris van de actuele stand van zaken meedelen. Die gegevens kunnen per provincie uitgesplitst worden.

De minister wil een geïntegreerd woonbeleid dat in de toekomst rekening zal moeten houden met diverse andere initiatieven. Om een groter aanbod aan sociale woningen te realiseren zullen verschillende wegen kunnen worden bewandeld. Het is de plicht van alle betrokkenen om, zo snel als dat budgettair mogelijk is, elke vorm van wachtlijst weg te werken. De minister zal een omzendbrief sturen aan de SHM's om aan te dringen op een grotere diversiteit van het aanbod. Het aanbod moet gaan van eenkamerbewoning, over kleinere opvangmogelijkheden die beantwoorden aan de evolutie van de gezinsstructuur, tot het meer klassieke aanbod. De SHM's moeten loskomen uit de vertrouwde denkpatronen en creatiever gaan inspelen op de

behoeften. Een positief voorbeeld in dit verband is dat van de eenkamerbewoning georganiseerd door Nieuw Dak in Genk. Indien men dat op meerdere plaatsen zou toepassen, krijgt men met minder ruimte en kosten meer opvangmogelijkheden voor bepaalde groepen.

Als men de doelstelling van de 15.000 extra woningen wil halen, moet men volgens de heer *Mark Van der Poorten* dringend iets doen aan de verwervings- en onteigeningsprocedures. Die moeten sterk worden vereenvoudigd. Men zou moeten komen tot een afbakening van gebieden waar de overheid gemakkelijker kan ingrijpen. De verwervings- en onteigeningsproblematiek behoort tot de belangrijkste problemen die een SHM kan ontmoeten als zij een project wil opzetten in een wijk die aan het verkrotten is. Het is voldoende dat één eigenaar niet wil meewerken en het project loopt jaren vertraging op. Een andere reden waarom SHM's geen betere resultaten behalen, heeft volgens de heer *Van der Poorten* te maken met de logheid van het toezicht. Het beleid spreekt wel van vereenvoudiging maar op het terrein is daar weinig van te merken. De creativiteit van de SHM's kan daardoor onvoldoende renderen.

De *minister* erkent dat de moeilijke verwervings- en onteigeningsprocedures het beleid soms parten kan spelen. Men moet echter rekening houden met het eigendomsrecht en andere grondrechten. Bepaalde dossiers kunnen inderdaad door individuen worden geblokkeerd maar ook in zulke dossiers moet men de rechtmatigheid laten spelen.

De minister verklaart nog dat er geen achterstand is inzake het toezicht. Dossiers die volledig zijn worden in het algemeen snel afgehandeld. Als een dossier echter onvolledig is of onjuiste gegevens bevat, ontstaat er een probleem en kan er vertraging optreden.

Mevrouw *Anny Demaght-Aelbrecht* merkt op dat SHM's dossiers moeten klaarmaken voor het toezicht. Die dossiers worden vaak teruggestuurd naar de SHM omwille van kleine details. Dat wekt wrevel op ten aanzien van het toezicht.

De *minister* hoopt dat de hier geschetste problematiek in het kader van het Beter Bestuurlijk Beleid een veel vlottere afhandeling kan krijgen.

– Publiek-private samenwerking (PPS)

De heer *Dirk De Cock* vindt de in de beleidsbrief beschreven initiatieven veelbelovend. Op korte termijn zullen 1.000 nieuwe woningen worden ge-

realiseerd via het stelsel van PPS in de sociale huisvesting. De spreker kijkt uit naar de meest recente voorstellen en plannen van de minister in dit verband, zodat het ook voor de parlementsleden duidelijk wordt hoe de formule concreet zal werken.

De heer *Christian Verougstraete* merkt op dat de minister hoge verwachtingen stelt in de PPS-formule. De spreker vindt het nog te vroeg om een oordeel te vellen over de PPS-formule omdat die nog in een experimenteel stadium verkeert. Hij vraagt hoe het staat met de aangekondigde piloot-projecten.

Mevrouw *Veerle Heeren* stelt dat de PPS-formule door de regering als een mirakeloplossing naar voor wordt geschoven. PPS zou er immers voor moeten zorgen dat de vooropgezette doelstelling van 15.000 extra woningen alsnog gehaald kan worden. Daarover heeft de spreker echter de grootste vragen. De minister heeft in 2002 laten onderzoeken hoe een PPS-systeem effectief en efficiënt georganiseerd kan worden. Is efficiënt echter wel het juiste woord voor wat de commissie tot op heden over die PPS-formule heeft vernomen? Kunnen de regeringspartijen in deze commissie met overtuiging beweren dat het PPS-systeem, zoals het in de commissie werd toegelicht, een financieel en organisatorisch doordacht systeem is? Zal een woning gebouwd volgens het in de commissie toegelichte PPS-systeem de belastingbetaler niet veel meer gaan kosten dan een woning gerealiseerd volgens het klassieke investeringsprogramma? Volgens mevrouw Heeren zal PPS met een verzekerd rendement voor de private partner van 6,25 % vooral een dure aangelegenheid worden. Zij hoopt meer informatie te krijgen over de PPS-formule. Wanneer zal de formule van start gaan en wat hoopt men ermee te realiseren?

Voor mevrouw *Anne-Marie Baeke* is het niet duidelijk hoever men nu staat met de uitwerking van de PPS-formule. Wanneer zal het desbetreffende uitvoeringsbesluit uitgevaardigd worden? Wanneer gaan de projecten echt van start? Hoeveel projecten hoopt de minister via de PPS-formule te realiseren? De spreker heeft geruchten opgevangen dat SHM's echt worden aangezocht om PPS-projecten op te zetten. Kadert dat in het algemene programma of heeft dat met andere projecten te maken?

Mevrouw Baeke verwijst nog naar het voornemen om een nieuw sociaal huurbesluit uit te vaardigen. Ze vindt dat er nood is aan uniformiteit in de sociale huurstelsels en hoopt dat de eenvormige rege-

ling ook van toepassing zal zijn op de woningen die in het kader van PPS zullen worden gerealiseerd.

Mevrouw *Ann De Martelaer* blijft met tal van vragen zitten over de PPS-formule. Een van de uitgangspunten van PPS is dat het een meerwaarde zoekt. PPS kan enkel als het een meerwaarde biedt in vergelijking met een publieke uitvoering. In Nederland en het Verenigd Koninkrijk bestaan indicatieve financieel-economische vergelijkingsmethodes om te evalueren of PPS een financieel-economische meerwaarde biedt. De ontwikkeling van dergelijke methodes is één van de prioritaire taken van het Vlaams Kenniscentrum PPS. Zou men niet beter afwachten tot zo'n methode op punt staat? Het Kenniscentrum zelf geeft toe dat dergelijk project misschien te vroeg komt. De spreker verwijst hiervoor naar de gedachtewisseling van 22 oktober 2002 met de heer Jan Sijnave, manager van het Vlaams Kenniscentrum PPS.

Het enige argument dat mevrouw De Martelaer voorlopig hoorde met betrekking tot PPS, is dat van de snelheid van werken. Dat is voor de spreker echter geen overtuigend argument. Men moet dan maar oplossingen zoeken voor de knelpunten van de huidige procedures. Het Vlaams Parlement heeft dat al herhaaldelijk gevraagd.

Mevrouw De Martelaer merkt op dat PPS samenwerking veronderstelt. Zij vraagt waarin PPS verschilt van een gewone aanbesteding. De enige vorm van samenwerking lijkt haar te zijn dat de private sector goedkope grond van gemeenten of OCMW's ter beschikking krijgt. De inbreng van de private sector is in vergelijking met een gewone overheidsopdracht beperkt tot het financiële. Een belangrijk kenmerk van PPS zou ook de risicoverdeling zijn. Volgens de PPS-studie van PWC neemt de private partner zowel het bouwrisico als het financiële risico voor zijn rekening. Alle andere risico's zijn voor de overheid (leegstand, niet-betaling). Bij de risico's die de private partner draagt zijn nochtans belangrijke kanttekeningen te plaatsen. Het financieel risico is geen risico want een garantiefonds gefinancierd door de overheid biedt de private partner zekerheid over vaste huurinkomsten tegen een normale vergoeding. De overheid past het verschil met de sociale huur bij en komt tussen bij niet-betaling. De private partner draagt wel een eventueel renterisico maar dat is eerder beperkt; de inflatie is vrij stabiel en laag, en de vergoeding van 6,25% geeft toch enige marge. Wat het bouwrisico betreft, is het zo dat er geen contractherzieningen, prijsverhogingen, volume-aanpassingen zijn inzake de bouw, het onderhoud en de renovatie. Er mag geen mogelijkheid zijn om ingeval

van overschrijding van de geraamde kostprijs af te bouwen op de kwaliteit van de gebruikte materialen. De controle op de kwaliteitseisen moet waterdicht zijn.

Bovendien vraagt de Agalev-fractie zich af of de cijfers van het PWC-rapport, waarop de financiële haalbaarheid van PPS wordt gesteund, wel allemaal realistisch zijn. De conclusie van mevrouw De Martelaer is dan ook dat, vooraleer gebruik te maken van PPS, de regering moet aantonen dat de bestaande vormen van samenwerking niet volstaan en dat PPS echt een meerwaarde biedt. Tot op heden is dat niet gebeurd. De uitgewerkte structuur in de PWC-studie komt eigenlijk neer op een zuivere prefinanciering van de private sector. De meerwaarde van PPS is dus ver te zoeken en de kwaliteit van de woningen komt misschien in het gedrang.

PPS is op dit moment voor mevrouw De Martelaer meer een politiek doel op zich in plaats van een middel om een vooropgesteld doel te bereiken. Ter illustratie citeert zij uit de beleidsbrief (bladzijde 8): "Het resultaat van de studie moet aantonen dat voor de realisatie een pasklare formule kan op touw gezet worden (...) Het theoretisch luik van deze studie moet afgerond zijn uiterlijk op 30 november 2002". De spreker leidt hieruit af dat men nog altijd wacht op de studie die moet aantonen dat PPS inderdaad de moeite waard is.

De *minister* ontkent dit. Hij stelt dat PPS als dusdanig reeds is goedgekeurd. Er is nu een opdracht gegeven tot het concretiseren en het in werking stellen van de PPS-formule. De formule zelf is echter verworven.

Mevrouw *Ann De Martelaer* is zich hiervan bewust. Zij ziet ook wel kansen in de PPS-formule maar men gaat nu veel te snel om een goede formule uit te werken.

Mevrouw *Anny De Maght-Aelbrecht* vindt dat de tussenkomst van mevrouw De Martelaer getuigt van afbraakpolitiek.

Mevrouw *Dominique Guns* steunt de PPS-voorstellen van de minister. Wat de bewering van mevrouw De Martelaer betreft, die stelde dat de lusten voor de private sector zijn en de lasten voor de overheid, raadt de spreker een grondige lezing aan van de beleidsbrief. Daar staat uitdrukkelijk in dat "zal worden onderzocht op welke wijze de private ondernemers een volwaardige verantwoordelijkheid zullen kunnen nemen in projecten waarvoor ze samenwerken met de overheid".

De heer *Jan Penris* merkt op dat de Vlaamse overheid samen met het Antwerpse stadsbestuur en lokale actoren een heus en ambitieus woonplan voor de metropool wil realiseren. Dat moet volgens de spreker kunnen, maar dan moeten daarvoor serieuze middelen ter beschikking worden gesteld. De minister suggereert dat PPS een spoor is om middelen bijeen te brengen en hij heeft ook al enkele mogelijke PPS-projecten voor Antwerpen naar voor geschoven. Het gaat om het Eilandje en Nieuw Zuid. De spreker gelooft in beide projecten en suggereert er nog andere te overwegen, met name het project Spoorwegemplacement en zelfs het project Schipperskwartier. Die laatste wijk is aan herwaardering toe en er kan allicht plaats worden gevonden voor sociale woningen. De spreker vindt wel dat de middelen niet alleen van PPS moeten komen; ook de Vlaamse overheid moet de nodige middelen verschaffen op het ogenblik dat men de stad Antwerpen met zware verantwoordelijkheden opzadelt. Als de minister wil dat er in Antwerpen 4.000 van de 15.000 extra sociale woningen worden gerealiseerd, moet hij in dezelfde verhouding middelen in de Antwerpse socialewoningbouw investeren.

De *minister* wil zich hierop niet laten vastpinnen. Hij wenst het debat ook niet in dergelijke termen te voeren. Waar er effectieve behoeften bestaan moet men in functie van die behoeften antwoorden kunnen geven. De projecten die gesuggereerd worden ogen interessant. Zij werden geselecteerd in nauw overleg met de verantwoordelijken van de stad Antwerpen. De minister vindt het belangrijk aan de stad te kunnen laten zien dat, behalve de oplossing voor het Silvertopcomplex, ook andere problemen worden aangepakt.

De minister stelt dat zopas een eerste concretisering van de PPS-formule werd voorgesteld door Ernst&Young. Op het ogenblik dat de studiefase volledig is afgerond zullen de resultaten voorgesteld worden aan de commissie. De minister vermoedt dat het hier eerder gaat om weken dan maanden. Het is immers de bedoeling vanaf het voorjaar 2003 te starten met de PPS-formule. Er werden reeds contacten gelegd met steden en SHM's voor het opzetten van PPS-projecten. Dat is ook logisch omdat men moet aftasten wat de inbreng kan zijn van een stad, OCMW of SHM in het kader van een PPS-project.

De minister merkt op dat er voor PPS een krediet van 25 miljoen euro voorligt. Men heeft ongeveer het dubbele van dat bedrag nodig om 1.000 nieuwe woningen te realiseren. Het is volgens de minister belangrijk de doelstellingsgebieden goed af te ba-

kenen. Men gaat dus niet onmiddellijk overal PPS-projecten opstarten. Het komt er op aan via de eerste PPS-projecten andere mogelijke initiatiefnemers in de verleiding te brengen om ook dergelijke projecten op te zetten.

PPS staat volgens de minister niet gelijk aan experimenteren op kosten van sociaal zwakkeren. Het is integendeel een antwoord bieden op de behoeften van sociaal zwakkeren. De minister wil enkel nog meer instrumenten in kunnen zetten, dit met het oog op diversificatie en zonder iets af te doen van de reeds bestaande mogelijkheden.

Volgens de minister is PPS een structuur waarbij overheid en private sector samen in bad gaan, en dit voor een termijn van 27 jaar die telkens hernieuwbaar is. Voordien bestonden er geen PPS-structuren. De schuchtere pogingen die er in West-Vlaanderen en Limburg werden ondernomen, waren geen vorm van PPS. Er werd eigenlijk op een bedekte manier aan een privé-financierder de bouw van een constructie toegewezen. Dat zal niet het geval zijn met de voorgestelde PPS-formule. Er is heel uitdrukkelijk afgesproken dat, ook op die plaatsen waar er sprake is van PPS, men de vrije markt en dus de vrije concurrentie tussen de aannemers zal laten spelen. Anders zou men in strijd komen met de Europese regelgeving en zou men in conflict komen met de Vlaamse Confederatie Bouw.

De heer *Mark Van der Poorten* kan de minister volgen waar die stelt dat de beleidsinstrumenten gediversifieerd moeten worden. Hij heeft op zich ook niets tegen PPS maar meent dat dit geen wondermiddel is. In de eigen gemeente probeert de spreker al enkele jaren zo'n formule op te zetten maar dat is tot op heden niet gelukt.

De heer Van der Poorten verwijst nog naar de beleidsbrief, waarin staat dat de SHM's zouden worden verplicht om hun gronden ter beschikking te stellen voor de realisatie van de door de minister gewenste PPS-projecten. Hoe zal de minister reageren als een SHM hieraan niet zou willen meewerken? Kan de minister dat wel opleggen aan een SHM?

De *minister* ontkent dat er sprake zou zijn van een verplichting om gronden af te staan met het oog op PPS. Volgens de beleidsbrief zullen de SHM's "worden verzocht" gronden af te staan, wat iets anders is dan "worden verplicht".

De heer *Johan De Roo* verklaart dat er in zijn gemeente Maldegem een PPS-project op stapel staat.

Het gaat om een project van 15 sociale huurappartementen, waarbij er een overeenkomst is afgesloten tussen een SHM en een private investeerder. Die laatste realiseert een winkelruimte op het gelijkvloers terwijl er op de bovenverdiepingen sociale huurappartementen worden ingericht en beheerd door de SHM. De spreker vindt dat een goed dossier en hij hoopt dat het op de volle steun van de VHM en de minister zal kunnen rekenen. Hij stelt nog dat PPS soms de kritiek krijgt dat het gaat om een theoretische formule. Uit de PPS-initiatieven die her en der opgezet blijkt volgens hem echter het tegendeel.

De *minister* verklaart het project te willen bekijken. Als het voldoet aan de criteria kan het in aanmerking komen voor ondersteuning.

– *Verkoop van sociale woningen aan zittende huurders*

De heer *Dirk De Cock* verwijst naar de aangekondigde maatregel om huurders aan te zetten tot de aankoop van hun sociale huurwoning. Hiervan was ook al sprake in de vorige beleidsbrief maar nu is er een concrete formule. De spreker vindt het inderdaad belangrijk om huurders die over voldoende financiële draagkracht beschikken, ertoe aan te zetten eigenaar te worden. Vanuit de bezorgdheid om te komen tot een sociale mix en een beter leefklimaat binnen de sociale huisvestingssector, is de optie om sociale huurwoningen te verkopen een uitstekende zet.

Toch is de heer De Cock ook bezorgd over een aantal onbekenden. Welke woningen zullen het meest gegeerd zijn door de zittende huurders? De beste woningen? Of de goedkoopste? En wat zal de weerslag zijn op het patrimonium van de huisvestingsmaatschappijen? Zullen de kopers kunnen instaan voor eventuele renovatie- of onderhoudswerken aan hun woning? Wat zal het effect zijn op de financiële toestand van de maatschappijen die hun beste huurders verliezen en hun patrimonium zullen zien afslanken? Hoeveel woningen zal men moeten verkopen alvorens men er één nieuwe kan realiseren? Hoe zal het rollend fonds werken? Is het de bedoeling dat de middelen in het garantiefonds, dat in het kader van PPS in het leven wordt geroepen, terechtkomen? De spreker twijfelt er niet aan dat de minister die bezorgdheden deelt en ze zal meenemen om zijn tekening verder in te kleuren. Hij besluit dat hij de in het programmadecreet voorgestelde wijzigingen aan de Vlaamse Wooncode om de verkoop van sociale woningen te versoepelen, steunt. Hij hoopt op een ernstig debat inzake de verdere uittekening van deze nieuwe

maatregel, evenals op een verdere verduidelijking van de aanpassingen aan het sociaal huurbesluit.

De heer De Cock stelt dat de stimulans tot eigendomsverwerving op termijn niet mag leiden tot een stigmatisering van de huurder. Een deel van de bevolking zal nooit in staat zijn een eigen woning te verwerven, en ook die mensen hebben recht op een aangepaste woning van goede kwaliteit in een behoorlijke leefomgeving tegen een betaalbare prijs en met woonzekerheid.

De heer De Cock verwijst naar de beleidsbrief (bladzijde 22) waar gesteld wordt dat 'het aanmoedigingsbeleid moet samengaan met structurele ingrepen ten aanzien van de sociale huisvesting binnen steden, omdat in de steden de sociale huurders al minder koopkrachtig zijn dan in landelijke gebieden'. In welke richting moeten die 'structurele' ingrepen worden gezocht? Moeten die ingrepen het aanmoedigingsbeleid in de steden ondersteunen, in die zin dat er ook in de steden een duidelijke richtlijn moet zijn om over te gaan tot een doorgedreven verkoop van sociale huurwoningen? Of gaat het hier om de aangekondigde verhuursubsidies voor de grootstedelijke maatschappijen, waarvan sprake is op bladzijde 7 van de beleidsbrief? Ook wat dit betreft, kijkt de spreker uit naar de uitgewerkte modaliteiten en naar de geplande experimenten in Gent en Antwerpen. In dit verband pleit hij ervoor om het wonen in de stad voldoende ruim te benaderen. Wonen in de stad is meer dan sociale huisvesting in de stad.

De heer *Christian Verougstraete* verklaart dat de doelstelling om huurders aan te zetten eigenaar te worden van hun sociale huurwoning, op de volle steun van zijn fractie kan rekenen. Als eigenaar draagt men immers meer zorg voor zijn woning en verkrijgt men een groter plichtsbesef. Hierdoor krijgt men een sociale mix van eigenaars en huurders, wat de leefbaarheid van een woonbuurt ten goede komt. Tevens kunnen de opbrengsten van verkoop de nodige fondsen ter beschikking stellen om nieuwe investeringen in sociale woningen mogelijk te maken.

Mevrouw *Veerle Heeren* noemt de intentie om sociale huurders te stimuleren om hun huurwoning aan te kopen, opmerkelijk. Zij doet opmerken dat CD&V een grote voorstander is en blijft van de eigendomsverwerving. Mensen die een eigen woning bezitten voelen zich zekerder in het leven én beschikken over de beste vorm van pensioensparen die er te vinden is. De vraag is evenwel of de verkoop van sociale huurwoningen wel de best denkbare oplossing is om het bezit van een eigen wo-

ning te promoten. De verkoop van sociale huurwoningen leidt immers tot een afbouw van het bestaande patrimonium. Met een wachtlijst van om en bij de 70.000 kandidaat-huurders is dit volgens CD&V zeker niet de aangewezen werkwijze. Daarboven zijn de meeste huurders niet in staat om de woning die zij huren aan te kopen, omdat zij de nodige financiële middelen ontberen én omdat de financiële instellingen niet staan te springen om die mensen een lening te verstrekken. Het aanbieden in één pakket van een lening, een schuldsaldoverzekering en een verzekering tegen inkomensverlies, zal daar niet veel aan helpen.

Volgens mevrouw Heeren heeft de verkoop van sociale huurwoningen nog andere neveneffecten. De verkoop van een sociale huurwoning brengt niet voldoende op om er een nieuwe woning mee te bouwen. Om twee nieuwe sociale huurwoningen te bouwen, zullen er drie moeten worden verkocht. Dergelijke afbouw van het patrimonium gaat dan nog eens gepaard met het feit dat de huisvestingsmaatschappijen hun beter betalende huurders zullen zien vertrekken, met alle gevolgen van dien voor de nu reeds precaire financiële situatie van de huisvestingsmaatschappijen. Recent werden er door een regeringspartij (sp.a) over dat aspect alarmerende berichten de wereld ingestuurd. De fractievoorzitter van die partij dreigde er zelfs mee de begroting niet goed te keuren wanneer er geen maatregelen zouden worden genomen om de benarde financiële situatie van de sociale huurmaatschappijen op te lossen. Volgens de spreker zullen de plannen van de minister om tot verkoop van sociale huurwoningen over te gaan, die financiële situatie nog verergeren.

Mevrouw Heeren stelt zich bij dit beleidsvoornemen vragen over de aanwending van overheidsmiddelen. De investeringssubsidie voor de sociale huursector bedraagt meer dan het dubbele dan voor een sociale koopwoning. In de koopsector gaat er geen subsidie naar de SHM, want die wordt omgezet in een gesubsidieerde sociale lening aan de individuele koper. De vraag die zich opdringt is of hier bewimpeling van de overheidsmiddelen wordt georganiseerd. Die vraag wordt nog prangerender als blijkt dat kopers van een sociale huurwoning ook nog aanspraak kunnen maken op een lening van het Vlaams Woningfonds. Men kan dan vaststellen dat de Vlaamse overheid voor een sociale huurwoning ongeveer vier keer meer subsidie geeft dan voor een klassieke sociale koopwoning. Dat leidt tot een ongehoorde verspilling van overheidsmiddelen.

De spreker vervolgt dat sommige koopmaatschappijen ook met wachtlijsten van 7 tot 8 jaar zitten. Met de overheidstussenkomst voor een verkochte sociale huurwoning zouden minstens 4 sociale koopwoningen kunnen worden gerealiseerd.

Mevrouw *Ann De Martelaer* verklaart dat zij eigenlijk geen voorstander is van het verkopen van sociale woningen aan zittende huurders. Zij heeft hierover tal van vragen. Werden er scenario's uitgewerkt over het aantal woningen dat hiervoor in aanmerking zou kunnen komen? Zou men ook appartementen willen verkopen? Hoe zal men het medebeheersrecht concretiseren? Werden er simulaties gemaakt van de kostprijs waaraan de woningen zullen verkocht worden in de verschillende regio's? Werden er simulaties gemaakt omtrent de vraag of de opbrengsten in die regio's voldoende zullen zijn om opnieuw te kunnen investeren? Zijn er simulaties gemaakt omtrent de gevolgen die de verkoop kan hebben op de inkomenscoëfficiënt van de SHM's? Welke baat hebben de SHM's bij de verkoop van de sociale woningen? Zullen er stimuli worden gegeven? Is er kennis van het profiel van de kandidaat-kopers? Wat met mensen die op een leeftijd gekomen zijn waarop zij geen hypothecaire lening meer kunnen krijgen? De spreker verklaart op sommige van die vragen een beperkt antwoord te hebben gekregen op voorbereidende vergaderingen met onder meer kabinetsmedewerkers. Ook werd daar verklaard dat men nog inspraak zou kunnen hebben naar aanleiding van het opstellen van de uitvoeringsbesluiten.

De spreker verklaart verrast te zijn door het gebrek aan informatie bij dergelijke belangrijke beleidsbeslissingen. Zij verwijst naar een door de minister bestelde studie 'Uitwerking van een concreet stelsel voor de werving en behoud van sociale woningbezit'. Het Hoger Instituut voor de Arbeid heeft de opdracht gehad die studie voor de minister uit te werken. De studie zou zijn afgeleverd op 20 september jongstleden, maar de minister heeft de studie nog niet officieel aanvaard en dus is ze nog niet openbaar. De spreker betreurt het dat die studie, die gefinancierd wordt met belastingsgelden en die tot doel heeft beleidsvoorbereidend werk te leveren, niet op tafel komt naar aanleiding van deze begrotingsbesprekingen. Vandaar verzoekt zij de minister die studie nog deze week vrij te geven zodat de parlementsleden met kennis van zaken kunnen oordelen.

De *minister* antwoordt dat een en ander te maken heeft met de manier van omgaan met studies. Hij verwijst naar een eerdere studie van PWC over de financieringsstromen in de sector. Die studie werd

aanvankelijk niet aanvaard omdat ze geen duidelijk antwoord gaf op de vragen die op voorhand gesteld waren. Uiteindelijk heeft dat geleid tot een bijkomende opdracht voor PWC met het oog op een concretisering van de PPS-formule. Aan het HIVA werd een bijkomende opdracht gegeven om toch een bruikbare studie te hebben. De minister wil enkel studies aanvaarden waar hij beleidsmatig iets mee kan doen. Een studie wordt door hem ook pas vrijgegeven als er een duidelijk antwoord wordt in gegeven op de redenen waarom de studie werd uitgeschreven. Aan het HIVA werd gevraagd nog een laatste luik toe te voegen met betrekking tot de overgang van de huur- naar de koopsector. De door de spreker gestelde vragen zijn overigens doorgegeven om daar een concreet antwoord op te krijgen.

Mevrouw *Ann De Martelaer* vraagt zich af of er bij de aanvang van de studie dan wel de juiste vragen werden gesteld.

De *minister* merkt op dat heel wat studiebureaus er voor zorgen dat bepaalde luiken onderbelicht blijven, in de hoop extra opdrachten te kunnen binnenhalen. Hij herhaalt dat hij enkel een voor het beleid bruikbare studie wil aanvaarden. Als de gestelde vragen niet voldoende werden beantwoord, heeft men het recht om bijkomende opdrachten te geven.

Mevrouw *Ann De Martelaer* merkt op dat er sinds 20 september, toen de studie werd afgeleverd, veel tijd is verstreken. Zij vraagt wanneer de studie definitief opgeleverd zal worden.

De *minister* antwoordt dat de studie afgerond is en dat hij ze eerstdaags in ontvangst zal nemen. Op het ogenblik dat de minister de studie aanvaardt, zal ze aan de commissieleden worden bezorgd.

Mevrouw *De Martelaer* stelt dat het voor Agalev belangrijk is dat de doelstelling uit het regeerakkoord inzake de 15.000 extra sociale huurwoningen niet in het gedrang komt door een uitverkoop van sociale woningen. Dat betekent dat eventueel verkochte woningen moeten worden bijgeteld bij de 15.000 woningen, anders is er een vermindering van het patrimonium. Verder is het belangrijk dat de SHM niet verplicht wordt om woningen te verkopen; zij moet dat wel kunnen doen als het kadt in het beleid van de SHM. De investeringssubsidie die de SHM van de VHM ontvangt moet verbonden worden aan de verkoopsopbrengst. Er moet worden vermeden dat de VHM-investeringen in koopwoningen worden uitgehold. Verder moet er een minimuminkomen worden opgelegd voor de

zittende huurder die de woning wenst aan te kopen, zodat men de zekerheid heeft dat hij achteraf de woning kan onderhouden.

Mevrouw *Dominique Guns* toont zich verheugd over de nieuwe mogelijkheid tot eigendomsverwerving. De Belg is ten slotte geboren met een baksteen in de maag. Door het nieuwe initiatief zal eigendomsverwerving ook mogelijk worden voor lagere inkomenscategorieën. Het hebben van een eigen woning leidt tot een groter plichtsbewustzijn en een grotere betrokkenheid bij de eigen woning en leefomgeving.

Wat het rollend fonds betreft, merkt de *minister* op dat er nog enkele onbekenden zijn. Het is wel duidelijk dat het rollend fonds losstaat van het garantiefonds. Het rollend fonds is bedoeld om opnieuw in de sociale huisvesting te injecteren. Als mensen die nu een sociale woning huren die woning kopen en daardoor geld vrijmaken zodat andere woningen kunnen worden gebouwd, ontstaat er een situatie waarbij iedereen wint. De minister hoopt dan ook snel te kunnen starten met de verkoop van sociale woningen aan zittende huurders.

De minister gaat er volledig mee akkoord dat huurders die niet in staat zijn hun sociale woning te kopen, niet gestigmatiseerd mogen worden. Er zal altijd een belangrijke groep zijn die op de sociale huurwoning aangewezen blijft. De verkoop aan zittende huurders is dan ook een mogelijkheid en zeker geen verplichting. Mensen die dat niet willen of kunnen zullen nooit worden uitgedreven uit hun sociale huurwoning. Het is enkel de bedoeling om aan de hand van stimulerende maatregelen mensen tot aankoop aan te zetten.

De minister wijst erop dat mensen die een te hoog inkomen hebben, eigenlijk moeten worden aangeschreven dat hun sociale huur ernstig moet opslaan. Er wordt echter voorzien in dezelfde overgangperiode als die voor de verhuursubsidie, namelijk een periode van maximum twee jaar. De betrokkenen krijgen echter nu reeds de beslissing van de SHM's betekend. Het lijkt de minister nuttig en nodig dat mensen met een inkomen van 1,2 miljoen frank per jaar of meer, nu al weten welke huur ze over 2 jaar zullen moeten betalen indien ze een beroep op de sociale huisvesting willen blijven doen. Dat kan voor sommige huurders mede een stimulans zijn om tot aankoop van de woning over te gaan. De maatregel is echter vooral bedoeld om de betrokkenen de tijd te geven zich voor te bereiden op een hogere sociale huur.

De heer *Mark Van der Poorten* vraagt wat de minister verstaat onder stimulerende maatregelen met het oog op de aankoop van sociale huurwoningen.

De *minister* kan hierover nog geen definitief antwoord geven. Hij overlegt momenteel met de financiële wereld over de mogelijkheden. Er zijn twee financiële groepen die positief reageren. De minister kan nog niet aangeven wat er door hen meer zal worden aangereikt dan wat vandaag al het geval is. Het is voor hem wel duidelijk dat men met een schuldsaldoverzekering zal moeten werken en een verzekering tegen inkomensverlies. Het moet voor de mensen immers voldoende aantrekkelijk worden gemaakt. Uiteindelijk zal de hoogte van de rente, die op dit ogenblik gematigd is, mede determinerend zijn om een aankoopbeslissing te nemen. Als de rente niet te hoog is en de risico's niet te groot, denkt de minister een goede respons te krijgen op deze maatregel.

De heer *Dirk De Cock* merkt op dat de 7.000 huurders die voor de maatregel in aanmerking komen, een bankgarantie moeten krijgen. Hij vraagt naar het profiel van de betrokkenen. Wat is bijvoorbeeld de leeftijd van die mensen? Als het gaat om 45-plussers is het al heel wat moeilijker om een bankgarantie en schuldsaldoverzekering te krijgen. Hiermee zal moeten rekening worden gehouden.

De *minister* stelt dat het Vlaams Woningfonds bereid is de lening toe te kennen als één van de partners de leeftijd van 45 jaar nog niet heeft overschreden. Wat de houding van de andere maatschappijen daarover zal zijn, is nog niet bekend.

Mevrouw *Veerle Heeren* stelt dat de maatregel bestemd is voor gezinnen met een inkomen van meer dan 1,2 miljoen frank. De jongere (eenouder)gezinnen die vandaag in de socialehuisvestingssector terechtkomen vallen meestal onder die grens. Een dergelijk inkomen ontvangt men meestal pas na tien à twintig jaar werken. Hoeveel mensen zullen echt in aanmerking komen voor de aankoop van de sociale huurwoning? Als het enkel gaat om de min 45-jarigen zal de groep kandidaten bijzonder klein zijn.

De *minister* antwoordt dat er geen problemen zijn zolang men niet verplicht is tot aankoop over te gaan. Het beleid wil enkel stimuli geven. Degenen die daar niet op kunnen of willen ingaan zullen nooit moeten vrezen om te moeten verhuizen. Als men boven een bepaalde inkomensgrens komt, zullen er na een overgangperiode wel huuraanpassingen volgen.

De minister herhaalt dat er geen sprake van een verplichting tot aankoop kan zijn. Er zullen enkel stimuli tot aankoop worden gegeven. Op die manier kan ruimte worden geschapen om nog meer te investeren. Het geld blijft immers in de huisvestingssector.

– *Fiscale stimuli voor renovatie ter vervanging van de vroegere renovatiepremies*

De heer *Dirk De Cock* stelt vast dat het algemeen woonbeleid dat de minister wil voeren nadrukkelijk belang hecht aan de kwaliteit van het wonen. Hierin past onder meer het invoeren van fiscale stimuli voor renovatie ter vervanging van vroegere renovatiepremies. Maar ook kwaliteitsbewaking en kwaliteitsverbetering zijn termen die hier op hun plaats zijn.

Dat eind september 2002 afgestapt werd van het toekennen van nieuwbouw- en renovatiepremies en in de plaats gekozen werd voor het verlenen van fiscale stimuli – zoals vrijstelling van onroerende voorheffing – doet bij de heer *Christian Verougstraete* de vraag rijzen of de burger hier financieel beter van wordt. De spreker vraagt hieromtrent enige verduidelijking.

Mevrouw *Veerle Heeren* vindt het woonbeleid van de regering voor de particulier een catastrofe. Op enige tegemoetkoming voor het bouwen of het kopen van een woning hoeft hij niet meer te rekenen. Volgens de minister zou het premiestelsel dat eind september afliep niet aan de verwachtingen beantwoorden. De spreker merkt op dat er rond dit stelsel omzeggens geen publiciteit werd gevoerd. Slechts de laatste weken, toen duidelijk werd dat er geen verlenging van het stelsel zou komen, kwam het in de belangstelling. Bovendien waren de voorwaarden die aan het stelsel verbonden waren te streng en te selectief.

Mevrouw Heeren stelt vast dat de premies vervangen zullen worden door fiscale stimuli. Zij vraagt over welke stimuli het zal gaan. De minister kondigt immers fiscale stimuli aan, maar de uitwerking ervan zal volledig aan deze commissie ontsnappen. De desbetreffende artikelen in het programmadecreet vallen onder het hoofdstuk financiën en zullen in de commissie voor Financiën en Begroting worden behandeld. Gevolg is dat de commissie Huisvesting niet betrokken is bij de uitwerking van maatregelen om de aankoop en renovatie van een woning aan te moedigen.

Mevrouw *Anne-Marie Baeke* verwijst naar de fiscale stimuli zoals de registratierechten. Met het oog

op de verbetering van de kwaliteit van de woningen wordt voorgesteld de aanpassing van het kadastraal inkomen na werken gedurende een bepaalde tijd te bevriezen. Is er hierover voorafgaand overleg geweest met de gemeenten? De gemeenten kunnen daarvan immers financiële gevolgen ondervinden omdat het KI als basis dient voor de onroerende voorheffing. Heeft de minister zicht op de kostprijs van de maatregel? Is het KI wel een geschikt instrument? Er zijn immers al lang geen KI-aanpassingen meer gebeurd. Bovendien verschillen de KI's sterk van gemeente tot gemeente.

Mevrouw *Ann De Martelaer* verwijst naar de beleidsbrief 2001-2002, waarin gesteld werd dat "het belangrijk is de kwaliteitsbewaking te ondersteunen met positieve maatregelen. Het stelsel van subsidies dient te evolueren naar een instrument dat een voldoende hefboomwerking teweegbrengt, zodat het regulerend optreden in de kwaliteitsbewaking volledige rechtvaardiging vindt. Aangezien eind september 2002 het impulsprogramma inzake nieuwbouw- en renovatiepremies afloopt, zal de minister reeds in de eerste helft van 2002 voorbereidingen treffen voor een veralgemeende substantiële renovatie- en verbeteringspremie afgestemd op de kwaliteitsbewaking." De spreker stelt vast dat dit spoor volledig verlaten wordt en dat men eigenlijk terugvalt op de oude verbeterings- en aanpassingspremie. Zij herinnert de minister aan de motie die op 23 april 2001 werd ingediend en waarin gevraagd werd naar een update van de Vlaamse renovatiepremie.

Mevrouw De Martelaer stelt vast dat de minister nu kiest voor fiscale stimuli, onder meer via een bevriezing voor een bepaalde periode van het kadastraal inkomen. Zij merkt op dat slechts bepaalde werken in een woning aanleiding geven tot een aanpassing van het KI. Men moet al grote aanpassingswerken uitvoeren vooraleer het KI wordt aangepast. Dat betekent in de praktijk dat het plaatsen van nieuwe ramen of het vernieuwen van de centrale verwarming of het sanitair geen invloed heeft op het KI, terwijl dergelijke werken vroeger wel in aanmerking kwamen voor de renovatiepremie.

De minister erkent dat de fiscale stimuli afwijken van wat aanvankelijk aan instrumenten werd vooropgesteld. Er bestaat hierover een unaniem akkoord in de Vlaamse regering.

Mevrouw *Ann De Martelaer* vervolgt dat door dergelijke ingrepen er minder inkomsten zullen zijn voor gemeenten, provincies en gewest.

De *minister* ontkent dit. De bedoeling is om stimuli te geven voor panden die anders verwaarloosd zouden blijven. Men vertrekt van de situatie die op dat ogenblik geldt. Men bevriest het KI voor enkele jaren om het daarna opnieuw volledig te laten spelen. Voor een bepaalde periode zijn er dus geen meerinkomsten. Gemeenten die bedrijven willen aantrekken, stellen die ook gedurende bijvoorbeeld 5 jaar vrij van onroerende voorheffing. Het gaat hier om eenzelfde soort maatregel als die inzake de bevrozing van het KI.

Mevrouw *Ann De Martelaer* suggereert dat de minister de oude VAP-reglementering zou aanpassen en moderniseren. Men zou de inkomensgrenzen kunnen indexeren en het soort werken waarvoor een premie kan worden bekomen, uitbreiden. Ook zou men een verhoogde tussenkomst voor de werken kunnen voorzien.

De *minister* wenst het premiestelsel in zijn historische context te plaatsen. Het stelsel werd nog op voorstel van toenmalig minister van Huisvesting Johan Sauwens door de Vlaamse regering goedgekeurd op de vooravond van Batibouw, en dit voor de periode van anderhalf jaar. Het ging dus uitdrukkelijk om een tijdelijke maatregel. Omdat die periode voorbij was en de maatregel ook niet zo veel succes had (onder meer door de strenge voorwaarden), werd overgeschakeld op fiscale stimuli.

De heer *Mark Van der Poorten* betreurt dat het idee van de renovatiepremie definitief wordt verlaten. Nochtans zou de minister ooit zelf verklaard hebben die premies te willen verlengen en zelfs uit te breiden. De SERV zegt trouwens ook dat de fiscale stimuli geen volwaardig alternatief zijn voor de renovatiepremies. Wat heeft de minister van idee doen veranderen? De spreker suggereert de minister hierover nog eens goed na te denken en de verlenging en zelfs uitbreiding van de renovatiepremies te overwegen. In het verleden is immers gebleken dat die premies een goede stimulans waren. De spreker vraagt naar een overzicht van de aanvragen en de goedkeuringen in het kader van de nieuwbouw- en renovatiepremie.

De *minister* geeft lezing van de resultaten van de nieuwbouw- en renovatiepremie. Voor de renovatiepremie werden er van 1 januari 2002 tot september 2002 in totaal 1.080 aanvragen ingediend. Daarvan werden er 533 definitief toegekend. Voor de nieuwbouwpremie werden er in dezelfde periode 1.723 aanvragen ingediend. Daarvan werden er 493 weerhouden. Voor de beide premies was er een spectaculaire verhoging van het aantal aanvragen in de maand september 2002. De minister stelt

voor de cijfergegevens, gespecificeerd per provincie, aan het verslag toe te voegen.

– *Recht van voorkoop – sociaal beheersrecht – leegstandsheffing*

Mevrouw *Veerle Heeren* verwijst naar de uitspraak van de minister dat het recht van voorkoop en het sociaal beheersrecht aan verdere uitwerking toe is. Zij vraagt wat de minister hiermee bedoelt en op welke manier dat zal gebeuren. Levert het gebruik van het recht van voorkoop positieve resultaten op? De uitoefening van het recht van voorkoop en het sociaal beheersrecht heeft een koppeling met de inventarisatie van de leegstand en de verkrotting. Over de leegstandsheffing hebben er in de commissie een aantal gedachtewisselingen plaatsgevonden met het oog op een herwerking van de reglementering. Hoe zit het met de plannen om de leegstand op zicht niet langer te belasten? Worden die plannen aangehouden? Wordt er met het oog op de herwerking van de reglementering overlegd met de lokale besturen?

Mevrouw *Dominique Guns* verklaart dat de VLD-fractie gekant blijft tegen het recht van voorkoop. Zij vraagt wie er van het voorkeepsrecht voornamelijk gebruikmaakt. Zijn dat de gemeenten, de OCMW's of de SHM's? De spreker vermoedt dat het vooral de SHM's zijn. Zij vraagt zich af of er niet meer overleg moet zijn met de gemeenten wat de uitoefening van het voorkeepsrecht betreft. Wordt er al nagegaan binnen welke termijn er realisaties werden uitgevoerd ten aanzien van woningen waarop het voorkeepsrecht werd uitgeoefend? In het verleden is immers al gebleken dat men, na gebruik te hebben gemaakt van het voorkeepsrecht, jaren wachtte vooraleer renovatiewerken te starten.

De *minister* meldt dat het de bedoeling is het recht van voorkoop in de toekomst in twee te splitsen. Als men er gebruik van wenst te maken zoals dat in het verleden het geval was, zal er een tegemoetkoming zijn van 50%. De andere 50% zal pas effectief beschikbaar worden gesteld op het ogenblik dat er sprake is van effectieve bebouwing. Het heeft immers geen zin het recht van voorkoop uitsluitend te gebruiken om het patrimonium te doen aangroeien. Het moet dus gaan naar een rechtstreeks resultaat.

De minister is bereid om met betrekking tot het voorkeepsrecht een volledig overzicht te bezorgen. Daaruit moet blijken dat de vorige spreker zich niet ongerust hoeft te maken. Het aantal door de notaris aangeschreven SHM's – en meestal worden

er per keer 3 SHM's aangeschreven – bedraagt 124.465. Gedeeld door drie betekent dit dat het aantal dossiers kan worden herleid tot 39.283. Vandaag bedraagt het aantal dossiers waarin het recht van voorkoop werd uitgeoefend 203. Van die 203 dossiers zijn er 107 aktes verleden. Men mag dus het recht van voorkoop in de praktijk niet overroepen ; uiteindelijk wordt het niet zoveel gebruikt.

Mevrouw *Dominique Guns* toont zich tevreden over het voornemen om het recht van voorkoop in twee te splitsen. Zij vraagt of er een termijn zal worden bepaald waarbinnen een effectieve bebouwing moet worden gerealiseerd ten einde de tweede schijf van 50% te kunnen krijgen.

De *minister* antwoordt dat over die timing nog geen beslissing is genomen. Hij staat open voor suggesties wat een eventuele tijdslimiet betreft.

Mevrouw *Dominique Guns* merkt op dat het aantal woningen dat als ongeschikt of onbewoonbaar wordt geïnclassificeerd, jaarlijks toeneemt. Inmiddels werd reeds 33% van de woningen van de inventaris geschrapt. De spreker doet opmerken dat 50% van de inventarisaties ten onrechte zijn. Werd hiermee rekening gehouden ?

De *minister* is van oordeel dat de controle op de leegstand vroeger efficiënter werd georganiseerd dan vandaag het geval is. Dat blijkt bijvoorbeeld uit het grote aantal bezwaarschriften (meer dan 20.000). Men heeft tal van mensen nodeloos ongerust gemaakt door hoge aanslagen te sturen. Bovendien heeft men moeten vaststellen dat het voor de administratie bijna onmogelijk is om de bezwaren te behandelen. Uiteindelijk heeft men hiervoor privé-firma's moeten inschakelen.

De *minister* stelt voor in de toekomst enkel nog leegstand die leidt naar verkrotting als heffingsbasis te gebruiken. Leegstand die door toevallige omstandigheden ontstaat – bijvoorbeeld iemand die langdurig wordt gehospitaliseerd – moet echter uitgesloten worden, want anders krijgt men een onmenselijke toepassing van een instrument dat goede bedoelingen heeft.

Mevrouw *Dominique Guns* vraagt of zij hieruit mag afleiden dat er een decretale wijziging wordt voorbereid. Indien dat het geval is, zal zij de *minister* daarin steunen.

De *minister* antwoordt dat er een ontwerp van decreet inzake de leegstandsheffing klaar is. Men had die bepalingen graag in het programmadecreet opgenomen, maar dat decreet moet beperkt blijven

tot bepalingen die een nauwe band met de begroting hebben. Er zal dus een afzonderlijk ontwerp van decreet inzake de leegstandheffing worden ingediend.

– *Handhaving*

Het doet de heer *Dirk De Cock* plezier in de beleidsbrief aandacht te vinden voor de verdere uitbouw van de handhavingspraktijk, meer bepaald in het kader van het strafrechtelijke luik van de kwaliteitsbewaking. Hierbij moeten verschillende partners optimaal betrokken worden. Hoe ver staat het met de contacten met onder andere parket, politie en gemeentelijke instanties in deze ?

De *minister* antwoordt dat er op verschillende plaatsen vergevorderde contacten bestaan met de politie en het parket. Het gaat onder meer om Antwerpen, Gent en Mechelen.

– *Verzekering tegen inkomensverlies*

De heer *Dirk De Cock* verwijst naar de evaluatie van de gratis verzekering tegen inkomensverlies. Wat heeft die evaluatie opgeleverd en worden er als gevolg daarvan wijzigingen voorgesteld aan deze verzekering ?

Mevrouw *Anne-Marie Baeke* vindt dat de verzekering tegen inkomensverlies haar nut bewezen heeft. Zij hoopt dat de maatregel wordt uitgebreid zodat nog meer mensen er een beroep op kunnen doen.

De *minister* antwoordt dat de gratis verzekering tegen inkomensverlies ruim vier jaar geleden werd ingevoerd. Gelet op de huidige economische situatie zal dat instrument verder kunnen spelen. Op 1 juni 2003 loopt het huidige contract tussen het Vlaams Gewest en OMOB af. In functie van de voortzetting van het instrument, werd de bestaande verzekering geëvalueerd. Van 1 juni 2001 tot 28 mei 2002 werd de bundel 7.884 keer aangevraagd, wat resulteerde in 4.504 verzekeringsaanvragen en uiteindelijk 3.995 effectief toegekende dekkingen. In het totaal werden er over de vier verzekeringsjaren 21.237 aanvragen ingediend, wat leidde tot 18.849 dekkingen. Hieruit kan men concluderen dat de naambekendheid van het product nog voor verbetering vatbaar is. Men zal trachten het instrument via doelgerichte informatie- en publiciteitscampagnes bekend te maken. Er is immers gebleken dat algemene campagnes gericht op het grote publiek, hun doel voorbijschieten. De nieuwe campagne loopt nu via het tijdschrift 'Verstandig bouwen'.

– *Betaalbaar wonen en bouwen*

Volgens mevrouw *Veerle Heeren* blijft betaalbaar wonen een ontzettend groot probleem. Er worden hiervoor geen echte oplossingen aangereikt. Het zogenaamde zomerakkoord met onder meer de aangekondigde versoepeling van het aansnijden van de woonuitbreidingsgebieden, is verre van voldoende. Mensen vinden geen betaalbare bouwgrond meer en de betaalbare woningen die er nog te vinden zijn, brengen zoveel renovatiekosten met zich mee dat ook dit een zware financiële dobber wordt. De vraag rijst dan wat een jong gezin nog moet doen om betaalbaar te kunnen wonen. In het Pajottenland wijkt men meer en meer uit over de taalgrens. Sommigen kamperen een week voor de deur van een huisvestingsmaatschappij die een aantal woningen te koop aanbiedt die wel nog betaalbaar zijn. Welke maatregelen stelt de regering in het vooruitzicht?

De *minister* antwoordt dat de minister bevoegd voor Ruimtelijke Ordening bezig is het aansnijden van de woonuitbreidingsgebieden te concretiseren. Hier zal snel werk van worden gemaakt want er is behoefte aan nieuwe bouwgronden. Dat neemt niet weg dat inbreiding en renovatie prioritaire aandachtspunten moeten blijven.

Mevrouw *Anny De Maght-Aelbrecht* vindt het belangrijk rekening te houden met de ingebrachte opmerkingen en die ook over te maken aan de gemeentelijke mandatarissen. Alles zal uiteindelijk afhangen van de opmaak van het gemeentelijk structuurplan. Dat zal immers bepalen welke gronden al of niet woonuitbreidingsgebied zullen blijven.

De *minister* verklaart die bekommernis te zullen overmaken aan de minister bevoegd voor Ruimtelijke Ordening. Dat is van belang omdat de meeste gemeenten momenteel hun structuurplan aan het finaliseren zijn.

De heer *Mark Van der Poorten* beaamt het belang hiervan en voegt eraan toe dat hier onmiddellijk werk van moet worden gemaakt. Op het grondgebied van zijn gemeente zijn er twee woonuitbreidingsgebieden. Promotoren worden hierdoor aangehouden en stellen een prijs voor aan de eigenaar. Vanaf dat ogenblik mag men het vergeten om die gronden nog voor sociale doeleinden te gebruiken.

De heer *Johan De Roo* vraagt of men ook in het buitengebied zal toelaten dat woonuitbreidingsgebieden worden aangesneden voor sociale huisves-

ting en voor bejaardenwoningen. Vandaag is dat nog steeds niet het geval want elke verkaveling wordt door Stedenbouw negatief geadviseerd.

Mevrouw *Anny De Maght-Aelbrecht* antwoordt hierop dat de betrokken gemeente een structuurplan moet opmaken en dat het dan wel kan.

De heer *Johan De Roo* stelt dat dit enkele jaren duurt en dat er in afwachting geen verkavelingen mogelijk zijn in woonuitbreidingsgebied, hoe goed die verkavelingen ook bedoeld zijn. De spreker suggereert dat men de omzendbrief hieromtrent zou intrekken.

De *minister* antwoordt bevestigend op de vraag of woonuitbreidingsgebieden kunnen worden aangesneden voor sociale huisvesting en voor bejaardenwoningen. Men kan daarin een streefnorm opnemen, al hoeft dat geen vast percentage te zijn.

De heer *Johan De Roo* vraagt nog naar het standpunt van de minister inzake het voorbehouden in een private verkaveling van een percentage bestemd voor sociale huisvesting.

– *Relatie tussen woonbeleid en ruimtelijke ordening*

De heer *Mark Van der Poorten* merkt op dat deze regering voortbouwt op het beleid van de vorige regering wat de afbakening betreft van grootstedelijke gebieden, regionaal-stedelijke gebieden, enzovoort. Men baseert zich echter niet op die afbakening wat de woonprogramma's betreft. Als men gemeenten en steden afbakt in een stedelijk gebied, dan moet men niet enkel de woonprogramma's voor de betrokken steden uitwerken maar moet men consequent de gemeenten die bij het stedelijk gebied horen, dezelfde voorwaarden geven.

– *Doelgroepenbeleid – samenwerking tussen welzijn en sociale huisvesting – wonen en zorg*

De heer *Dirk De Cock* merkt op dat samenwerkingsprojecten tussen welzijn en sociale huisvesting vaak spaak lopen op een aantal steeds terugkerende knelpunten. Er zou een inventaris van die knelpunten zijn opgemaakt. De spreker had graag vernomen in welke sfeer de voornaamste knelpunten zich situeren. Gaat het over financieringsmechanismen, over wetgeving, over puur praktische zaken, ...?

Mevrouw *Veerle Heeren* haalt het probleem aan van het wonen van ouderen alsook van andere spe-

cifieke doelgroepen. Zij vindt het positief dat er hiervoor in de beleidsbrief aandacht is. Het mag echter niet bij theorie blijven ; er moeten ook daden volgen. Het bezoek dat deze commissie bracht aan Nederland kan alvast inspirerend werken. CD&V heeft een resolutie ingediend in verband met het meegroeiwonen en dringt erop aan die binnen afzienbare tijd te behandelen. Mevrouw Heeren stelt dat er nog heel wat werk aan de winkel is met betrekking tot die problematiek, zowel wat financiering als wat de samenwerking tussen welzijn en huisvesting betreft.

Met betrekking tot wonen en zorg verwijst de *minister* naar de denktank binnen de VHM. Men tracht tot een grotere concretisering te komen wat wonen en zorg betreft. De studie van ATRIVE geeft overigens ook een richting aan voor de koppeling van het wonen en de zorg. De minister verwijst nog naar de organisatie van een grote tentoonstelling over duurzaam wonen, die in het voorjaar van 2003 zal worden georganiseerd in Heusden-Zolder. De tentoonstelling werd al verkocht aan Frankrijk. Bij de verbinding tussen wonen en zorg is het de bedoeling de technieken van het bouwen zodanig aan te passen dat mensen, welke ook hun handicap is, in hun eigen huis en omgeving zouden kunnen blijven wonen.

De heer *Dirk De Cock* verwijst naar de problematiek van de woonwagenerwoners. In het subsidiebesluit voor woonwagenterreinen worden socialehuisvestingsmaatschappijen aangewezen als mogelijke initiatiefnemers bij die problematiek. Ze zouden worden aangezet om bijvoorbeeld sanitaire infrastructuur op woonwagenterreinen te bouwen. De heer De Cock vraagt zich af of hier ook geen taak zou zijn weggelegd voor een systeem van PPS ?

De heer *Johan De Roo* merkt op dat in tal van gemeenten woonwagenerwoners verblijven in gebieden die niet tot het woongebied behoren. Vaak staat hun woonwagen in agrarisch gebied. Op die terreinen is het comfort minimaal en men mag dat comfort ook niet verbeteren als men zich in een agrarisch gebied bevindt. De spreker pleit voor een menselijke oplossing van het probleem. De Vlaamse Gemeenschap creëert al jaren subsidiemogelijkheden voor de inrichting van woonwagenterreinen, met het nodige comfort en voorzieningen inbegrepen. Het probleem is dat niemand dergelijke terreinen in zijn straat of buurt wil. Kan men bijvoorbeeld in woonuitbreidingsgebied een bepaalde sociale mix realiseren, met enerzijds de opname van een beperkt aantal woonwagenerwoners in een sociale woning en met anderzijds in hetzelfde gebied

een woonwagenterrein met het nodige comfort ? Kan een SHM daartoe het initiatief nemen ? Kan die SHM zelf het woonwagenterrein aanleggen en in datzelfde gebied sociale woningen bouwen ?

De *minister* verklaart dat hij optreedt als coördinerend minister inzake de woonwagenproblematiek maar dat er hier nog verschillende andere ministers bij betrokken zijn. De minister wil de suggestie van de heer De Roo onderzoeken. Hij wijst er wel op dat woonwagenerwoners er vaak op staan in hun woonwagen te blijven wonen.

De heer *Dirk De Cock* is tevreden dat de minister in zijn beleidsbrief ook ruimte heeft gemaakt voor de campingbewoners. Hij juicht het toe dat de minister uiteindelijk de taak van coördinerend minister op zich heeft genomen, zoals eerder door het parlement werd gevraagd.

Wat de campingbewoners betreft, stelt de *minister* dat er nog zo'n 1.100 personen zijn die een vaste verblijfplaats hebben op een camping. Daar moet op termijn verandering in komen, maar in een overgangsfase is het de bedoeling tolerant te zijn. Men moet de tolerantie en de langetermijnvisie met elkaar kunnen verbinden. Alleszins moet worden vermeden dat de problemen met campingbewoning opnieuw zouden toenemen.

– *Hervorming van de huisvestingssector*

De heer *Christian Verougstraete* verwijst naar misbruiken die het afgelopen jaar in de socialehuisvestingssector aan het licht kwamen. Hij vindt het uiterst belangrijk dat de sector grondig hervormd wordt. In de beleidsbrief wordt terecht ingegaan op de reorganisatie van het toezicht en de controle in de socialehuisvestingssector. Het Vlaams Blok steunt de oprichting van één agentschap dat verantwoordelijk is voor het toezicht en het feit dat dit niet langer tot de opdracht van de VHM behoort. Ook belangrijk is dat de responsabilisering van de sector op alle vlakken wordt doorgevoerd, dat de SHM's een deontologische code strikt moeten naleven, dat er een intern toezicht en vooral een extern toezicht via een commissaris-revisor wordt ingesteld.

Volgens mevrouw *Veerle Heeren* is er sprake van een aanslepende onzekerheid in de huisvestingssector, met een verlamdend effect op het werkveld tot gevolg. Gelet op de onzekere toekomst aarzelt men om nog belangrijke investeringen te doen. De redenen van die onzekerheid zijn tweërlei. Enerzijds geeft het beleid heel wat tegenstrijdige signalen ; anderzijds is er het feit dat de sector op geen

enkele manier bij de hervormingsplannen wordt betrokken. De Vlaamse Wooncode bepaalt nochtans dat een degelijk overleg nodig is, zeker wanneer dat repercussies kan hebben op de financiële middelen. De minister heeft de Vereniging van Vlaamse Huisvestingsmaatschappijen voorgesteld om maandelijks te overleggen. Heeft er intussen al meer dan één vergadering plaatsgehad? Ook het koepelorgaan van de koopmaatschappijen werd slechts eenmaal door de minister ontvangen. Op welke manier heeft de minister gereageerd op de voorstellen van de koepels van de maatschappijen in de huur- en in de koopsector?

Mevrouw Heeren vraagt hoe de minister de hertekening van het landschap van de sociale huisvesting concreet ziet. Zij verklaart dat CD&V een poging tot hertekening heeft uitgeschreven en dat het standpunt van de sp.a voor een groot stuk op dezelfde golflengte zit. Een aantal uitspraken van de minister doet de spreker overigens vermoeden dat ook de minister de visietekst van CD&V grondig gelezen heeft. De spreker wenst te weten welke plaats het Vlaams Woningfonds (VWF) krijgt in de hertekening van het huisvestingslandschap. Wordt het VWF de sociale kredietinstelling die in Vlaanderen sociale leningen moet geven? En wat dan met de sociale kredietvennootschappen? Die zouden volgens de minister aan de hand van een studie geëvalueerd worden. Kan de minister de resultaten van die studie meedelen?

De *minister* is verheugd dat het VWF met 70 miljoen euro over de brug wil komen. Hij verklaart dat het VWF een belangrijk deel van zijn reserves ter beschikking wil stellen met het oog op de behoefte aan meer sociale koopwoningen. Het gaat hierbij om een unanieme beslissing van de raad van bestuur van het VWF.

Mevrouw *Veerle Heeren* vraagt naar de omvang van de reserves van het VWF. Op welke manier draineert de Vlaamse overheid middelen naar het VWF? Is het de bedoeling op termijn te komen tot een Vlaamse instelling voor sociaal woonkrediet, waarin de sociale kredietvennootschappen worden opgenomen, en zal die instelling het Vlaams Woningfonds gaan heten?

De *minister* antwoordt dat de absolute reserves van het VWF vorig jaar 190 miljoen euro bedroegen. Daarvan werd reeds een nieuwe schijf vrijgegeven omdat het VWF grotere behoeften had dan aanvankelijk was geraamd.

Mevrouw *Veerle Heeren* had graag meer informatie ontvangen over het financieringsmechanisme van

het VWF. Ze vraagt ook wat de rol is van de overheid met betrekking tot het VWF.

De *minister* wijst erop dat het VWF een privaatrechtelijke maatschappij is. Er werd met de raad van bestuur van het VWF overleg gepleegd om na te gaan wat vanuit het VWF mogelijk is gelet op de noden van het beleid.

Mevrouw *Veerle Heeren* zou het niet meer dan normaal vinden dat men als overheid inzicht zou kunnen verwerven in de werking van het VWF.

De *minister* verwijst hiervoor naar de jaarverslagen. Voor het overige grijpt de overheid zo weinig mogelijk in de werking van het VWF in. Als het VWF reserves wil gebruiken om meer krediet beschikbaar te stellen, heeft de instelling wel de goedkeuring nodig van de ministers van Huisvesting en Begroting.

Mevrouw *Veerle Heeren* verwijst naar de administratieve audit die werd uitgevoerd naar aanleiding van krantenartikelen over vermeende misbruiken in de sociale huisvestingssector. De artikels gaven de indruk dat de SHM's bevolkt waren met mensen die enkel op eigen gewin uit waren. Dat wordt zeker niet bevestigd door de uitgevoerde audit. Wat is er nu precies waar van de verhalen die in de pers zijn verschenen? Wat zullen de gevolgen zijn voor het werkveld? In welke mate heeft een en ander invloed op de reorganisatie van de sector? De minister heeft aangekondigd dat de reorganisatie van de huisvestingssector tegen einde 2003 zou rond zijn. Dat betekent dan dat de sector gedurende 4 jaar totaal verlamd zal zijn geweest door deze regering. De spreker betreurt dit want het zijn uiteindelijk de mensen die hiervan de dupe zijn.

De *minister* ontkent dat de Vlaamse regering een aantal partijpolitiek geïnspireerde maatregelen bij de VHM zou hebben opgelegd. De hele VHM-operatie is unaniem aanvaard door de raad van bestuur. De VHM zal opgaan in een grotere structuur in het kader van het Beter Bestuurlijk Beleid. Het is daarbij de bedoeling dat de beleidsdomeinen wonen, ruimtelijke ordening en onroerend erfgoed op een efficiënte manier bij elkaar worden gevoegd. Dat beantwoordt aan de behoefte van de mensen. Het is de bedoeling te komen tot een administratieve vereenvoudiging en een transparante structuur, zodat er beter kan worden ingespeeld op wat er bij de bevolking leeft.

De minister verklaart dat hij geregelde contacten onderhoudt met de VHM, en dit zowel met de raad van bestuur, het personeel, als met de commissaris-

sen. Daarbij werd telkens gesteld dat van hen in het kader van de wooncode en van het sociaal huurbesluit een sterk toezicht wordt verwacht. De SHM's zullen moeten responsabiliseren, maar daar moet controle tegenover staan.

De oefening inzake Beter Bestuurlijk Beleid moet leiden tot één groot departement waarin alle beleidsvoorbereidende taken worden samengebracht. Daarnaast moeten er 4 agentschappen komen. Het gaat om één extern verzelfstandigd agentschap dat zich met de financiering moet bezighouden. De andere 3 zullen intern verzelfstandigde agentschappen zijn. Die hertekening werd voorgelegd aan de VHM en werd er – op één stem na – unaniem aanvaard. De hertekening werd ook voorgelegd aan alle ambtenaren van de administraties wonen, ruimte en onroerend erfgoed.

Het voordeel van de reorganisatie is volgens de minister dat er grotere duidelijkheid komt aan de top van de centrale administratie in Brussel. Bovendien worden de provinciale administraties op dezelfde leest geschoeid. Het zal dan niet meer nodig zijn dat men verschillende diensten moet aflopen om antwoorden te krijgen op bepaalde vragen. Als men bijvoorbeeld een geklasseerde woning wil restaureren, kan men voortaan op één en dezelfde plaats een antwoord krijgen op vragen inzake wonen én onroerend erfgoed. De minister feliciteert de veranderingsmanager en de ambtenaren, die bij de hervorming zijn betrokken, met het geleverde werk.

Wat de administratieve audit betreft, stelt de minister dat het laatste onderdeel ervan binnenkort zal worden afgeleverd en toegelicht. De commissie zal hiervan onmiddellijk in kennis worden gesteld.

De heer *Mark Van der Poorten* verwijst naar de beleidsbrief waarin staat dat “een onafhankelijke raad van bestuur bij de SHM's voor alle aandeelhouders een waarborg zal betekenen dat de fundamentele ondernemingsdoelstellingen worden geregeld” (bladzijde 10). Wat wordt hiermee precies bedoeld? Op dezelfde bladzijde wordt gesteld dat door “het creëren van SHM's met grotere werkgebieden en bijgevolg ook een groter personeelsbestand, de mogelijkheid ontstaat om in de organisatie degelijke interne controlemogelijkheden in te bouwen en grotere deskundigheid in huis te hebben”. De minister heeft gesteld dat hij de SHM's niet tot fusie zou verplichten. Hoe ziet hij dan het totstandkomen van grotere werkgebieden?

De minister vindt een onafhankelijke raad van bestuur erg belangrijk met het oog op de responsabi-

lisering van de SHM's en het streven naar grotere werkgebieden. Het initiatief hiervoor moet echter vanuit de basis groeien.

De heer *Mark Van der Poorten* begrijpt dit antwoord niet. In de raad van bestuur van een SHM zijn de aandeelhouders vertegenwoordigd. Er is een afvaardiging vanuit de gemeentebesturen. Dat zijn ‘gekleurde’ mensen met een mandaat. Wat bedoelt de minister dan met onafhankelijke raden van bestuur?

De minister antwoordt dat de twee elementen – een onafhankelijke raad van bestuur en grotere werkgebieden – met elkaar verbonden zijn. Een en ander moet leiden tot een grotere responsabilisering van de SHM's. De minister verduidelijkt dat het hier gaat om een intentie waar men op termijn wil naar streven. De huidige structuren worden niet in vraag gesteld. Er zullen wel stimuli tot samenwerking worden gegeven. Door een aantal omstandigheden zal men allicht zelf evolueren naar meer samenwerking.

Mevrouw *Veerle Heeren* betreurt dat de minister zo weinig contact en overleg heeft met de SHM's, en zeker niet met de koepelorganisaties uit de huur- en de koopsector. In welke mate werd er overleg gepleegd met de sector zelf over de specifieke items van responsabilisering, schaalvergroting en dergelijke? De minister zegt wel dat hij niet wil interveniëren in de reorganisatie van de sector, maar eigenlijk doet hij dat toch, bijvoorbeeld door voorwaarden te koppelen aan het verkrijgen van verhuursubsidies.

De minister antwoordt hierop dat overleg met de sector niet altijd impliceert dat het de minister zelf is die met de sector gaat praten. De koepelorganisaties hebben al verschillende gesprekken gehad met de adjunct-kabinetschef van de minister en met de voorzitter van de VHM. Verder bezoekt de minister maandelijks ettelijke projecten van SHM's. Dat stelt hem dan in staat te spreken met de leden van de raad van bestuur. Er zijn dus zeker voldoende intensieve contacten.

De belangrijkste vaststelling voor de minister is dat er nu te veel SHM's zijn. De noodzakelijke samenwerking moet echter van onderuit groeien, want anders ontstaat er een institutioneel debat en verslapt de aandacht voor het bouwen van sociale woningen.

Mevrouw *Veerle Heeren* vraagt in welke mate het Beter Bestuurlijk Beleid een invloed kan hebben op de SHM's zelf.

De *minister* antwoordt dat men hoe dan ook naar een schaalvergroting zal gaan. Een aantal SHM's hebben vandaag niet meer de schaal om de opdrachten uit te voeren zoals dat hoort.

Mevrouw *Veerle Heeren* vraagt of na de schaalvergroting de beheersovereenkomsten, waaraan al veel voorbereidend werk werd besteed, zullen worden ingevoerd. Of zal het principe van de beheersovereenkomsten geschrapt worden uit de Vlaamse Wooncode ?

De *minister* verklaart dat dit niet het geval zal zijn. Naar aanleiding van de geplande wijziging van de Vlaamse Wooncode zal men geconfronteerd worden met een aantal nieuwe principes die ook voor het toekomstig beleid als bakens kunnen dienen.

– *Kredietvennootschappen*

Mevrouw *Anne-Marie Baeke* verwijst naar de problematiek van de voorlopige erkenning van bepaalde maatschappijen. Het zou gaan om 46 kredietvennootschappen die rechtstreeks door de Vlaamse regering erkend zijn en die dus niet bij de VHM zijn aangesloten. Een eerste voorlopige erkenning liet af in juni 2001 en werd voorlopig verlengd tot 31 december 2002. Binnen enkele weken loopt die erkenning dus af wat aanleiding geeft tot enige nervositeit in die sector. Terecht stelt de minister in de beleidsbrief dat een definitieve erkenningsstructuur nog moet worden uitgewerkt. Mag die nog verwacht worden voor het einde van het jaar ? Of is het de bedoeling opnieuw voorlopig te erkennen, en zo ja, voor welke periode ?

De *minister* antwoordt dat er door PWC een analyse wordt gemaakt van de sector van de sociale kredietvennootschappen. Die studie moet ook een in-steek geven inzake erkennings- en toezichtsmodaliteiten. Op basis van die studie wordt een nieuwe erkennings- en toezichtregeling opgemaakt. Gelet op de procedures die moeten doorlopen worden vooraleer de nieuwe regeling van kracht is, is een definitieve erkenning voor eind 2002 niet meer mogelijk. De voorlopige erkenning wordt dan ook in afwachting van een definitieve erkenning met enkele maanden verlengd. De minister hoopt dat een en ander zal afgerond zijn na maximum 4 maanden.

– *Richthuurprijzen*

Mevrouw *Ann De Martelaer* merkt op dat een aantal zaken uit het regeerakkoord nog geen uitvoering hebben gekregen. Intussen begint de tijd te dringen. De spreker stelt dat haar fractie eerder dit

jaar een voorstel van decreet inzake richthuurprijzen heeft uitgewerkt. Daarover is er reeds overleg geweest en werden er een aantal bedenkingen geformuleerd. Die zijn intussen verwerkt. De spreker stelt voor de minister te helpen bij de uitvoering van het regeerakkoord door het voorstel van decreet betreffende de richthuurprijzen, in combinatie met huursubsidies, in te dienen. In het voorjaar van 2003 zou men dan dat aspect van het regeerakkoord kunnen uitvoeren.

– *Vlaams woonbeleidsplan*

Mevrouw *Ann De Martelaer* verwijst naar het zogenaamde zomerakkoord waarin een Vlaams woonbeleidsplan werd aangekondigd tegen einde 2003. Hiervan is in de beleidsbrief nauwelijks iets terug te vinden. Op welke manier zal het Vlaams woonbeleidsplan gerealiseerd worden ? Hoe wordt de link gelegd met het beleidsplan 2002-2003 ?

De *minister* antwoordt dat er een Vlaams woonbeleidsplan wordt voorbereid in het kader van een studie die geleid wordt door professor De Braeckeleer.

Volgens mevrouw *Ann De Martelaer* is een ondersteuning van het lokaal woonbeleid de enige manier om een Vlaams woonbeleid te realiseren. Om het lokale woonbeleid mee helpen vorm te geven wordt in de begroting 2003 een startbudget ingeschreven van 300.000 euro voor de subsidiëring van experimentele projecten. Dat startbudget lijkt de spreker bijzonder weinig en doet haar vermoeden dat het gaat om subsidiëring van een aantal proefprojecten. Zij stelt vast dat er in andere beleidsdomeinen – cultuurambtenaren, milieuconvenanten, jeugdwerkbeleidsplan, sportfunctionarissen, ... – sterker wordt gesubsidieerd. Nochtans is wonen een primaire behoefte en een basisrecht.

De heer *Jo Vermeulen* merkt op dat er ter voorbereiding van een Vlaams sociaal woonplan een enquête zal worden gestuurd aan de Vlaamse gemeenten. Hoe zal de minister met die enquête omgaan ? Het lijkt alleszins moeilijk om met alle wensen en verzuchtingen van de gemeenten effectief rekening te houden. Hoe moet men bijvoorbeeld omgaan met een gemeente die aangeeft geen sociale huisvesting op het grondgebied te willen ? De spreker pleit voor een systeem zoals bij het Stedenfonds, waarbij er sprake is van een partnerschap en waarbij sturing en autonomie elkaar in evenwicht houden.

De *minister* verklaart dat de enquête bedoeld is om te peilen naar de woonwensen. Tot op heden werd

er vooral onderzoek gedaan naar de woonbehoeften. De enquête kan bijkomende nuttige informatie verzamelen over vragen inzake een kwalitatieve invulling van het woonbeleid, veiligheidsaspecten, omgevingsfactoren, enzovoort. Waar het bij de woonbehoeften vooral gaat om een kwantitatieve invulling, draait het bij het onderzoek naar de woonwensen vooral om het kwalitatieve.

– *Grond- en pandenbeleid*

De heer *Jo Vermeulen* verwijst naar de beleidsbrief waar die stelt dat de kredieten voorzien in 2002 onvoldoende zijn om alle subsidieaanvragen in het kader van het grond- en pandenbeleid in te willigen (bladzijde 18). De spreker heeft vernomen dat de kredieten al medio 2002 waren opgebruikt, waardoor er nogal wat aanvragen moesten worden doorgeschoven naar het volgende jaar. Daardoor is het mogelijk dat er volgend jaar nog nauwelijks nieuwe aanvragen kunnen worden ingediend. Dat kan een factor betekenen met betrekking tot de ambitie van de 15.000 extra woningen. Om nieuwe woningen te realiseren heeft men immers eerst grond nodig. Voor 2003 blijven de kredieten voor het grond- en pandenbeleid gelijk tegenover dit jaar maar een deel ervan is al bestemd voor de doorgeschoven aanvragen van dit jaar. Ontstaat er hierdoor geen belemmering voor de ambitie van de 15.000 extra woningen ?

De heer Vermeulen stelt dat de SHM's sneller duidelijkheid wensen over het al dan niet subsidiëren. Als die duidelijkheid er niet snel is zullen enkel de rijkere SHM's geneigd zijn risico's te nemen wat aankopen betreft.

De *minister* vindt het grond- en pandenbeleid fundamenteel. Hij gaat ermee akkoord dat het verstrekken van subsidies voor aankoop niet te lang mag aanslepen. De minister heeft hierop geen pas-klaar antwoord maar hij wil de kwestie wel laten onderzoeken.

– *Internationale samenwerking*

Mevrouw *Dominique Guns* leest in de beleidsbrief dat het huisvestingsproject in de Autonome Palestijnse Gebieden zich in een afrondingsfase bevindt. Dit verwondert haar omdat zij ervan uitging dat dit project was stilgelegd op het ogenblik dat de spanningen met Israël op de spits werden gedreven. Kan de minister dit verduidelijken ? Werden de middelen voor het project al volledig uitgekeerd ? Indien dat niet het geval is, moet men overwegen de middelen bij te houden want ze dreigen niet nuttig besteed te kunnen worden.

Mevrouw *Anny De Maght-Aelbrecht* vraagt om de middelen die nog niet werden besteed aan dat project, hier te houden. In de Autonome Palestijnse Gebieden dreigt immers al wat opgebouwd wordt weer kapot te worden geschoten.

De *minister* erkent dat er zich problemen stellen met de projecten in de Autonome Palestijnse Gebieden. Er werden reeds twee keer voorschotten uitbetaald ten bedrage van telkens 15 miljoen oude franken. De Israëlische bezetting heeft echter heel wat van de huizen in kwestie kapotgemaakt. Er is nog een saldo over van 10 miljoen frank. Dat zal slechts worden uitgekeerd als men zeker is dat de investering niet meer zal worden kapot geschoten.

– *Centralisatie van de wachtlijsten*

Mevrouw *Anny De Maght-Aelbrecht* vraagt dat de minister onderrichtingen zou geven aan alle SHM's dat de wachtlijsten op één centraal punt moeten worden verzameld. Momenteel kan dat al op vrijwillige basis maar het is beter op dat vlak een verplichting op te leggen.

De *minister* verklaart dat hij pas een overleg heeft gehad met de VHM-commissarissen, onder meer over het feit dat sommige SHM's niet erg geneigd zijn de wachtlijsten door te spelen. De minister heeft de commissarissen gevraagd om die lijsten over enkele weken in te dienen bij de VHM. Op basis daarvan zal men de effectieve behoeften kunnen vaststellen, wat voor het beleid van groot belang is. Men moet immers met effectieve in plaats van fictieve cijfers kunnen werken.

De minister hoopt dat de bijeenvoeging van gegevens de mogelijkheid zal bieden om op een correctere manier te inventariseren. Sommige SHM's schermen via een uitgebreide wachtlijst de markt af voor derden. Als men over het juiste overzicht beschikt kan men de lijsten allicht inkrimpen door een uitwisseling van de inschrijvingen. Men moet hierbij de sociale rechtvaardigheid laten spelen.

– *Vlabinvest*

Mevrouw *Veerle Heeren* verwijst naar een in de beleidsbrief aangehaalde studie waaruit blijkt dat een ruimere gebiedsomschrijving verantwoord en aangewezen is. Waarom wordt die uitbreiding voorgesteld en zal de minister hierop ingaan ? Heeft de minister beslist tot het houden van een doorlichting van de werking van Vlabinvest ? Wanneer is die beslissing gevallen ? Is de Vlaamse regering misschien van plan om Vlabinvest af te schaffen ?

De *minister* ontkent dat het de bedoeling zou zijn om Vlabinvest op te heffen. Hij meent wel dat het nuttig is Vlabinvest te evalueren en na te gaan of het nog beantwoordt aan zijn doelstellingen. Mogelijk moet een verbreding van het werkgebied worden overwogen.

– *Huurcheques*

Mevrouw *Anny De Maght-Aelbrecht* vindt dat het beleid zo eenvoudig en transparant mogelijk moet zijn. In dat kader suggereert zij om nog eens de mogelijkheid van een huurcheque te onderzoeken. Met een dergelijke cheque gaat weinig administratie gepaard en de middelen gaan rechtstreeks naar de mensen die er nood aan hebben.

De *minister* wenst op dit debat nog niet in te gaan. De aangereikte piste is wel aantrekkelijk omwille van de eenvoud ervan.

III. Indicatieve stemmingen

Het aan de commissie toegewezen gedeelte van het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2003 (bevoegdheden van minister Gabriëls –Huisvesting) wordt bij indicatieve stemming aangenomen met 8 stemmen tegen 3 bij 1 onthouding.

De verslaggever,

Anne-Marie BAEKE

De voorzitter,

Jan PENRIS

BIJLAGEN

1. Stand van uitvoering van 15.000 extra sociale huurwoningen

Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap
Afdeling Woonbeleid

Koning Albert II-laan 20 bus 7, 1000 Brussel
Tel. 02/553.82.74 - Fax. 02/553.82.55

ons kenmerk

AWB/SE/

uw kenmerk

uw brief van

vragen naar / e-mail

Steven Eeckhout

steven.eeckhout@lin.vlaanderen.be

telefoonnummer

02/553.85.72

datum

Betreft : stand van uitvoering 15000 sociale huurwoningen

Onderstaand overzicht geeft de stand van zaken weer eind november 2002 in de uitvoering van de regeringsdoelstelling inzake het realiseren van 15000 sociale huurwoningen. Het overzicht omvat de sociale woonprojecten waarvoor de goedkeuring werd gegeven vanaf juli 1999.

Dit overzicht gaat uit van 2 bronnen. Voor de stand van zaken bij de initiatieven genomen door sociale huisvestingsmaatschappijen wordt gesteund op gegevens van de VHM. Voor de stand van zaken bij initiatieven genomen door gemeenten, ocmw's, intercommunales, svk's en het Vlaams Woningfonds wordt gesteund op gegevens van de afdeling Gesubsidieerde infrastructuur bij AZF. De beide gegevensbronnen hanteren verschillende categorieën, zowel wat de status van het dossier betreft, als wat de betekenis van de aard van bouwactiviteit betreft.

Om een globaal overzicht mogelijk te maken werden de categorieën mbt de stand van het dossier teruggebracht tot 7, daar waar in het bestand van VHM 12 verschillende statussen voorkomen, en bij aGI slechts 4. Dit verklaart de lege cellen voor de andere initiatiefnemers bij de statussen 'voorontwerp', 'aanbesteding', 'uitvoering' en 'voorlopige oplevering'. Dit laatste heeft bovendien te maken met het feit dat de oplevering van sociale huurwoningen bij aGI via het financieel systeem wordt opgevolgd (de eindafrekening) en niet via het dossieropvolgingssysteem. Het is de bedoeling om deze status bij volgende overzichten toch mee te kunnen geven.

Voor wat de aard van het uitgevoerde werk betreft kunnen de gegevens van VHM geen definitief uitsluitsel geven over de vraag of het bij een renovatie om 'nieuwe' sociale huurwoningen gaat, dan wel om de renovatie van woningen die voordien al tot het sociaal patrimonium behoorden. De VHM gaat er van uit dat dit laatste in hoofdzaak het geval is, en om die reden worden de renovaties voor wat de sociale huisvestingsmaatschappijen betreft niet bij de telling opgenomen. De gegevens van aGI zijn wat dit betreft wel uitgezuiverd en onder 'renovatie' moet daar dan verstaan worden dat het gaat om woningen die gerenoveerd worden na verwerving, zodat het wel om nieuwe sociale woningen gaat.

aantal sociale huurwoningen naar initiatiefnemer, aard van de werken, en stand van het dossier projecten goedgekeurd vanaf juli 1999												
stand dossier	andere initiatiefnemers			sociale huisvestingsmaatschappijen				totaal				alg. totaal
	nieuw- bouw	reno- vatie	verv.- bouw	nieuw- bouw	reno- vatie	verv.- bouw	niet gespec ifieerd	nieuw- bouw	reno- vatie	verv.- bouw	niet gespecifi- eerd	
initiatief	77	147	2	7	0	0	0	84	147	2	0	233
voorontwerp	0	0	0	2002	0	711	0	2002	0	711	0	2713
definitief ontwerp	18	18	5	431	0	216	0	449	18	221	0	688
aanbesteding	0	0	0	782	0	422	0	782	0	422	0	1204
gunning	6	20	1	50	0	0	0	56	20	1	0	77
werken in uitvoering of voorlopig opgeleverd	0	84	0	0	0	38	6683	0	84	38	6683	6805
totaal	101	269	8	3272	0	1387	6683	3373	269	1395	6683	11720

stand dossier	andere initiatiefnemers	sociale huisvestingsmaatschappijen	totaal
initiatief	226	7	233
voorontwerp	0	2713	2713
definitief ontwerp	41	647	688
aanbesteding	0	1204	1204
gunning	27	50	77
werken in uitvoering of voorlopig opgeleverd	84	6721	6805
totaal	378	11342	11720

2. Overzicht van de aanvragen, toekenningen en weigeringen
van de renovatie- en nieuwbouwpremie (2002)

2002

RENOVATIEPREMIE

Aanvragen

	Antwerpen	Brabant	Limburg	O-Vlaand	W-Vlaand	VL-Gewest
januari	43	4	3	21	7	78
februari	23	5	1	20	13	62
maart	22	9	3	23	14	71
april	17	7	6	19	20	69
mei	20	5	9	26	18	78
juni	26	3	6	21	10	66
juli	17	3	4	18	15	57
augustus	18	8	3	16	17	62
september	152	48	54	173	110	537
oktober						
november						
december						
TOTAAL	338	92	89	337	224	1080
%	31	9	8	31	21	100

Definitief toegekend

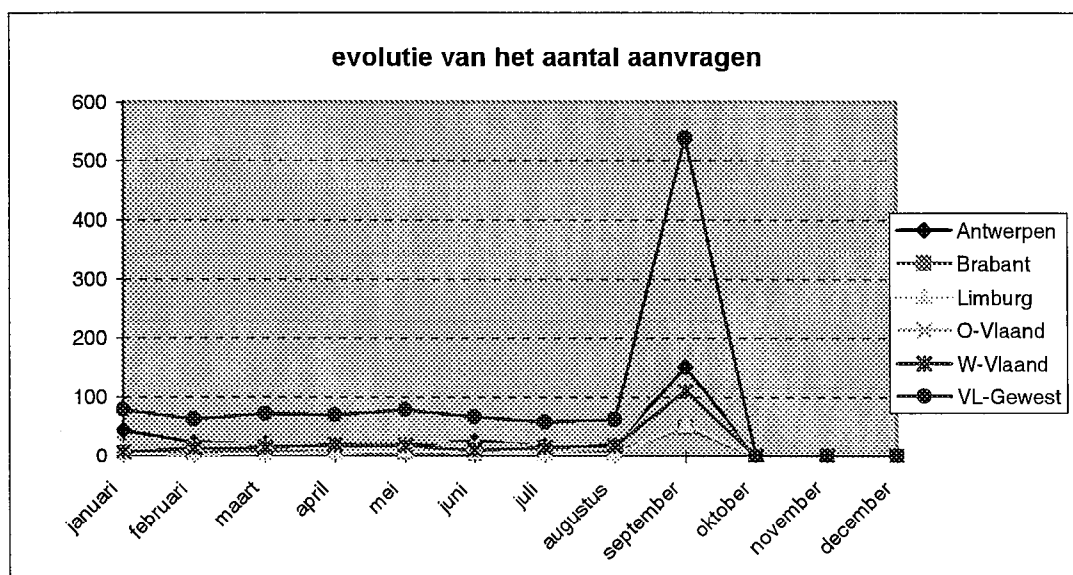
	Antwerpen	Brabant	Limburg	O-Vlaand	W-Vlaand	VL-Gewest
januari	23	5	5	27	12	72
februari	34	14		26	13	87
maart	18	3	2	22	15	60
april	24	2		25	14	65
mei	8	8	6	19	12	53
juni	19	2	7	18	24	70
juli	16		6	10	5	37
augustus	20	4	3	16	15	58
september	6	3		13	9	31
oktober						
november						
december						
TOTAAL	168	41	29	176	119	533
%	32	8	5	33	22	100

Weigeringen

	Antwerpen	Brabant	Limburg	O-Vlaand	W-Vlaand	VL-Gewest
januari	3	1	2	3	1	10
februari	5	1		1	3	10
maart	11	1	1	4	4	21
april	8	1		23		32
mei	1		3	28	1	33
juni	8	1	1	8	5	23
juli	2		1	3		6
augustus	6		2		3	11
september	7	1	1	11		20
oktober						
november						
december						
TOTAAL	51	6	11	81	17	166
%	31	4	7	49	10	100

Overzicht

	Antwerpen	Brabant	Limburg	O-Vlaand	W-Vlaand	VL-Gewest
beginsaldo	79	21	6	121	67	294
bijgekomen	338	92	89	337	224	1080
afgewerkt	219	47	40	257	136	699
NIEUW SALDO	198	66	55	201	155	675

2002

NIEUWBOUWPREMIE

Aanvragen

	Antwerpen	Brabant	Limburg	O-Vlaand	W-Vlaand	VL-Gewest
januari	13	6	4	19	28	70
februari	11	9	5	16	24	65
maart	12	16	10	22	29	89
april	16	17	9	35	33	110
mei	16	13	8	27	51	115
juni	15	12	11	29	55	122
juli	21	25	14	35	37	132
augustus	33	28	31	48	41	181
september	152	117	134	237	199	839
oktober						
november						
december						
TOTAAL	289	243	226	468	497	1723
%	17	14	13	27	29	100

Definitief toegekend

	Antwerpen	Brabant	Limburg	O-Vlaand	W-Vlaand	VL-Gewest
januari	8	13	10	26	18	75
februari	9	11	4	13	23	60
maart	7	3	2	9	17	38
april	4	8	6	7	11	36
mei	5	6	4	23	16	54
juni	5	7	6	15	29	62
juli	9		8	24	15	56
augustus	8	5	4	6	37	60
september	6	2	8	19	17	52
oktober						
november						
december						
TOTAAL	61	55	52	142	183	493
%	12	11	11	29	37	100

Weigeringen

	Antwerpen	Brabant	Limburg	O-Vlaand	W-Vlaand	VL-Gewest
januari	9	10	9	14	6	48
februari	5	9		8	7	29
maart	8	4	3	10	16	41
april	7	6	5	14	10	42
mei	7	10	3	12	6	38
juni	11	2	4	9	13	39
juli	8		6	12	4	30
augustus	4	6	2	3	13	28
september	18	14	1	50	4	87
oktober						
november						
december						
TOTAAL	77	61	33	132	79	382
%	20	16	9	35	21	100

Overzicht

	Antwerpen	Brabant	Limburg	O-Vlaand	W-Vlaand	VL-Gewest
beginsaldo	28	39	19	40	56	182
bijgekomen	289	243	226	468	497	1723
afgewerkt	138	116	85	274	262	875
NIEUW SALDO	179	166	160	234	291	1030

